

8 1/2 ή 8.300.000.—Επιθυμώ λοιπόν να μάς πληροφορήση η Κυβέρνησις, εάν τὸ ποσὸν αὐτὸ θὰ δύναται ἤδη ἢ ἐντὸς ὀλίγου, (διότι εἰσπληθόμεν εἰς τοὺς γονίμους μῆνας) νὰ τὸ διαθέσῃ. Διότι ἂν τῶντι ἡμποροῦμεν νὰ ἔχωμεν τὸ περίσπυμα αὐτὸ, μοι φαίνεται, ὅτι δὲν εἶναι διόλου δύσκολον νὰ οἰκονομήσωμεν τὸ δάνειον χωρὶς νὰ προστρέξωμεν ἐπὶ ματαίῳ εἰς δάνεια. Ἐπιφυλάττωμαι, ἂν ἡ Κυβέρνησις φέρῃ παρατηρήσεις, αἱ ὁποῖαι ἀναίρουσιν αὐτὰ, νὰ ἐπανέλθω· διότι ὁ σκοπὸς μου, ἐπαναλαμβάνω, δὲν εἶναι ἄλλος τις εἰμὴ ὁ φωτισμός.

ΛΥΓΕΡΙΝΟΣ (ὕπουργός οἰκονομικῶν). Τὸ ἔλλειμμα, κύριοι, τὸ πηγάζον ἐκ τῆς διαχειρίσεως τῶν δανείων, τῶν 28.000.000 καὶ τῶν τραπέζων, κατὰ τοὺς πίνακας τοὺς ὁποῖους παρουσιάζομεν, εἶναι περίπου 3.000.000.

ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. Ποῖον;

ΛΥΓΕΡΙΝΟΣ (ὕπουργός Οἰκονομικῶν). Ἀπλῶς ἡ δαπάνη, τὴν ὁποίαν πλὴν τῶν βαρῶν τὰ ὁποῖα εἰρήκαμεν καὶ τῶν ἐξόδων τὰ ὁποῖα ἐκάμαμεν, μᾶς ἐπιβαρύνει ἀκόμη μὲ 3.000.000 περίπου. Αὐτὰ, εἰπόν, ἐνδεχόμενον ἐκ τῶν εἰσπράξεων τοῦ Σεπτεμβρίου, τοῦ Ὀκτωβρίου καὶ Νοεμβρίου νὰ τὰ καλύψωμεν. Τὰ λοιπὰ 8.911.000 εἶναι ἀρχιερεῖσι τῶν 3, δαπάνη τὴν ὁποίαν ἐσημειώσαμεν.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Τρεῖς ἐπιρίσσεισαν;

ΛΥΓΕΡΙΝΟΣ (ὕπουργός Οἰκονομικῶν). Τρεῖς ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν δύο δανείων διὰ τὴν ὑπερσίαν τοῦ 69, τὰ ὁποῖα θ' ἀναπληρωθῶσιν ἀπὸ τὰς εἰσπράξεις τοῦ Σεπτεμβρίου, τοῦ Ὀκτωβρίου καὶ τοῦ Νοεμβρίου, ἂν αἱ εἰσπράξεις ᾖσι εὐχάριτοι.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Ὁ κύριος ὑπουργός τῶν Ἐξωτερικῶν εἶπεν 9.900.000.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ. Κατὰ τοὺς λογαριασμοὺς σας, τοὺς ὁποῖους ἐκάματε (θόρυβος).

ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. Σὺς βεβαίως, κύριοι, ὅτι δὲν παρέλειψα ἀπὸ τὴν σμύλωσιν τὴν ὁποίαν ὁ κ. ὑπουργός τῶν Ἐξωτερικῶν ἀνέγνωεν εἰς μίαν συνεδρίσιν, καὶ τῆς ὁποίας ἐλαβον ἀντίγραφον. Μοι εἰσιᾶλη μάλιστα ἀπὸ τὸ γραφεῖον τῆς Βουλῆς, τὸ ἀντίγραφον ὅπερ κρατῶ. Δὲν ἔκαμα δὲ ἄλλο τι παρὰ νὰ κάμω τὴν κατάταξιν εἰς πληρωμὰς ἀναγομένης εἰς τὸ 68 ἢ εἰς τὸ 69. Διὰ τοῦτο θὰ μᾶς συγχωρήσετε νὰ μὴ θεωρήσω ἐπαρκῆ τὴν ἀπάντησιν τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ νὰ τὸν δικαιολογήσω διὰ τοῦτο, διότι δὲν ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ αὐτὴ ἡ συζήτησις, ἥτις δὲν εἶναι βέβαια ἀτακτος οὔτε ἀνώμαλος, ἀλλ' ἥτις δὲν ἡμποροῦσε νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἀναπορεύτως θὰ ἐγίνετο, ὥστε ἂν θέλῃ εἰς ἄλλην συνεδρίσιν παρακαλῶ νὰ δώσῃ μίαν πληροφορίαν πλέον πλήρη (θόρυβος).

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ. Ἐπὶ τῇ ἐξομῇ αὐτῇ τῆς καταστάσεως ἐξακολουθῶ νὰ λέγω τὰ ἐπέραιον, τὰ ἐδαπνήσαμεν. Ὁ κ. ὑπουργός τῶν Ἐξωτερικῶν ἐστήριξε τὴν ὁμιλίαν μου ὡς πρὸς τὰ ποσά.....

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Λοιπὸν ἐκ τῶν δανείων τῶν 12.000.000 ἐξωδαύσατε τρεῖς μόνον αἰς;

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ. Μάλιστα.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Τὰ δὲ ἄλλα;

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ. Εἰς ὑποχρεώσεις παρελθούσας;

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Καὶ μέχρι τοῦδε διαθέτατε ἀπὸ τὸ δάνειον τῶν 28.000.000 πόσα;

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ. Σὺς εἶπον ὅτι ἐπράχματο ποιήθηκαν ἀπὸ τὸ τῶν 28 ἑκατομμυρίων 8.900.000, ἀπὸ τὸ τῶν δώδεκα ὅλων, ἐκτὸς τοῦ ποσοῦ τὸ ὁποῖον ἐλαβον ἡ Κυβέρνησις· αὐτοῦ ἐκάμαμεν χρῆσιν εἰς ὑποχρεώσεις παρελθούσας καὶ ἐν μέρει εἰς ἰδικὰς μας, τὸ ὁποῖον ποσὸν εἶπομεν εἰς τὴν ἔκθεσιν, καὶ λέγομεν ὅτι ἴσως καὶ λίαν πιθανὸν ἐκ τῶν εἰσπρά-

ξεων τῶν γονίμων μηνῶν δυνήσῃμεν ν' ἀναπληρώσωμεν τὸ ποσὸν τὸ ἐπιβαρύνον ἡμᾶς.

(Διάλογοι παρατεταμέναι μεταξὺ τοῦ κυρίου Δεληγεώργη καὶ τῶν κυρίων ὑπουργῶν).

ΚΕΧΑΓΙΑΣ. Δὲν ἐλαβον, κύριοι, τὸν λόγον ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σπουδαίου ἀντικειμένου εἰς τὴν γενικὴν συζήτησιν, διότι ὁμολογῶ ὅτι, καίτοι γνωρίζων ὅπως οὖν τοὺς ἀριθμοὺς, δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω τοὺς πίνακας, τοὺς ὁποῖους ὑπέβαλε πόσον ὁ κύριος ὑπουργός τῶν Ἐξωτερικῶν, καθὼς καὶ ὁ κ. πρωθυπουργός. Ἐννοεῖτε καλῶς ὑμεῖς προπάντων, κ. πρόεδρε, ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀναμειγνύεται τὸ ζήτημα τῶν τακτικῶν ἐσόδων καὶ τακτικῶν ἐξόδων, καὶ τὰ ὁποῖα εὐτυχῶς ἰσορροποῦν ἀπὸ τὰ ἔσοδα τὰ τακτικά, μὲ τὸ ζήτημα τῶν ἐκτάκτων δαπανῶν, αἱ ὁποῖαι ὡς γνωστὸν ἐπληρώθησαν καὶ ὡς ἀποδεικνύεται ἐπληρώθησαν μάλιστα ἐκ τῶν ἐκτάκτων πόρων, τοῦτέστιν ἐκ τῶν δύο δανείων, τῶν 28 ἑκατομμυρίων, τὸ ὁποῖον ἐπράχματοποιήθη, καὶ τῶν 12, τὰ ὁποῖα ἐλαβον ἀπὸ τὰς δύο τραπεζάς, τοῦτέστιν ἀπὸ 40 ἑκατομμύρια. Ἐπιθυμοῦν λοιπὸν, ἂν ἡ Βουλὴ θέλῃ νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ δημοσίου ταμεῖου, ὅχι σχετικῶς μὲ τὰ τακτικά ἔσοδα καὶ ἐξόδα, ἀλλὰ μὲ τὰς ἐκτάκτους δαπάνας καὶ τοὺς ἐκτάκτους πόρους, νὰ παρακαλέσω τὴν κ. ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν νὰ μᾶς φέρῃ μίαν σημείωσιν, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ σημειώνωνται ὅχι τὰ τακτικά ἔσοδα καὶ ἐξόδα παρὰ αἱ ἐκτάκτοι δαπάναι καὶ πόροι, καὶ τότε ἡ Βουλὴ θὰ ᾖ εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ ἂν τὸ πλεόνασμα τῶν δύο δανείων ᾖ ἀρκετὸν νὰ οἰκονομήσῃ τὰς ἀνάγκας μας, ὅπως διατείνεται ὁ κ. Δεληγεώργης, βασιζόμενος εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν ὑπουργῶν, καὶ τοὺς ὁποῖους παραδέχονται οἱ ἴδιοι, διότι λέγουσιν ὅτι τρεῖς ἑκατομμύρια μεταχειρίσθηκαν διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν τακτικῶν δαπανῶν, τὰ ὁποῖα κατόπιν θ' ἀναπληρώσων ἐκτὸς δὲ τούτων εἶναι διαθέσιμα καὶ τρεῖς ἄλλα ἑκατομμύρια δι' ἐντοκὰ γραμμάτια, τὰ ὁποῖα μένουσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως νὰ κάμῃ χρῆσιν αὐτῶν, ὅταν πρόκειται νὰ ἐξορλήσῃ τὸ χρέος πρὸς τὰς τραπεζάς· ἐπομένως ἔχομεν πάντοτε 6 1/2 ἑκατομμύρια διαθέσιμα. Ἀλλ' ἐν μ' ἐρωτᾷτε ἂν ᾖ 6 1/2 ἢ ὅχι, δὲν ἡμπορῶ νὰ τὸ διαβεβαιώσω, διότι δὲν ἔχω τὴν σημείωσιν, διότι πρέπει νὰ περιορισθῇ εἰς τὰς ἐκτάκτους δαπάνας καὶ εἰς τὰ ἐκτάκτα ἐξόδα. Ἄν τοιαύτη σημείωσις ἐλθῇ, τότε δύναμαι νὰ λίσσω τὸν λόγον.

ΛΥΓΕΡΙΝΟΣ (ὕπουργός οἰκονομικῶν). Μάλιστα.

ΚΕΧΑΓΙΑΣ. Τὸ κατ' ἐμὲ, κύριοι, ἐπειδὴ οὔτε τὰ τρεῖς ἑκατομμύρια ἐξαρεθῶν, οὔτε τὰ 2, διότι θὰ ἐλθωμεν εἰς τοὺς ἀγόνους μῆνας τὸν Ἰανουάριον, τὸν Φεβρουάριον, τὸν Μάρτιον τοῦ 70, καὶ πάλιν εἰς στενοχωρίας θὰ εὐρισκώμεθα.....

Ἠξιώστε πολὺ καλὰ, ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ πρῶτον ἐν ἀποταμίεμα, τὸ ὁποῖον νὰ ἱκανοποιῇ τὰς ἀνάγκας τῶν ἀγόνων μηνῶν καὶ νὰ πληρῶνται μετὰ ταῦτα. Ἀλλὰ τοῦτο βεβαίως πρέπει νὰ τὸ ὀρίσωμεν· τοῦτο θὰ δυνήσῃμεν νὰ τὸ ἐκτιμήσωμεν, ὅταν ἴδωμεν τὸ ποσὸν, τὸ ὁποῖον πλεονάζει. Ἀλλὰ πάλιν ἔχω ἀμφοβολίαν εἰς τοὺς ἀριθμοὺς, τοὺς ὁποῖους θὰ φέρῃ τὸ λογιστήριον, δὲν τῷ ἀποδίδω κακὴν πρόθεσιν, ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ, ἀλλὰ δὲν εἶναι εἰς θέσιν. Ἐγρημάτιστα ὑπουργός καὶ ἐγρημάτισατε, καὶ ἡξιώστε εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκεται τὸ ζήτημα τῆς ταμειακῆς, οὕτως εἰπεῖν, ὑπηρεσίας, δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τοὺς τακτικοὺς πόρους· μόνον ἐκ τῶν ἀπολογισμῶν δυνάμεθα μετὰ τὴν παρέλευσιν ἀρκιτῶν ἐτῶν νὰ γνωρίσωμεν ἐὰν τὸ 66 ἄρκει πλεόνασμα ἢ ἔλλειμμα, καὶ τὸ 67 καὶ 68. Εἰς ποίαν κατάστασιν ὁμως εὐρίσκονται οἱ διάφοροι λογαριασμοί, εἰς τοὺς ὁποῖους συμπιλαμβάνονται ὅλα αὐτὰ τὰ ποσά; εἰς τὴν πλέον ἀθλίαν· δὲν γνωρίζουν παρ' ὅτι ἐνθυμούνται. Ἦμην ὑπουργός, ἀνιζητήρια ἐὰν ἔχον διόλιον τῶν διαφόρων λογαριασμῶν· ἔχουν

ἔθνος, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς εἰπῶ, ἀνάξιοι ἡμεῖς εἰν ἀρήτω-
μεν τὸ ἀντικείμενον τῆς ληστείας νὰ συζητηθῇ μετὰ τὸν προϋ-
πολογισμὸν ἢ καθόλου, ἢ τὸ ἐρχόμενον ἔτος.

ΤΙΝΕΣ. Διατί; (θόρυβος).

ΛΕΚΑΣ. Ἐλᾶτ' ἐδῶ, ὑπάρχουν στενογραφημένα πρακτικά,
καὶ ὅταν μὲ ἀνασκευάσητε καὶ μὲ δείξητε εἰς τὴν κοινωσίαν
ὅτι ἐγὼ εἶπον ληρήματα καὶ οἱ; ἔχετε ἀρχαί, εἰσθε εὐτυχέ-
στεροι ἐμοῦ. Δὲν εἶναι ἀνάγκη τὸ διατί καὶ τὸ μὲ μὲ μὲ.
Αὐτὰ δὲν ἀνήκουν εἰς ἀ-θράς, οἱ ὅποιοι ἔχουν τὴν ἀξίωσιν νὰ
προϊστανται τῶν συμπολιτῶν των. Κύριοι, καὶ χθὲς μὲ εἶδτε
ἀγανακτοῦντα, μὴ θέλοντα νὰ λάβω τὸν λόγον, διότι δυστυ-
χῶς ἐπασχον, καὶ ἐλέπετε ὅτι πᾶσχω, ἀλλὰ προκλιθεῖς δὲν
ὑποχωρῶ. Πολλὰ ὀλίγην ἀξίαν δίδω, ἅς τὸ εἰπῶ, εἰς τὰς ἀ-
σχημίας μας, δὲν φροντίζω διὰ τὰ ἄλλα· τὸ ἀντικείμενον ὅμως
τῆς ληστείας, τὸ ἀντικείμενον τῆς κοινῆς ἀσφαλείας, τὸ ἀντι-
κείμενον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον παριστᾷ τὴν Ἑλλάδα ὡς ἔθνος ἀνά-
ξιον ἐλευθεριῶν, ὡς ἔθνος ἀξίον νὰ διαγραφῇ ἀπὸ τὸν χάρτην
τῶν ἐξευγενισμένων ἐθνῶν, μὲ βασανίζει πολὺ καὶ μοὶ ἐράνη
πάντοτε κάπως παράδοξον ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ αὐτοῦ ν' ἀ-
κούσω ἀναβολάς. Εἰδέχθην τὰς ἀναβολάς, τὰς ὑποστηριζομένας
ὑπὸ συναδέλφων μου, τὰς εὖρον λογικάς· εἶναι τὸ ζήτημα σο-
βαρὸν. Μάλιστα, κύριοι, τὸ ζήτημα νὰ τὸ σπουδάσωμεν· ἀλλ'
ἕως πότε νὰ τὸ σπουδάσωμεν πλέον; εἰν τὰ φῶτά μας ἦναι
τόσον ἄθλια, εἰν ὁ νοῦς μας ἦναι τόσον μικρὸς ὥστε δὲν ἔμ-
πορεῖ νὰ γεννήσῃ τόσον μικρὰ πράγματα, τότε οὐκί... Ἐλπίζω,
κύριοι, καὶ εὐχομαι εἰς τὸν Θεὸν νὰ σᾶς ἀποδείξω ὅτι δὲν
εἶναι τόσον μεγάλα, κατὰ τὴν ἐμὴν κρίσιν, καὶ δυνατόν μὲν ν'
ἀπατώμαι ἐγὼ, λέγω ὅμως ὅτι μία κυβέρνησις ὁλόκληρος, δύο
ὑπουργοὶ μόνον, ὁ κ. ὑπουργ. τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ὁ κ. ὑπουργ.
τῶν στρατιωτικῶν ὅταν θέλουν, ἀλλὰ νὰ θέλουν, — ὅχι, θέλουν
δὲν ἀρνοῦμαι εἰς οὐδέν, ὁ εἰς εἶναι γέρον στρατιώτης, ὁ ἄλ-
λος υἱὸς πρωταγωνιστοῦ, θέλουν, ἀλλ' ἴσως οἰκονομοῦν τὰς πε-
ριστάσεις· οὗτοι δύνανται νὰ φέρωσιν ἀποτελέσματα, εἰν θέ-
λουν νὰ λάβουν τὴν μάστιγα τῶν νόμων καὶ τῶν κανονισμῶν,
νὰ ἐπαναφέρουν ἕνα ἕκαστον εἰς τὸ οἰκίον σημεῖον, νὰ μὴ φει-
σθοῦν οὔτε βουλευτοῦ, οὔτε ἰσχυόντων, οὔτε οὐδενός· ν' ἀποφ-
ρίπτουν τὰς συστάσεις, ν' ἀρήσουν τὸν στρατὸν εἰς τὸν προορι-
σμόν του, ὁ στρατὸς ν' ἀνήκῃ τῇ πατρίδι καὶ ὅχι εἰς ἕνα ἰσχυ-
ρόν, ἅ! ἡ ληστεία περιστέλλεται. Ὑπάρχει κατηγορία κοινῶς
δυστυχῶς λεγομένη, ὅτι ὁ τόπος τρέφει τὴν ληστείαν. Εἶναι
βλασημία, δὲν τὸ δέχομαι· ὁ Ἕλλην εἶναι εὐγενὲς λαὸς, ἀλλ'
ὁ δυστυχὲς Ἕλλην ἡξούρεται τί φοβεῖται; τοῦτο· νὰ μεταβῶ ἐγὼ
ὁ βουλευτὴς εἰς τὸν ἀγρόν μου καὶ νὰ μὲ συλλάβῃ ὁ ληστὴς
καὶ νὰ ζητῇ λύτρα ἢ νὰ μὲ ψήνῃ, καλλίτερον προτιμῶ νὰ τὸν
ὑποστηρίξω· δὲν ἀρκεῖ νὰ θελῇ ὁ τόπος, πρέπει ὁ τόπος νὰ
συναρξαθῇ μετὰ τοῦ στρατοῦ, ὁ δὲ στρατὸς νὰ ἦναι στρατὸς,
διὰ τοῦτο, κ. Διχρὲ, μὴ ζητήτε νόμους εἰς τὰ χαρτιά.

Δυνάμεθα νὰ ἡμεθα τόσον ἀφιλοκερδεῖς, τόσον φιλοπάτριδες
νὰ μὴ ἐνοχλήσωμεν τὴν κυβέρνησιν, νὰ μὴ ἀνέλθωμεν εἰς τὰ
κατώφλια τῶν ὑπουργῶν, νὰ ἀρήσωμεν τὸν στρατὸν ἀνενόχλη-
τον, νὰ τῷ δώσωμεν νὰ ἐνοήσῃ ὅτι ὁ προορισμὸς του, ἡ ὑπαρ-
ξίς του ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑπηρεσίας του καὶ οὐκί ἐκ τῆς εὐ-
νοίας τοῦ ἐνός καὶ τοῦ ἄλλου, καὶ τότε ἡ ληστεία θὰ περιστα-
λῇ ἐπὶ πολὺ· διατί; τὸ νομίζετε τόσον σοβαρὸν πρᾶγμα!
ἀπαιτεῖται νὰ ἐλθῇ τὸ πνεῦμα τοῦ κυρίου ἐρ' ἡμᾶς· ἕνα λύσω-
μεν τὸ ζήτημα; ὅλοι ἐνταῦθα πρέπει νὰ καταθέσωμεν τὸν φό-
ρον μας ἕνα φωτισθῇ ἡ κυβέρνησις, καὶ πάντες πρέπει νὰ ἔχω-
μεν τὴν αὐταπάρησιν νὰ εἰπώμεν εἰς τὴν κυβέρνησιν τὸ πᾶν
σοὶ δίδομεν χρήματα, στρατιώτας, ὅτι θέλεις, ἀρκεῖ νὰ κατα-
στρέψῃς τὴν ληστείαν καὶ ὅταν τὴν καταστρέψῃς πάντες θὰ
σοὶ δώσωμεν καὶ τὴν ψήρὸν μας.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Ὅρισατε λοιπὸν, ὅτι ἐντὸς τεσσάρων ἡμερῶν
νὰ γέρῃ τὴν ἐκθεσίαν.

ΡΟΝΤΗΡΗΣ. Εἰς τοιοῦτον ἔργον δὲν πρέπει νὰ μᾶς περιορί-
σῃ ἡ Βουλὴ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Θὰ παρουσιασθῇ ἡ ἐκθεσις ὅσον τὸ δυνατόν τα-
χύτερον.

ΜΙΑΗΣΗΣ. Ἐν τῇ εἰσαγωγικῇ ἐκθέσει τοῦ προϋπολογισμοῦ
ἀναφέρεται, ὅτι ὁ κύριος ὑπουργός τῶν ναυτικῶν ἀξιοῖ, ὅτι
ἀνέταξε τὸν προϋπολογισμόν του ἐπὶ τῇ βάσει τῶν καμένων
νόμων καὶ διαταγμάτων. Ἐνθυμεῖται δὲ ἡ Βουλὴ, ὅτι κατὰ
τὴν γενικὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἰς τῶν βουλευτῶν,
ὁ κ. Σωτηρόπουλος ἡμισβήτησε τὴν ἀξίωσιν ταύτην. Κατὰ
τὴν συζήτησιν τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν
Ναυτικῶν ἡ Βουλὴ θὰ εὐρεθῇ εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ ὅποτέρᾳ τῶν
δύο τούτων ἀντιθέτων ἀξιῶσεων εἶναι ἀκριβὲς. Προσθέτω
ὅμως, ὅτι πρὸς τούτοις εἶναι ἀνάγκη τινῶν πληροφοριῶν, τὰς
ὁποίας ἐθεώρησα πρόσφορον νὰ ζητήσω ἀπὸ τοῦδε παρὰ τοῦ
ἀρμοδίου ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν.

Παρακαλῶ λοιπὸν τὸν κύριον ὑπουργὸν νὰ πληροφορήσῃ τὴν
Βουλὴν 1) ἂν οἱ διοικοῦντες τὰ ναυτικὰ ταμεῖα ἐκτελῶσιν ἄλ-
λην ὑπηρεσίαν καὶ ποῖον. 2) ἂν ὑπάρχῃ βασιλικὸν διάταγμα,
κοινοῦν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑποδεσπύτου προσωπικοῦ τῶν τα-
μεῖων τούτων. 3) Διὰ ποίων νόμων κανονίζεται τὸ προσωπι-
κὸν τῶν λιμεναρχείων; 4) Διὰ ποίου νόμου κανονίζεται τὸ
προσωπικὸν τῶν φάρων; 5) Εἰς ποῖον νόμον στηρίζεται ὁ δι-
ρισμὸς τῶν ὑπολογιστῶν; καὶ 6) πόσοι τόννοι γαιανθράκων
ὑπάρχουν διαθέσιμοι καὶ ποῦ εἶναι τοποθετημένοι; Τὰς πληρο-
φορίας ταύτας ἐνόμισα ἀναγκαῖον νὰ ζητήσω ἀπὸ τὸν κύριον
ὑπουργόν, διότι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ὑποβάλω ταύτας αἰφνης κατὰ
τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀλλ' ἤδη, ὅτι ἔχει καιρὸν,
νὰ παρουσιάσῃ τὴν ἀπάντησιν.

Ἐπειδὴ δὲ, κύριε πρόεδρε, ἐζήτησα πληροφορίας ἀπὸ τὸν
ὑπουργὸν τῶν ναυτικῶν, σκανδαλίζομαι νὰ ζητήσω καὶ ἐτέρην
τινὰ πληροφορίαν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον ὑπουργὸν τῆς ἐκπαιδεύ-
σεως. Τὴν ἐρωτῶ λοιπὸν, ἂν μετὰ τὴν ὑπόβωλὴν τοῦ νομοσχε-
δίου περὶ ὑποτροφῶν, διώρισεν ὑποτρόφους καὶ ποίους;

ΣΑΡΑΒΑΣ. (ὑπουργός τῆς ἐκπαιδεύσεως). Δύναμαι ἀπὸ τῶρα
ν' ἀπαντήσω, οὐδέν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μεταβίνομεν εἰς τὸν προϋπολογισμόν.
Χρὸς ἐξωτερικόν.

ΚΕΦ. Α'. ἄρθρον 1). Απόδοσις εἰς λογαριασμὸν προκαταβο-
λῶν τῶν τριῶν δυνάμεων..... 1,025,000

ἄρθρον 2. Προμηθεῖα καὶ τόκοι κτλ. τοῦ δανείου
Ῥοδολοῦ 50,000

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Δὲν ὑπάρχει ἀντίρρηση.

ΚΕΧΑΓΙΑΣ. Νομίζω ὅτι αἱ 50,000 αἱ ὁποῖαι σημειοῦνται
εἶναι περιτταί, διότι τὸ δάνειον ἐλήξεν κατὰ τὸ 1869· ὁ κύριος
ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν νομίζω ὅτι τὸ γνωρίζει.

ΛΥΓΕΡΙΝΟΣ. (ὑπουργός Οἰκονομικῶν). Δὲν ἐλήξεν ἀκόμη
κατὰ τὰς σημειώσεις, τὰς ὁποίας εὐρομεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἄρθ. 3. χρὸς πρὸς τὸν πρῶτον Βασιλεῖ Ὀθωνα
225,000.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Δὲν ὑπάρχει ἀντίρρηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Χρὸς ἐσωτερικόν.

ΚΕΦ. 2. Ἄρθ. 1. χορηγήματα ναυτικῶν νήσων. 200,000
» 2. ὁμοία ἀπέναντι παλαιῶν ἀπαι-
τήσεων .. 20,370

ΟΛΟΙ ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Δὲν ὑπάρχει ἀντίρρηση.

ΛΥΓΕΡΙΝΟΣ. (ὑπουργός Οἰκονομικῶν). Κύριε, πρὸ 2 μη-
νῶν ὁ κ. Ζαΐμης μοὶ ἀνεκοίνωσε ἐγγράφως ὅτι ἐπιθυμῇ ν' ἀπα-
λειφθῇ ἀπὸ τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ τὸ πρῶτον, ὅπερ ἐχορῆσθη διὰ δια-

κρατῶσι σημειώσιν, κτλ. Βλέπετε, ὁ πρόεδρος οὐδὲν καθήκον, οὐδεμίαν ἐποπτεῖαν ἐξασκᾷ ἐπὶ τῶν πρακτικῶν εἴτε τῶν ἐπισήμων εἴτε τῶν στενογραφημένων· καὶ ἂν παρατηρήσῃτε εἰς τὴν πρᾶξιν καὶ ἂν ἐρωτήσετε ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀναμειγνυμένους εἰς τὸ προεδρεῖον, θὰ μάθαιτε ὅτι ποτὲ δὲν λαμβάνω γνώσιν προηγουμένων τῶν πρακτικῶν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ὅπου τὰ ἀκούει ἡ Βουλὴ καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ὅπου ἐκδίδεται τὸ φύλλον τῶν στενογραφημένων πρακτικῶν· τότε βλέπω αὐτὸ καὶ ἐγὼ μετὰ τῶν ἄλλων, καὶ οὕτω πράττων νομίζω ὅτι ἐκπληρῶ τὸ καθήκον μου· θὰ σὰς κἀμω καὶ μίαν παρατήρησιν. Τὰ στενογραφημένα πρακτικά γράφουν, ὅτι εἰς τὴν Βουλὴν εἶπον «μουντζούρας» καὶ τοῦτο συνέβη, διότι εἰς τὰς γραμματείας εἶχε ἓν χαρτὶ καὶ ἔγραφε καὶ τοῦ εἶπον, μὴ κἀμης μουντζούρας καὶ οἱ στενογράφοι ἔγραψαν «μουντζούρας» καὶ δυστυχῶς οὕτε ὁ συντάκτης οὕτε ὁ ἐπιθεωρητὴς δὲν ἐπρόσεξαν εἰς τοῦτο. Σὰς ἀναγγέλλω πράγματα καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν τοῦ συντάκτου καὶ ὅλων τῶν ἄλλων, ἐάν ποτε ἀνέγνωσα αὐτὰ ἢ ὑπεγράψα ἢ εἶπον λέξεις περὶ αὐτῶν· διότι νομίζω ὅτι αὐτὸ εἶναι καθήκον τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἐκπληρᾷ ὁ πρόεδρος. Λοιπὸν, λέγω, ὅτι χθὲς οἱ ῥήτορες παρέδωκαν τὸν κανονισμὸν εἰπόντες ὅτι, δις καὶ τρίς κατὰ κόρον, καὶ ῥήτορες σπουδαῖοι, εἰπόντες ὅτι ὁ «πρόεδρος» παρεμόρφωσε τὰ πρακτικά. Ὁ ἐντιμὸς βουλευτὴς Λακεδαιμόνιος χθὲς εἶπεν, ὁ πρόεδρος, τώρα τὸ ἐστραφέν εἰς τὸ προεδρεῖον, ἀκόμη χειρότερα· ἂν ἡ Βουλὴ ἐννοεῖ ὅτι ὁ πρόεδρος ὀρεῖται νὰ ἐφορεύῃ, ἐνῶ συντάσσονται τὰ ἐπίσημα πρακτικά, τότε τὸ ἐννοῶ, καὶ πρέπει νὰ ἀπορῶνθῃ ἡ Βουλὴ, τότε ἔχω εὐθύνην διὰ πᾶν ὅ,τι γράφεται εἰς τὰ πρακτικά, διότι ἐμένα δὲν με ἐνδιαφέρει τόσον τί λέγουν οἱ ῥήτορες, ἐνῶσω ὁ κανονισμὸς τὸ ἐπιτρέπει, διότι ὁ κανονισμὸς λέγει, ὅτι περιλήψεις μόνον πρέπει νὰ τίθεται· καὶ παρατηρήσατε θεοαίως πρότινος κυρίου, ὅτι ὁ συντάκτης φίλος τοῦ κυρίου Κεχαγιᾶ τοῦ ἔβαλεν εἰς τὸ στόμα ἄλλα παρ' ὅ,τι εἶπεν, ἀλλ' αὐτὰ διεφείσθησαν ἀπὸ τὰ στενογραφήματα· ἐάν ἡ Βουλὴ ἐννοῇ τὸν πρόεδρον νὰ συντάττῃ, νὰ ἐφορεύῃ τὰ πρακτικά, τότε...

ΚΟΛΙΑΤΣΟΣ. Θέλουν τὴν τροποποίησιν τοῦ κανονισμοῦ, κ. πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λοιπὸν ἐπιθυμῶ νὰ τὸ εἰπατε, ὥστε εἰς τὸ εἶδος νὰ ἐποπτεύω τὴν σύνταξιν.

ΤΙΝΕΣ. Τί λέγει ὁ κανονισμός;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Σὰς εἶπον τί λέγει ὁ κανονισμός. Σὰς λέγω ὅτι, ἐπειδὴ χθὲς εἶπον οἱ ῥήτορες κατὰ τοῦ προέδρου, ἐπιθυμῶ νὰ εἴπῃ ἡ Βουλὴ ἂν ἐννοῇ ὑπεύθυνον τὸν πρόεδρον διὰ τὴν σύνταξιν τῶν πρακτικῶν.

ΚΑΤΣΙΚΑΠΗΣ. Τυχρὴ ἀγαθὴ, κύριοι, ὅ,τι δὲν ἔγινε χθὲς, εὐτυχῶς γίνεται σήμερον· τέλος πάντων κάλλιον ἀργὰ παρὰ ποτὲ. Ὁ κύριος πρόεδρος σήμερον ἐνεθυμήθη ἢ τὴν νύκτα, φαίνεται, ὅταν ἔπαιε ν' ἀναπαυθῇ καὶ ἀναλογισθῇ τὴν σπουδαιότητα τῆς συζητήσεως, καὶ μόλις ἤδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ ὅτι χθὲς ἔγινε λόγος περὶ προέδρου καὶ πρακτικῶν, ἐνῶ, ὡς ὅλοι ἐνθυμήσθε καὶ τὰ στενογραφημένα πρακτικά λέγουν, δὲν ἔγινε τυχαίως ἡ συζήτησις, ἀλλὰ καταγγελλία ὅτι παρεμορφώθησαν τὰ πρακτικά, ὅτι ὁ πρόεδρος, ὅστις ἀπεράνην κατὰ τὴν συνεδρίαν τὴν προηγουμένην, αὐτὸς ἀπεφάσισε τοῦτο, ἐνῶ ἡ Βουλὴ δὲν εἶχεν ἀποφασίσαι τίποτε. Καὶ ὅμως ἐνῶ ὁ πρόεδρος ὤφειλε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἑδραν τοῦ καὶ νὰ ἔλθῃ νὰ δικαιολογήσῃ τὸν πρόεδρον καὶ τὸ προεδρεῖον, σήμερον παίζει μετὰς λέξεις, τινὲς ῥήτορες καὶ τοὶ χωρικοὶ ἀνέρεσαν ὅτι παρεμόρφωσα τὰ πρακτικά· εἶναι τῶνόντι δυστύχημα νὰ κατὰγεται τις ἀπὸ χωρῆς, ἀλλὰ δὲν ἤξεύρω ἂν δὲν ἦναι μεγαλύτερον δυστύχημα νὰ κατὰγεται τις ἀπὸ πόλιν καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν μάλιστα.

ΛΕΚΑΣ. Κύριε πρόεδρε, τὸν λόγον· ἐάν ὁ κ. βουλευτὴς μοι ἐπιτρέπῃ νὰ τῷ ἀπαντήσω, τοῦ λέγω ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα οὐδεμία διάκρισις ὑπάρχει μεταξὺ ἡμῶν.

ΚΑΤΣΙΚΑΠΗΣ. Κύριε Λέκα, σὰς ἐννοῶ καὶ σὰς εὐχαριστῶ πολὺ· ἀλλ' ὀρεῖλατε αὐτὴν τὴν παρατήρησιν νὰ τὴν κἀμῃτε ἐμείσεως εἰς τὸν κ. πρόεδρον, ὅτι ἔλαβον τὸν λόγον βουλευταὶ εὐγενεῖς καὶ βουλευταὶ χωρικοί. Ἡ ἀποδοκιμασία τῆς Βουλῆς κατὰ τῆς φράσεως τοῦ κ. προέδρου εἶναι ἀρκετὴ, καὶ ἐπομένως σταματῶ. Ἀλλὰ παρατηρήσατε τί ἄλλο σήμερον ἠθέλησε νὰ κἀμῃ ὁ κ. πρόεδρος; ἠθέλησε ν' ἀπεκδυθῇ τῆς εὐθύνῃς τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως, ὁμολογῶν τρόπον τινὰ τὸ ἄτοπον, καὶ ἠθέλησε νὰ εἴπῃ ὅτι κἀπως ἄλλως ἐννοεῖ τὸν κανονισμὸν παρ' ὅπως ἡμεῖς.

ΔΑΓΡΕΣ. Τὸν λόγον, κ. πρόεδρε.

ΜΠΟΥΤΟΣ. Καὶ ἐγὼ, κ. πρόεδρε.

ΚΑΤΣΙΚΑΠΗΣ. Ὁ κ. πρόεδρος, καθὼς ἐννοεῖ τὸν κανονισμὸν, νομίζει ὅτι δὲν ὀρεῖται νὰ ἐπιστατῇ εἰς τὴν σύνταξιν τῶν πρακτικῶν· ἐγὼ νομίζω ὅτι εἶναι ὑπεύθυνος, διότι πᾶν ὅ,τι ἀναφέρουν τὰ πρακτικά, τοῦτο εἶναι ἐν γνώσει θεοαίως τοῦ προέδρου (θεοαίως).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι, θ' ἀκούσωμεν τὸν ῥήτορα ἢ ὄχι; Καθίστατε ν' ἀκούσῃτε.

ΚΑΤΣΙΚΑΠΗΣ. Ὁ κ. πρόεδρος, κύριοι,

ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΣ. Περὶ τίνος πρόκειται;

ΚΑΤΣΙΚΑΠΗΣ. Περὶ ὧν εἶπεν ὁ κ. πρόεδρος.

ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΣ. Ἄς τελειώσουν πρῶτον τὰ πρακτικά, καὶ ἔπειτα.

ΚΑΤΣΙΚΑΠΗΣ. Ὁ κ. Εὐθυμιόπουλος μετ' ἡρώτης περὶ τίνος πρόκειται.—Μὰ, κύριε Μίληση, μὴ ἀνησυχῇς, παρακαλῶ.

ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐγὼ ἐννοῶ ὅτι οὕτε ὁ κύριος πρόεδρος δύναται νὰ φέρῃ αὐτὴν τὴν συζήτησιν οὕτε ἡμεῖς· δὲν ἐννοῶ ὅτι ἔμποροῦμεν νὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ τὸν κανονισμὸν.

ΚΑΤΣΙΚΑΠΗΣ. Καὶ ὅμως ἦλθεν αὐτὴ ἡ συζήτησις. Ἰδοὺ περὶ τίνος πρόκειται· ὁ κ. πρόεδρος χθὲς δὲν ἔκρινε καλὸν ν' ἀπαλλαγθῇ ἀπὸ τῆς κατηγορίας αὐτῆς καὶ ἀπολογηθῇ, ὅταν ἔγινε χρῆσις περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ προέδρου.

ΤΙΝΕΣ. Ἄς ἀφήσωμεν ἐκκρεμῆς αὐτὸ τὸ ζήτημα.

ΚΑΤΣΙΚΑΠΗΣ. Δὲν ἔμποροῦμεν παρὰ ν' ἀρχίσωμεν τὸ ζήτημα, τὸ ὅποιον ἤρχισαμεν. Ὁ κ. πρόεδρος θέλων νὰ δικαιολογήσῃ τὸ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως δίκαιον, ἐπειδὴ μόνον εἰς τὸν «κανονισμὸν», τὸ ὅποιον δὲν πιστεύω νὰ συνεμείσθῃ ἡ Βουλὴ, ὁ κ. πρόεδρος εἶπεν, ὅτι δὲν ἔχει καμμίαν εὐθύνην. Λοιπὸν αὐτὰ ὀρεῖλαμεν νὰ τὰ παρέλθωμεν ἐν σιωπῇ; Ὁχι· διότι πρόκειται περὶ ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς. Λοιπὸν ἐννοεῖ ἡ Βουλὴ, ὅπως ὁ πρόεδρος, ὅτι δὲν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ γνωρίσῃ τί ἀπεφάσισεν ἡ Βουλὴ; Νομίζω, ὄχι. Νομίζει ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ὑπάρξεως τοῦ προέδρου, ἡ θέσις, τὰ καθήκοντα τοῦ προέδρου περιορίζονται ἀπλῶς μόνον εἰς τὴν κύρωσιν τῶν πρακτικῶν, χωρὶς νὰ ἤξεύρῃ τί ἀπεφάσισεν ἡ Βουλὴ; Ἐγὼ νομίζω ὅτι τοῦτο δὲν τὸ λέγει ὁ κανονισμός. Εἴτε ἡ ἐρμηνεία τοῦ προέδρου, τὴν ὁποίαν δίδει ἐπὶ τοῦ κανονισμοῦ, δὲν εἶναι ἡ ἀληθὴς ἐννοια τοῦ κανονισμοῦ. Εἶχε λοιπὸν δικαίαν ἀφορμὴν ὁ κύριος πρόεδρος, διότι ὀπισθεν αὐτῆς τῆς προτάσεως ἠθέλησε ν' ἀποφύγῃ τὴν εὐθύνην, τὴν ὁποίαν ἔλαβε διὰ τὰ χθὲς καὶ προχθὲς γινόμενα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐγὼ εἶπα ἀπλοῦς, ἀφελῆς· ἂν ὁ ἐντιμὸς βουλευτὴς νομίζῃ, ὅτι τὸν προσέβαλον, τὸν λέγω εὐγενῇ· ἐγὼ ἠνέκηκα ἀπλοῦς. Λοιπὸν θὰ παρατηρήσω εἰς τοὺς κύριους βουλευτάς, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔθιμτος δὲν πρέπει νὰ προσβάλληται ὁ πρόεδρος ὡς διαστρέφων τὰ πρακτικά, διότι δὲν εἶναι εἰς χεῖρας του.

ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ. Ὁχι, κύριε πρόεδρε, κύριοι, ὁ πρόεδρος

γνωμὴν τοῦ ἐντίμου βουλευτοῦ ἐκ Μεταλογίου νὰ ἐγερθῶσι. (Εὐρίονται πλείστοι). Ἡ Βουλὴ παρεδύθη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ. Ἄρθρον 3. Τόκοι ἐγγυοδοσιῶν ὑπολόγων δραχμαὶ 4,500
Ἄρθρον 4. Ἐδαφονόμια κατὰ ἐν Ἑπτανήσω 60,000
» 5. Δάνεια χρεωλυτικά 3,515,000
» 6. Δάνεια προσωρινά 780,000

ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. Εἰς τὸ ἄρθρον ἕκτον, κύριοι, θὰ κάμω τινὰς παρατηρήσεις, διότι πρόκειται περὶ σπουδαίου ἀντικειμένου. Εἶναι δὲ σπουδαῖον ὄχι μόνον, διότι πρόκειται περὶ ἀριθμῶν σπουδαίων, ἀλλὰ καὶ διότι πρόκειται καὶ περὶ μέλλοντος δανείου ἐκτὸς τῶν μέχρι τοῦδε γεγενημένων. Καὶ μολοντοὶ ἄπρα σίασθαι κατὰ τὴν συνδρίαν τὴν προγεσινὴν τῆς κυριακῆς, οἱ αἱ βάσεις, ἐφ' ὧν στηρίζεται ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐσόδων καὶ τῶν ἐξόδων εἶναι εὐλογοί, μολοντοῦτο θὰ κάμω μερικὰς παρατηρήσεις, διότι πιστεύω, ὅτι ἡ ἀπόφασίς αὐτὴ δὲν ἐμποδίζει τὸν φωτισμὸν, κύριος δὲ σκοπὸς μου εἶναι αὐτός.

ΔΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Κύριε βουλευτά, αὐτὸ ἐννοεῖ καὶ ἡ ἀπόφασίς τῆς Βουλῆς, τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν τοῦ ἐλαττόνιν.

ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. Εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο φέρεται μία πίστωση εἰς 720,000 δραχμῶν διὰ τὸ δάνειον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ συνολογνηθῇ πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας τῶν γραμματίων· πρόκειται δηλ. περὶ τοῦ ἐτησίου τόκου, ὁ ὁποῖος θέλει διδεται, ὅταν πραγματοποιηθῇ τὸ δάνειον τῶν 9,000,000 φράγκων, τὰ ὁποῖα ἐζητήθησαν κατὰ τὴν παροῦσαν σύνοδον· ἐπειδὴ δὲ ἔχομεν ἤδη τινὰς ἀριθμούς, τοὺς ὁποῖους ἡ κυβέρνησις ὑπέβαλεν εἰς τὴν Βουλὴν ἀφορώντας τὸ τί ἐσώδουσιν, ἐπλήρωσιν, ἐδανείσθαι, διὰ τοῦτο θέλω κάμει μερικὰς παρατηρήσεις, καὶ ζητήσω μερικὰς ἐξηγήσεις, διὰ νὰ ἴδωμεν ἡμεῖς οἱ βουλευταὶ κατὰ πόσον τὸ δάνειον τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον.

Τοὺς ἀριθμούς τοὺς ὁποῖους μᾶς ἔδωσαν ἡ κυβέρνησις, περιέλαβεν εἰς ἓνα πῖνακα καὶ κατέταξεν αὐτοὺς κατὰ χρῆσιν. Εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ 1868 ἀνάγονται αἱ ἐξῆς πληρωμαί. «Εἰς ἐξόδα χρήσεως 1868, α 5,220,000» — αἰς λογαριασμὸν τῆς ὁδοποιίας 250,000» — αἰς παραγγελίας τοῦ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν 500,000» — εἰς τόκους τοῦ ἐθνικοῦ δανείου τῶν ἐξ ἑκατομμυρίων 400,000» — εἰς χρεὸς πρὸς τὴν ἰονικὴν τράπεζαν 1,000,000» — αἰς χρεώγραφα Ἑπτανήσου 200,000» — αἰς χρεώγραφα Ἑπτανήσου 180,000» — αἰς συντήρησιν τῶν Κρητῶν 1,444,000». — Τὸ ὅλον ποσὸν εἶναι 9,194,000.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ (πρωθυπουργός) Τῶν Κρητῶν εἶναι 300,000 τοῦ 1868.

ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. Οὕτω λέγει ἡ ἐκθεσίς πρὸς τὴν Α. Μ. τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν τῆς 25 Ἰανουαρίου, οὗτε εἶναι πιστευτὸν, ὅτι ἐν ἡμῖσι ἑκατομμύριον ἤθελεν ἐξοδεύσει ἡ κυβέρνησις εἰς 25 ἡμέρας. Τὸ ποσὸν τοῦτο εἶναι τῆς διαχειρίσεως τῶν προκατόχων καὶ νομίζω, ὅτι δὲν ἔχει λάθος ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, ἀλλ' ἔχει λάθος ὁ κ. πρωθυπουργός. Ὡστε τὸ ποσὸν 1,444,000 ἀνάγεται εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ 1868. Λοιπὸν τὸ ὅλον ποσὸν τῆς χρήσεως τοῦ 1868 εἶναι 9,194,000. Ἀλλως, κύριοι, παρατηρῶ, ὅτι δὲν ἔχει οὐσιώδη ἐπιρροὴν αὐτό. Ὅλας τὰς πληρωμὰς θὰ τὰς διακρίνω μεταξὺ τῶν.

Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὰς πληρωμὰς τῆς χρήσεως τοῦ 1869. «Εἰς ὅπλισμὸν Ὀλγας 700,000» αἰς τελευταίαν δόσιν αὐτῆς 350,000» — αἰς Γεωργίων 475,000» — αἰς περιθάλψιν Κρητῶν 221,000» — αἰς κρατηθέντα ἀπὸ Σπάρταλην 145,000» — αἰς Ἐρλάρχας 70,000» — αἰς χρεὸς τραπεζῶν 1,600,000» αἰς ἐξαργύρωσιν ἐντόκων γραμματίων 3,200» καὶ ἐνταῦθα σταματῶ ἐξαιρῶν ἐκ τοῦ λ/σμοῦ τῆς κυβερνήσεως δύο κονδύλια, ὡς ἀναγόμενα εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1869 καὶ προβλεπόμενα ἀπ' αὐτὸν, ἧτοι 600,000 δραχ. προκαταβολὴ εἰς τὸν

στρατὸν καὶ 670 εἰς κατασκευὴν χαλκονομισμάτων, διότι ἀμφοτέρω κονδύλια ἀφορῶσι τὸν τακτικὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1869 καὶ προβλέπονται.

Ἐνῶ λοιπὸν διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ 1868 ἐπληρώθησαν 9,194,000, ἐπλήρωσε προσέτι ἡ κυβέρνησις 6,461,000 ἐξω τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1869. Ἀφοῦ τοιοῦτοτρόπως, κύριοι, ἐξεκαθάρισα τὰς πληρωμὰς, τὰς ὁποίας ἔκαμιν ἡ κυβέρνησις, τώρα θέλω ἐξετάσει τὰς χρήσεις τοῦ 1868 καὶ 1869.

Ἡ χρῆσις τοῦ 1868 κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1868, ἡμέραν καθ' ἣν ἐληξεν ἡ διαχείρισις, ἐπαρουσίαζεν ἰσοζύγιον μεταξὺ πληρωμῶν καὶ εἰσπραξέων, διότι ὡς ἀναφέρει ἡ ἐκθεσίς τοῦ κ. ὑπουργοῦ πρὸς τὴν Α. Μ. εἶχον εἰσπραχθῇ 34,000,000 καὶ εἶχον πληρωθῇ 26,000,000. Ὑπῆρχε λοιπὸν προσωρινὸν ἔλλειμμα 8,000,000, τὸ ὁποῖον ἔλλειμμα ἐπληρώθη καὶ ἐκαλύφθη ἀπὸ τὰ δάνεια, τὰ ὁποῖα ἡ κυβέρνησις τοῦ κυρίου Βούλγαρη εἶχε συνολογῆσαι ὥστε μέχρις ἐνός λεπτοῦ, τὴν 31 Δεκεμβρίου 1868, ὑπῆρχεν ἰσοζύγιον μεταξὺ πληρωμῶν καὶ εἰσπραξέων. Ἐπερίσσευσαν ὁμῶς ἀπὸ τὸ ἰσοζύγιον τοῦτο 3,500,000, τὰς ὁποίας ἡ κυβέρνησις τοῦ κ. Βούλγαρη εἶχε δανείσθαι καὶ εἶχεν ἀποστείλει πρὸς ἀγορὰν πλοίων εἰς Βορδῶ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀγορὰ δὲν ἐγένετο, περιῆλθον εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς σημερινῆς κυβερνήσεως αἱ εἰρημέται δρ. 3,500,000. Ὑπῆρχον δὲ 600,000 προσέτι εἰς τὸ ταμεῖον μετρητὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1868. Ὡστε ἡ διαχείρισις τοῦ 1868, λήξασα τὴν 31 Δεκεμβρίου, ἀφῆκε 4,100,000. Ἰδωμεν ἤδη τὰς πληρωμὰς τῆς χρήσεως 68 μετὰ τὴν 31 Δεκεμβρ. Αἱ πληρωμαί, αἱ ὁποῖαι ἐγενῶν εἰς ἔαρος τοῦ 1868, ἀναβαίνουσιν εἰς 9,194,000, ὡς προείπον· ἐνταῦτοις εἶχομεν 4 ἑκατομμύρια καὶ 100,000 περίσσευμα, εἰς τὸ ὁποῖον ὁμῶς πρέπει νὰ προσθέσωμεν τὰ εἰσπραχθέντα ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ 68 ἀναβαίνοντα εἰς 5 ἑκατομμύρια. Λοιπὸν εἶχομεν 3,500,000 ἀπὸ τὰ μὴ ἀγορασθέντα πλοία ἐν Βορδῶ, 600,000 μετρητὰ εἰς τὸ ταμεῖον, 5,000,000 τὰ ὁποῖα ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου εἰσπραχθῆσαν μέχρι τοῦδε τῆς χρήσεως τοῦ 68, τὸ ὅλον 9,100,000, ὥστε ὑπάρχει ἰσοζύγιον, ἧτοι ἡ χρῆσις 1868 οὐδὲν ἀφῆκεν ἔλλειμμα, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχουν πληρωμαὶ ἄλλαι, τὰς ὁποίας δὲν γνωρίζει ἡ κυβέρνησις, διότι ἐγὼ ὁμιλῶ ἐπὶ τῇ ἐκθεσί τῶν ἀριθμῶν τοὺς ὁποῖους παρ' αὐτῆς ἔλαβον· ἂν δὲ δὲν ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι πληρωμαί, ἂν ἡ κυβέρνησις δὲν παρέλειπε νὰ μοῦ παρουσιάσῃ ὅλας τὰς πληρωμὰς τας, τότε ἡ χρῆσις τοῦ 1868, μετὰ τὰ δάνεια τοῦ ὑπουργείου τοῦ κ. Βούλγαρη, θὰ εὐρίθῃ εἰς ἰσοζύγιον τῶν τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων πληρωμῶν καὶ εἰσπραξέων.

Μεταβαίνω ἤδη εἰς τὰς ἄλλας πληρωμὰς τῆς κυβερνήσεως, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τὴν χρῆσιν τοῦ 68. Αὗται ἀναβαίνουσιν εἰς 6,761,000 καὶ ἐπαναλαμβάνω νὰ εἰπω, ὅτι δὲν συμπεριέλαβα ἐκ τῶν λ/σμῶν τῆς κυβερνήσεως εἰμὴ μόνον δύο κονδύλια, διότι ταῦτα προβλέπονται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 69, ἐνῶ ἐγὼ σημειῶ μόνον τὰς δαπάνας τὰς μὴ συμπεριλαμβανομένας εἰς τὸν προϋπολογισμὸν, διότι περὶ τοῦ δανείου ὁμιλῶ· εἶναι δὲ τὰ δύο ταῦτα κονδύλια, ἡ προκαταβολὴ διὰ τὴν τρέχουσαν ὑπηρεσίαν τὴν στρατιωτικὴν, διότι ὡς γνωρίζετε τὰ στρατιωτικὰ διὰ προκαταβολῶν διευθύνονται, καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν χαλκονομισμάτων. Λοιπὸν ἡ κυβέρνησις ἔκαμε πληρωμὰς μὴ ἀναγομένας εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 69, ἐπομένως ἐπιτρέπουσας νὰ μὴ πληρωθῶσιν ἐκ τῶν ἐξόδων τῶν τακτικῶν τοῦ 1869 δραχ. 6,761,000.

Ἄς ἐξετάσω ἤδη πόσα ἐδανείσθαι ἡ κυβέρνησις. Ἐδανείσθη, κύριοι, καὶ διαχειρίσθη, ἀπὸ μὲν τὸ δάνειον τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας 6,000,000, ἀπὸ δὲ τὸ δάνειον τῶν 28,000,000 ἐννέα περίπου δηλαδή 8,900,000· ὥστε τὸ ὅλον 15,000,000. Ἄν ἀπὸ τὰ 15, ἀφαιρέσωμεν τὰ 6,700,000 μὲν μένου

τή. Καί όμως ούτε υμείς, ούτε ἐγὼ ἐμποδισθῆμεν, ὅτε ἡβελήσῃμεν νὰ δώσωμεν μίαν ἐκθεσιν περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ κράτους, ἀπὸ τοῦ νὰ δώσωμεν διδόμενα ὅπως οὐν ἀκριβῆ· διότι παρηγγείλαμεν τοῖς ὑπαλλήλους νὰ εὔρωσι τὰ στοιχία, ἐκ τῶν ὁποίων ἠδύναντο νὰ ἀρυσθῶσι τὰς ἀπαιτούμενας πληροφορίας. Κατὰ δυστυχίαν ὁ νῦν ὑπουργὸς ἀπέστη εἰς τὰς πληροφορίες, τὰς ὁποίας ὁποῖας τὸ λογιστήριον ἔδωκε χωρὶς νὰ καταρτίῃ εἰς τὰς πηγὰς· ἐν ὅσῳ δὲ δὲ ἀποφασίσῃ νὰ πράξῃ ὅ,τι καὶ οἱ προκάτοχοι ὑπουργοὶ ἐπραξαν, εἶναι ἀδύνατον νὰ μᾶς φωτίσῃ ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου αὐτοῦ ἀντικειμένου.

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ (ὕπουργος οἰκονομικῶν). Μὲ συγχωρεῖτε νὰ εἰπαρτηρῶ, ὅτι κατόπιν ὑμῶν ἦλθον καὶ ἄλλοι ὑπουργοί, οἱ ὁποῖοι κατὰ δυστυχίαν εἶδον αὐτὴν τὴν κατάστασιν, τὴν ὁποίαν διεδέχθην. Ἐγὼ ἤμην ὁ διάδοχος. Ὅταν κατόπιν ὑμῶν ἦλθεν ὁ κύριος Κεχαγιᾶς ὁ ἴδιος ὡμολόγησε καὶ ὁμολογεῖ ὅτι δὲν ἤμπορεῖ νὰ γίνῃ ἄλλως.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Δὲν εἶπον αὐτό· πρέπει νὰ λάβητε ὑπὸψιν τὰς καταστάσεις διὰ νὰ κάμῃτε ὅ,τι ζητοῦμεν.

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ. Ἐγὼ λέγω, ὅτι ἀπὸ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν εἰσθίσι εἰς τὸ ταμεῖον ἐπεβαρύνθη μὲ τόσα πράγματα, ἰδίως τὰ δάνεια, τὰ ὁποῖα εἶναι ἕνας κυκλῶν.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Αὐτὸ δὲν δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ὑπουργὸν νὰ εἴπῃ, ὅτι δὲν ἔμπορεῖ νὰ φέρῃ ἀκριβεῖς σημειώσεις· τότε προτιμώτερον εἶναι νὰ μὴ φέρῃτε διόλου.

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ. Πάλιν λέγω, ὅτι, ὅ,τι εἶναι δυνατόν, θέλω εἰς φέρῃ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὴν συζήτησιν ταύτην ἀκούει καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ λογιστηρίου, καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι, ὅ,τι ζητεῖ ἡ Βουλὴ, θὰ τὸ πράξῃ.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Λοιπὸν αὐτὸ νὰ μείνῃ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Νὰ μείνῃ λοιπὸν τὸ 6 ἄρθρον.

ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. Ἀφίνομεν ἐκχερῆς αὐτὸ διὰ νὰ ἐξετάσωμεν τὸν λογαριασμὸν· πρέπει νὰ μείνῃ ἐπίσης καὶ τὸ 7, διότι συνέχονται. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει ἤδη εἰς χεῖράς της 3.200,000 δι' ἑντοκα γραμμάτια. Ἐξαεῖται δὲ ἀπὸ τὴν περίστασιν, κατὰ τὴν ὁποίαν συνομολογῆται δάνειον, νὰ μὴ τὰ βάλῃ εἰς κυκλωφρίαν, ἢ ἐὰν δὲν συνομολογήσῃ νὰ τὰ βάλῃ. Λοιπὸν δε μείνῃ καὶ αὐτό.

ΠΟΛΛΟΙ. Μάλιστα.

ΚΩΣΤΑΝΤΑΣ. Τὸν λόγον, κ. πρίεδρε, εἰς τὸ 8 ἄρθρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Πολὺ καλὰ.

ἄρθρον 8. Τόκος χρεῶν Ἑπτανήσου 250 χιλ. δραχ. »

ΚΩΣΤΑΝΤΑΣ. Κύριοι, προκειμένου λόγου νὰ φέρῃ ἡ Βουλὴ τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἃς μοὶ ἐπιτρέψῃ, ὡς βουλευτὴ τῶν μερῶν ἐκείνων, νὰ ἐκθέσω ἐν συντόμῳ ἰδέας τινὰς ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, διὰ νὰ πληροφορηθῇ τί εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον συμβαίνει. Ἡ μακαρίτις κόμισσα Ελένη Μοντενίγιο διὰ διαθήκας της ἀφῆκεν ὑπὲρ ἐκπαίδευστος τῆς πτωχῆς νεολαίας Κερκύρας ἕν κληροδότημα ἐκ 41,000 λιρῶν στερλινῶν. Τὸ κληροδότημα τοῦτο κατὰ ῤητὴν διάταξιν τῆς διαθήκης ταύτης παρακατατέθη εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ἐπὶ τόκῳ 5 τοῖς 0/0, τόκον τὸν ὁποῖον ὀφείλει τὸ δημόσιον ταμεῖον νὰ πληρῶν κατ' ἔτος εἰς τὴν ἐγγυρίον ἀρχὴν τὴν συντηροῦσαν καὶ διαχειριζομένην τὸ κληροδότημα τοῦτο, ὅπως ἐκπληροῖ τοὺς ὅρους τῆς διαθήκης. Συντηρητὴς τοῦ μεγάλου τοῦτου ποσοῦ τῆς εὐεργετίας ταύτης εἶναι ἡ ἐγγυρία· λεγομένη Κυβέρνησις, διαχειριστὴς δὲ ἑτέρα ἐπιτροπὴ ἐκλεγομένη ὑπ' αὐτῆς. Φαίνεται ὅμως εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Ἰονίου Βουλῆς, ὅτι ἡ ἐγγυρία Κυβέρνησις ἐδανείσθη διάφορα ποσὰ διὰ τὴν ὁδοποιίαν τοῦ τόπου, καὶ ὅτι κατὰ τὰς παρμονὰς τῆς ἐνώσεως, τὰ ποσὰ ταῦτα ὀφείλοντο ἀπὸ τὴν ἐγγυρίον διοικῆσιν πρὸς τὸ γενικὸν ταμεῖον.

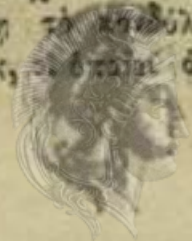
Τὸ γενικὸν ταμεῖον ἀπῆλθε πρὸς διευθέτησιν τῶν λογαριασμῶν καὶ συμφητισμῶν τῶν ἀμοιβαίων χρεῶν νὰ γίνῃ συμφητισμὸς μεταξὺ τῶν ποσότητων τοῦ κληροδοτήματος, αἵτινες ὀφείλοντο ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, καὶ τῶν χρεῶν τῆς ἐγγυρίου διοικήσεως πρὸς τὸ δημόσιον ταμεῖον. Ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲν διεξήχθη καθ' ὁλοκληρίαν, καὶ ἐυστήθη ἐπιτροπὴ ὑπὸ τῆς 13ης Ἰονίου Βουλῆς, ὅπως ἐξετάσῃ τοὺς γενικοὺς λογαριασμοὺς τοῦ Κράτους καὶ συντάξῃ κατάλογον τοῦ δημοσίου χρέους τῆς Ἰονίου Πολιτείας, ὅπερ ὀφείλει ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία μετὰ ταῦτα ν' ἀναδεχθῇ· συνέλεξε τὰς περὶ τοῦτου σημειώσεις τῶν ταμειακῶν διδλίων, καὶ μετὰ μίαν ἐκτεταμένην συζήτησιν, τὴν ὁποῖαν, φρονῶ, ὁ κ. Λομβάρδος καλῶς ἐνθυμείται, διότι ἦτο μέλος τῆς Συνελεύσεως ἐκείνης, ἡ Βουλὴ ἠκόρῳσιν ὅλους αὐτοὺς τοὺς λογιστικοὺς συμβιβασμοὺς καὶ ἀπῆλθε διὰ ῤητοῦ ἄρθρου τῆς ἀποφάσεως ἐκείνης, ἡ ὁποία ἐχρησίμευσεν ὡς βάσις τῆς περὶ ἐνώσεως συνθήκης τοῦ Λονδίνου, ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸ κληροδότημα Μοντενίγιου ὁλόκληρον τὸ κατατεθέν κεφάλαιον μετὰ τῶν καθυστερούντων τόκων, τοῦτέστι τὸ δημόσιον ταμεῖον νὰ ἐξακολουθῇ νὰ πληρῶν τοὺς τόκους 5 0/0 πρὸς ὄφελος τοῦ ἐγγυρίου τοῦτου κληροδοτήματος Κερκύρας.

ἵνα μὴ ἐκλάβῃ τις ὅτι σπερρίζομαι εἰς ἑπεκ πτερόντα, εἰς παρακαλῶ νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃτε ν' ἀναγνώσω τὴν σχετικὴν ἀπόφασιν τῆς Ἰονίου Βουλῆς. Ἰδοὺ δὲ τί λέγει ἐν τῷ τρίτῳ ἄρθρῳ. «Ἄρθρ. 3. Ἀναγνωρίζονται πάντα τὰ συναλλάγματα καὶ ὑποχρεώσεις, ὅσαι μέχρι τοῦδε συνήρθσαν ὑπὸ ἡ ἐκ μέρους τῆς Ἰονίου Κυβερνήσεως, καὶ αἱ ὁποῖαι ἐμπεριέχονται εἰς τὸν ἐν τῇ παρούσῃ ἐπισυναπτόμενον κατάλογον. Ἐξαεφαλίζονται δὲ πᾶσαι αἱ κατ' αὐτῶν δίκαιαι ἀπαιτήσεις ἰδιωτῶν καὶ ἐγγυρίων Κυβερνήσεων.»

Ἐπὶ τῇ ἐκείνῃ λοιπὸν τοῦ καταλόγου τοῦτου τοῦ δημοσίου χρέους τῆς Ἑπτανήσου καὶ τοῦ τρίτου ὅρου τοῦ περὶ ἐνώσεως φηρίσματος τῆς 13 Ἰονίου Βουλῆς, συνετάχθη τὸ 7 ἄρθρον τῆς ἐν Λονδίνῳ συνθήκης τοῦ 1864, διὰ τοῦ ὁποῖου ἀναδέχεται ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία νὰ πληρῶσθ μετὰ τῶν ὁλων τῶν ἄλλων βαρῶν καὶ τοῦτο.

Ἐν τοῦτοις ἀφότου εὐτυχῶς ἐγένετο ἡ ἐνωσις μετὰ λύπης λέγω, ὅτι οὐδέποτε τὸ δημόσιον ἐπλήρωσε τὸν τόκον τοῦ κεφαλαίου τοῦτου πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ κληροδοτήματος Μοντενίγιου ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ὑπάρχουσιν ἐκχερῆς λογαριασμοὶ μεταξὺ ἐγγυρίου Κυβερνήσεως καὶ δημοσίου. Φρονῶ ὅτι οὐδεμὶν σχέσιν ἔχουν αἱ δοτοληπτικαὶ διενέξεις μετὰ τῶν πρώην ἐγγυρίου Κυβερνήσεως καὶ δημοσίου πρὸς τὸ κληροδότημα Μοντενίγιου. Τὸ κληροδότημα Μοντενίγιου εἶναι κληροδότημα ἰδιωτικόν, τὸ ὁποῖον ὄριται δι' ἕνα σκοπὸν ὠρισμένον, ὑπὲρ τῆς πτωχῆς νεολαίας Κερκύρας. Λοιπὸν τὸ δημόσιον ἔχει καθήκον ἑαυτὸ νὰ πληρῶν κατ' ἔτος τοὺς τόκους τοῦτους, καὶ ἐὰν τὸ δημόσιον ἔχῃ ἀπαιτήσεις κατὰ τῆς πρώην ἐγγυρίου Κυβερνήσεως, ὀφείλει νὰ τὰς ἀπευθίνῃ κατ' αὐτῆς, διότι καὶ αὐτὴ ἡ ἐγγυρία κυβερνήσις τῆς ὁποίας εἶμαι μέλος, ἔχει ἀπαιτήσεις κατὰ τοῦ δημοσίου. Εἶναι δὲ ἐκχερῆς πολλαὶ πιστώσεις κατὰ τοῦ δημοσίου, δυνάμει τῶν ὁποίων τρέχουν τόκοι 65 δίστηλα καθ' ἡμέραν. Ὥστε παρακαλῶ τὴν Βουλὴν νὰ διατάξῃ ὅπως εἰς τὸ κοινὸν ἐτόκοι χρεῶν Ἑπτανήσου συμπεριληφθοῦν καὶ οἱ τόκοι τοῦ κληροδοτήματος Μοντενίγιου.

Κύριοι, τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι πολὺ σπουδαῖον, διήγειρε γενικὰ παράπονα εἰς τὴν πόλιν Κερκύρας, ὅλοι οἱ πολῖται παραπονούνται ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν λαμβάνει καθόλου ὑπ' ὄψιν τὰς ἀπαιτήσεις τῶν κληροδοτημάτων ἐκείνων. Εἶναι καλὸν νὰ ἐκλείψῃ αὐτὸ τὸ παράπονον, τὸ ὁποῖον ἔχουν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι· παρακαλῶ τὴν Βουλὴν ὅπως ἀκούσῃ τὸ κοινὸν αὐτὸ τῶν 250,000 δραχμῶν κατὰ τοὺς τόκους, καὶ ὅπως ὀφείλονται δι-

τον τὸ εἶπει, ἀλλὰ καὶ σιγῇ ἀκούσας τὴν εἰληκτικὴν μου, τὴν καλὴν μου πίστιν, καὶ τὸ εἶπον αὐτὸ (θόρυβος).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι, σὺς παρακαλῶ, ἀνακαλέσαστε τὴν προσβολὴν, τὴν ὁποῖαν ἐξεφράσατε κατὰ τοῦ προέδρου.

ΤΙΝΕΣ. Εἶπεν ὅτι δὲν ἐξεφράσατε.

ΚΟΜΙΑΤΣΟΣ. Διὰ τῆς ἐξηγήσεως, τὴν ὁποῖαν ἔκαμιν ὁ κ. Βαλασόπουλος, ἀνεκάλυψε καθαρῶς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶπε.

Π. ΠΕΤΡΑΚΗΣ. Νομίζω ὅτι τὴν πλὴν, μεθ' ὅσα εἶπεν ὁ κ. Βαλασόπουλος, δὲν ὑπάρχει οὔτε ἰδέα πλέον περὶ προσβολῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὑπάρχει ἄλλη ἀντιφάσις κατὰ τῶν πρακτικῶν.

ΠΟΛΛΟΙ. Ὁχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἡ βουλὴ παρεδέχθη.

Ἐρχομαι εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ προϋπολογισμοῦ.

ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΗΣ. Δύω λέξεις, κ. πρόεδρε. Παρακαλῶ τὸν ἀρμόδιον ὑπουργὸν ἂν εὐχαριστήσῃ νὰ καθίσῃ τὰ ἔγγραφα ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τῶν κ. βουλευτῶν ἐκ Κερκύρας κ. Τοπάλου καὶ τοῦ κ. Μονόπωλου.

Γ. ΡΟΥΦΟΣ. Ἐγὼ παρακαλῶ τὴν Κυβέρνησιν νὰ φέρῃ τὰ ἐντάλματα τοῦ 1867, 1868 καὶ 1869.

ΜΙΑΗΣΗΣ καὶ **ΕΤΕΡΟΙ.** Μάλιστα, ὑποστηρίζομεν τὴν πρότασιν.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Τὰ ἐντάλματα τῶν βουλευτῶν καὶ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας.

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Κύριε πρόεδρε, πρὸ 12 περίπου ἡμερῶν ἐζήτησα νὰ ὁρισθῇ ἡμέρα βρῆτῃ, καὶ δὲν ἦτο ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν τὸ ἐζήτημα, ὅπως συζητηθῇ τὸ ἀντικείμενον τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, τὸ ὁποῖον ἐγὼ θεωρῶ λίαν καταπιόν. Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν μοῦ ἐγένετο ἡ παρατήρησις ὅτι δὲν ἔμπορεῖ νὰ συζητηθῇ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο πρὶν ἢ ἡ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ἐπιξεργασθῇ τὰ νομοσχέδια, τὰ ὁποῖα εἶναι ὑπὸ ἐκέλευσιν ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς κ. Κ. Πατσάλης μὲς ὑπεσχέθη ὅτι ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος θὰ καταθέσῃ ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ. Τοῦτο συνέβη τὴν 17 8βρίου. Ἄχρι σήμερον περῆλθεν ἡ ἐβδομάς καὶ χθὲς ὁ ἀξιότιμος κ. Ροντήρης, (καὶ χαίρω ὅτι εἰσάγεται σήμερον εἰς τὴν συνεδρίαν, ὁ ἀξιότιμος κ. Ροντήρης μὲς ἐπέπληξε, ἐπέπληξε τὴν ἀντιπολίτευσιν ὅταν ὅτι πολὺ ὀλίγον κηδόμεθα περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἐπαρχιῶν, ὅτι ὅλως διόλου ἀμελεῖ μνήσμεν τὸ ζήτημα τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, καθότι παρατείνουμεν τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς γενικῆς ἀρχῆς τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπὶ δύο ἡμέρας καὶ μὴν ὦραν. Ὁ ἀξιότιμος κ. Ροντήρης εἶναι εἰσληγμένος τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς, ἡ ὁποία ἔχει νὰ ἐπιξεργασθῇ τὰ νομοσχέδια περὶ ληστείας. Ἐάν ἡ ἀντιπολίτευσις καὶ ἡ βουλὴ ἄχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἀντελήρῃ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀσφαλείας, καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ ἀντικειμένου τῆς ληστείας, καὶ ἐάν ἡ ἀντιπολίτευσις χθὲς ἐπέπληξε ὅτι ἐδείξαν ὀλίγην στοργὴν εἰς τὰς ἐπαρχίας ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι μαστιζόνται ἀπὸ τὴν ληστείαν, καὶ τὴν ἐπέπληξιν ταύτην τὴν ἤκουσαν ἡ ἀντιπολίτευσις ἐκ μέρους τοῦ ἀξιότιμου κ. Ροντήρη, ἐγὼ ὁ ὁποῖος εἶμαι ἀπὸ ἐπαρχίαν, ἡ ὁποία δόξα τῷ θεῷ δὲν μαστιζέται ἀπὸ ληστείαν, ὁ ὁποῖος πολλὰκις ἀνύψωσα τὴν φωνὴν μου, ὅπως ὁρισθῇ ἡ τακτικὴ ἡμέρα πρὸς συζήτησιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἐπερωτῶ τὸν ἀξιότιμον κ. Ροντήρη τὸν ἐπέπληξαντα ἡμᾶς χθὲς καὶ τὸν ὄντα εἰσληγτὴν τῆς ἐπιτροπῆς τῆς μελλούσης νὰ σκεθῇ ἐπὶ τῶν νόμων περὶ ληστείας νὰ μᾶς εἴπῃ τί ἔκαμιν ἄχρι τούδε; Οἷαδὲ ποτε καὶ ἂν εἴναι ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Ροντήρη καὶ τοῦ ἀξιότιμου προέδρου τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ ὁποῖος βλέπω, ὅτι μετ' αὐτῆς προσεκτικῶς, ἐπαναλαμβάνω τὴν πρότασιν μου νὰ ὁρισθῇ βρῆτῃ ἡμέρα, ὅπως συζητηθῇ τὸ ἀντικείμενον τῆς ληστείας καὶ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας.

ΤΙΝΕΣ. Μετὰ τὸν προϋπολογισμόν.

ΡΟΝΤΗΡΗΣ. Χαίρω πολὺ ὅτι βλέπω τὸν ἐντιμὸν βουλευτὴν Ζακύνθου τόσον πολὺ ἐνδιαφερόμενον ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας. Εὐχαρίστως δίδω τὰς ἐξηγήσεις, τὰς ὁποίας ἐζήτησε, ἀλλὰ πρὸ τούτου πρέπει νὰ ἐξηγήσω ἀκριβῶς μὴν διστροφὴν, τὴν ὁποῖαν ἀκουσίως ἴσως ἔκαμιν ὁ ἐντιμὸς βουλευτὴς Ζακύνθου. Χθὲς δὲν διτύπωσα ἐπιχείρημα ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καταναλώσεως τοῦ χρόνου ἐπὶ ματαίᾳ, διότι καὶ διὰ τὴν Κυβέρνησιν καὶ διὰ τὴν διοίκησιν χρειάζεται καὶ ἡσυχία καὶ χρόνος· ἀνέπτυξα βρῆτῃς ὅτι ἡ διοίκησις τῶν ἐπαρχιῶν, ἐνόςω, εἶπον, ἡ Κυβέρνησις ἐν Ἀθήναις ἐπασχολοῖται εἰς τὸ πολιτικὸν ζήτημα, ἡ διοίκησις ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δὲν ἔμπορεῖ παρὰ νὰ ᾖ οἰκτρά· ἐξεφράσα λοιπὸν τὴν γνώμην μου ὅτι ἡ ἀντιπολίτευσις δὲν ἠθέλησε νὰ ἐκτιμῇ τὸν βαθμὸν τῆς πολλῆς ἀξίας τοῦ χρόνου, ὅστις καταναλώθη τόσας ἡμέρας εἰς ἐν τοιοῦτον ζήτημα. Χθὲς ἀκόμη ἐν τῇ ἀγορεύσει τοῦ ὁ κ. βουλευτῆς ὑπεστήριξεν ὅτι ἐγὼ δὲν ἰσχυρίσθην ὅτι ἡ βουλευτικὴ πύλη πρέπει νὰ περιορίζηται, ὅτι ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου ἔχει ὅρια. Ἀποκρούω ταῦτα· ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶπον ἐγὼ εἶναι, ὅτι δὲν πρέπει νὰ καταναλισκῇται ὁ πολὺτιμος χρόνος ἐν ἀργίᾳ, καθότι ἔπρεπε καὶ τὴν Κυριακὴν νὰ ἐργαζώμεν καὶ ἐάν δὲν ἔρκει τοῦτο νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ συζήτησις καὶ τὴν Δευτέραν καὶ τὴν Τρίτην. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι παρεξηγήθην. Παρεξηγοῦμαι ἀκόμη καὶ πρὸς τὸ κεφάλαιον τῆς ληστείας. Ἐγὼ ἐργασίας πολλὰς καὶ ἄς τὸ πιστεύῃ πᾶς ὅτι καὶ πέρυσιν τὸ ζήτημα τῆς ληστείας ἦτο τὸ κύριον μέλημά μου, καὶ ἐρέτος ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καὶ νόκτας ἡσχολήθην καὶ εἰργάσθην καὶ ἐνσυχολοῦμαι καὶ εἰς τὴν Βουλὴν συγχωνεύω ὅλα τὰ νομοσχέδια τῆς τε ἐπιτροπῆς καὶ τὰ ἄλλα. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτον εὐχερὲς, διότι ἦσαν 6 ἢ 7 νομοσχέδια διαφόρων βουλευτῶν, τὰ ὁποῖα ὅλα ἔπρεπε νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς ἐν γενικὸν σύστημα, καὶ νὰ συγχωνευθῶσιν εἰς μίαν κεντρικὴν ἰδέαν. Ἡ ἐπιτροπὴ, τῆς ὁποίας ἔχω τὴν τιμὴν ν' ἀποτελῶ μέρος, δὲν ἐνόμισε δίκαιον νὰ θέσῃ τὸ νομοσχέδιον τῆς κυβερνήσεως οὔτε κανὲν ἐκ τῶν ἄλλων σχεδίων ὡς ἔστιν, διότι ἂν προτίμα αὐτὸ τὸ σύστημα ἴσως ἡ ἐργασία θὰ ἦτο τελειωμένη, ἀλλ' ἔθεσεν εἰς ἴσην μοῖραν τὸ νομοσχέδιον τῆς κυβερνήσεως μετ' ὅλα τ' ἄλλα, καὶ ἔπρεπε νὰ τεθῇ μία ἑκάστις νῆα. Ὁχι μόνον λοιπὸν ἐπὶ τούτου εἰργάσθην, ἀλλ' ἔκμα καὶ ἄλλα ἀπὸ ζῆλον ἰδιόζοντα πρὸς τὸ ἔργον· παρακάλεσα πάντας τοὺς εἰδήμονας βουλευτὰς καὶ μὴ καὶ προσήλθον εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἐζήτησαν τὴν γνώμην των καὶ ἡ ἐργασία εἶναι ἀρκετὰ προχωρημένη, καὶ δεδοίκα, ἐάν δὲν ἐπύργετο ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἡ παρατασίς ἐπὶ 7 καὶ 8 ἡμέρας...

ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ. Δύο ἡμέρας καὶ μίαν ὥραν.

ΡΟΝΤΗΡΗΣ. Ἐπὶ 7 ἢ 8 ἡμέρας, ἴσως τὸ νομοσχέδιον θὰ ἦτο συζητημένον εἰς τὰ καθήκοντα ὑπὸ τῶν ἐπιτροπῶν. Ἡ πίσις δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐπιβληθῇ. Ἐγὼ ἰδίως ἠδυνάμην νὰ παραπονεθῶ, δικτὶ νὰ μὴ ᾖ ἐτοιμον τὸ νομοσχέδιον, διότι οἱ βουλευταὶ οἱ συγκροτοῦντες τὰς ἐπιτροπὰς αὐτὰς δὲν ἠδύναντο εἰμὴ νὰ ᾖ ἐν ταῖς συνεδριάσει τοῦ σώματος. Λοιπὸν χωρὶς νὰ τάξω προθεσμίαν, ἐντὸς 3 ἢ 4 ἡμερῶν τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ τούλαχιστον ἐντὸς τῶν ἐπιτροπῶν διασκευάζεται καὶ εἰσάγεται.

ΛΕΚΑΣ. Κύριοι, ἐκτιμῶ τὴν εὐρύαν καὶ τὴν φιλοπατρίαν τοῦ προχωροῦσαντος. Θέλω νὰ τὸν πιστεύω, διότι ἔχω πολλὰν ὑπόληψιν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ προηγουμένη πείρα με ἔκαμιν νὰ συλλογισθῶ. Ἐπεθύμουν νὰ ὑπῆρχε ἡ καλὴ πίστις καὶ ἐλπίζω νὰ ὑπάρχῃ καὶ εὐχομαι νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸ μέλλον θὰ εὐχαριστήσω πολὺ ἐν πράγματι εἰς 3, εἰς 4, εἰς 5, εἰς 8, εἰς 18 ἡμέρας, ἀφοῦ τελειώσῃ ἡ συζήτησις τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ποθητοῦ ἀντικειμένου· ἀλλ' ἤκουσα δυστυχῶς ψυθισμὸς ὅταν ἐλάλει ὁ προχωροῦσαντος μετὰ τὸν προϋπολογισμόν. Ἀλλοίμονον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, δυστυχῆς τὸ

ληφοδοσίαι καὶ μὲ τὴν Τράπεζαν καὶ μὲ τὸν Ῥυθολόγ καὶ μὲ τοσοῦτους ἄλλους; ἤξεύρετε τί μοῦ εἶπαν ὁ διευθυντής; δὲν ἔχομεν βιβλίον, ἔχομεν τὸν φάκελλον, εἰς τὸν ὁποῖον περιέχονται οἱ λογαριασμοὶ καὶ αἱ ἐπιστολαί. Εἶναι κατάστασις αὕτη; Διόναται τὸ λογιστήριον νὰ ἐννοήσῃ, τί θέλω ἐγώ; Ὀχι. Εἰς τὴν ἀπάντην θὰ εὐρεθῶμεν, μὴ περιμένετε νὰ ἔχητε ἀκριβῆ σημείωσιν αὐτῶν τῶν πραγμάτων, τῶν ὁποίων ἔχομεν ἀνάγκην. Κατ' ἐμὴ ἡθεοποιεῖται εἶναι, ὅτι, ἡ πρέπει νὰ γίνῃ τὸ λογιστήριον ὅπως πρέπει, ἡ πρέπει νὰ λείψῃ (θέρει). Μὴ πολὺν ζήλον, κύριοι φίλοι τῆς κυβερνήσεως; ὅσον τὸ δυνατόν ἐπιστήσατε τὴν προσοχὴν τοῦ κ. ὑπουργοῦ, ἐκ τῶν ἐνόντων στοιχείων νὰ φέρῃ μίαν σημείωσιν. Εἰς τὸ μέλλον ἐπιφυλάσσομαι, καὶ εἶχον σημειώσῃ, ὅταν ἔλθωμεν εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦ λογιστηρίου, νὰ εἴπω τὴν ταπεινὴν μου γνώμην. Κατ' ἐμὴ ἡ πρέπει νὰ λείψῃ ἡ πρέπει νὰ γίνῃ ὅπως πρέπει, διότι ἡ οἰκονομία κακῶς γινομένη, τοῦτο τὸ ζήτημα, ἤξεύρετε, τὸ ἐσυχνέστατον, πολλὰκις, δὲν εἶναι οἰκονομία, εἶναι πλάνη, καὶ ἰδοὺ ἡ ἀπόδειξις. Δὲν εἴλεθα σήμερον εἰς κατάστασιν νὰ γνωρίζωμεν ποῦ εὐρισκόμεθα, πόσον δάνειον μᾶς χρειάζεται, παρὰ μόνον τὰ ταμεία κυτῶμεν ἐὰν ἔχωμεν νὰ λάβωμεν, ἐὰν χρεωστούμεν δὲν γνωρίζομεν. Βλέπετε λοιπὸν πόσον εἶναι σπουδαῖον τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι τὸ λογιστήριον εὐρίσκεται εἰς τοιαύταν κατάστασιν, ὅχι ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ προσωπικοῦ ἀλλ' ἐκ τῆς μεθόδου, διότι ἀνέλαβε καθήκοντα ἀλλότρια, ἀνέλαβε καθήκοντα τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου. Τὸ λογιστήριον δὲν ἔπρεπε νὰ εἰστάξῃ παρὰ τοὺς λογαριασμοὺς, τοὺς ὁποίους στέλλουν τὰ ταμεία καὶ ἐπομένως νὰ δύναιτο κατὰ δεκαήμερίαν νὰ κάμῃ καταστάσεις ἀλλ' ἀνέλαβε καθήκοντα ἀλλότρια, διότι θέλει νὰ κάμῃ τὴν ἐξέτασιν ἐὰν οἱ λογαριασμοὶ τῶν ταμείων ἦναι καλῶς κατατεταμένοι ἢ ὅχι καὶ διὰ τοῦτο ποῦ εὐρίσκεται σήμερον τὸ λογιστήριον; Ἐννέα ἔτη, νομίζω, εὐρίσκεται ὀπίσω. Τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνεδρίον ἐσταύρωσε τὰς γαῖράς του, διότι δὲν τοῦ στέλλουν λογαριασμοὺς, καὶ ἡμεῖς δὲν ἤξεύρομεν εἰς ποῖαν κατάστασιν εἴμεθα. Ἐπομένως παρακαλῶ τὸν κύριον ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν εἰς τὸ λογιστήριον, νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὴν Βουλὴν ὅσον τὸ δυνατόν ἀκριβεστέρως σημειώσεις, τούλαχιστον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸν ὁποῖον ὑπέδειξα, νὰ φέρῃ σημειώσεις τῶν ἐκτάκτων δαπανῶν καὶ τῶν ἐκτάκτων ἐσόδων, τοῦτέστι τὰ δάνεια ἀρ' ἐνός καὶ ἀρ' ἑτέρου τί ἐπλήρωσαν καὶ διὰ τὸ 1866, 1867, 1868. Τὰ ἐλλείμματα δὲν ἔχουν σχίσιν, τὸ ἔλλειμμα ἀφορᾷ τὴν σύγκρισιν μεταξὺ τακτικῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων. Εἰναι νὰ ἐνώσῃ τοὺς δύο προϋπολογισμοὺς, θεσπίζων ἔργαται αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα; ἀλλὰ νὰ περιορισθῇ εἰς αὐτό. Ἐλαβον αἱ τρεῖς κυβερνήσεις τόσα δάνεια, τῶν 28,000,000, τῶν 12,000,000, τῶν 15,000,000, ἡ κυβερνήσις τοῦ κυρίου Βουλγαρή ἀπὸ τὴν Ἰονικὴν τράπεζαν 1,000,000. Αὐτὰ εἶναι τὰ ἐκτάκτα ἐσοδα ποῖα εἶναι αἱ ἐκτάκτοι δαπάναι; Νὰ τὰς κατανομήσῃ καὶ νὰ ἴδωμεν ποῖα θὰ ἦναι ἡ διαφορὰ. Τώρα, εἰναι ὑπάρχῃ ἔλλειμμα εἰς τὸ 1867 ἢ 1868, ἐκ τῆς συγκρίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ θ' ἀραιώσωμεν, διότι ἐξ αὐτῶν τῶν χρημάτων ἐπληρώθησαν τὰ ἐλλείμματα. Ἀλλὰ εἰς ποῖαν κατάστασιν εὐρίσκονται αἱ παρακαταθῆκαι, εἰς ποῖαν κατάστασιν εὐρίσκονται τὰ γραμμάτια ἐπὶ κινήσει κεφαλαίων, διότι ἐξ αὐτῶν πηγάζει χρὸς τῆς κυβερνήσεως; Δὲν τὰ γνωρίζομεν αὐτὰ πόσα εἶναι. Τί εἶναι αἱ παρακαταθῆκαι χρημάτων τῶν πολιτῶν, τὰ ὁποῖα χρεωστῶνται τὸ δημόσιον, τί εἶναι τὰ γραμμάτια ἐπὶ κινήσει κεφαλαίων; χρὸς τοῦ δημοσίου. Ἐδωστέν εἰς πολίτας ἐν ποσὸν εἰς τὴν Ἀφρικήν νὰ τὸ λάβῃ ἐδῶ. Πρὶν τὸ δῶναι, τὸ ταμείον τὸ ὀφείλει. Δὲν γνωρίζομεν πόσον εἶναι τὸ ποσὸν τῶν

ἐντόκων γραμματίων! πόσον τῶν διαφορῶν λογαριασμῶν! Ὅ, τι δυνατόν τὸ λογιστήριον νὰ μᾶς φέρῃ.

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ (ὑπουργ. τῶν οἰκονομικῶν). Ὁ κύριος Κεχαγιᾶς, ὁ ὁποῖος τῷ ὄντι εἶναι ἐμβριθὴς περὶ τὰ οἰκονομικὰ καὶ ἐχρημάτισεν ὑπουργός, ἐξέθεσε τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τοῦ λογιστηρίου. Εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι μὲ μεγάλαν δυσκολίαν ἔμπορεῖ νὰ εἰσέρῃ κανεὶς λογαριασμοὺς ἀκριβεῖς, διότι, ἐπειδὴ τῷ ὄντι ἐπιβαρύνθη μὲ πολλὰ ἔργα...

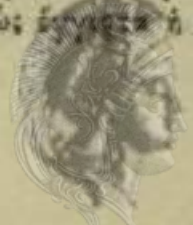
ΚΟΓΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ Ἀνέλαβε δὲλαδῆ.

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ. Καὶ ἰδίως μὲ τὰ δάνεια, γίνεται μίαν μεγάλην δυσκολία, εἶναι φρικαλέον πᾶνμα νὰ βλέπῃ κανεὶς τί τρέχει. Λέγω λοιπὸν πῶς τῷ ὄντι, ὅπως εὐρίσκεται σήμερον τὸ λογιστήριον, φροδοῦμαι ὅτι θὰ ἦναι δύσκολον νὰ εὐρεθῇ ἡ σημείωσις, τὴν ὁποίαν ζητεῖ ὁ κύριος Κεχαγιᾶς. Μ' ὅλα ταῦτα θέλω εἰπεῖ εἰς τοὺς ὑπαλλήλους, καὶ ἰδίως εἰς τὸν διευθυντὴν, ὁ ὁποῖος ὁμολογοῦμαι ἐργάζεται, ἀλλὰ δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐπαρκέσῃ, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ τὸ φέρῃ. Ὅ, τι εἶπον καὶ ἐπαναλαμβάνω εἶναι, ὅτι αὐτὸ τὸ ποσὸν διεχειρίσθη μὲν ἀρ' ἑξ ἡμέρας εἰσέλθομεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τόσα ἐδαπανήσωμεν εἰς ἐκτάκτους καὶ τακτικὰς δαπάναις 3,000,000 σχεδὸν μᾶς ἐπιβαρύνουν διὰ τὰς τακτικὰς δαπάναις φρονούμεν δὲ, καὶ ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ἐκ τῶν εἰσπράξεων τῶν γονίμων μηνῶν, θὰ δυνηθῶμεν νὰ συμπληρώσωμεν αὐτὸ τὸ ἔλλειμμα. Καθόσον ἀφορᾷ τὰς σημειώσεις τοῦ κ. Κεχαγιᾶ, θὰ προσπαθῶ νὰ τὰς φέρω.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ, Κ. Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΣΡΟΣ. Ἐμαζευθήκατε ἐκεῖ ὅλοι οἱ πρώτοι ὑπουργοὶ τῶν Οἰκονομικῶν.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Δὲν ἐμαζευθήκαμεν, κ. πρόεδρε, ἀλλὰ πρόκειται νὰ διευκρινήσωμεν τὸ ζήτημα ἐνώπιόν, κ. Πρόεδρε, ὅτι αἱ ὀλίγαι λέξεις τὰς ὁποίας εἶπον ἐν καιρῷ τῆς γενικῆς συζητήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ περὶ τῆς οἰκονομικῆς ἐκθέσεως τῆς ὑποβληθείσης παρὰ τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν εἰς τὴν Α. Μ. ἤθελον τὸν κάμῃ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἡ ἐκθεσις αὕτη δὲν ἐστηρίζετο ἐπὶ θετικῶν δεδομένων, καὶ ὅτι ἐπομένως ἔθελε φροντίσει, ὅταν ἤθελον εἶλθαι εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ, νὰ μᾶς παρουσιάσῃ πληροφορίας θετικωτέρας; ἀλλὰ μὲ λύπην μου βλέπω ὅτι αἱ παρατηρήσεις ἐκεῖναι οὐδὲν ἔφερον ἀποτέλεσμα; ὅταν ἐπαναλαμβάνω νὰ εἴπω, ὅτι ὅλα τὰ συμπεράσματα, ὅσα ἐνώπιόν μας παρουσιάζονται, δὲν ἔμπορουν παρὰ νὰ ἦναι ἐτραλμένα, ἀφοῦ εἰς τὴν ὑποβληθείσαν δὲν περιλαμβάνεται, ὡς ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ σὰ παρατηρήσω καὶ τότε, ὅτε τὸ ὑπόλοιπον, τὸ ὁποῖον ὑπῆρχεν ἐν τῷ ἄρχῃ τοῦ ἔτους 1868 εἰς τὸ ταμείον, καὶ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ὅταν πρόκειται νὰ δοθῇ προσωρινὸς λογαριασμός τῆς διαχειρίσεως ἐνός ἔτους, ὅτε τὰ εἰσπραχθέντα ἀπὸ παρακαταθῆκαι καὶ χρηματικὰ γραμμάτια, ἐφ' ὅσον ἑτέρου σημειώνονται ὡς πληρωθέντα ὑπὲρ τὰς 1,800,000 δραχ. Ἐν ὅτῳ δὲ ὁ ὑπουργός τῶν οἰκονομικῶν δὲν παραγγαίλει τὸν ἀρμόδιον ὑπὸν ἄλλον, οὐχὶ νὰ σημειώσῃ ἀριθμοὺς καθὼς τοὺς ἐνθυμεῖται, ἡ τοὺς συλλογίζεται, ἀλλὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς καταστάσεις τῶν ὑπολόγων καὶ ἐκ τούτων νὰ συγκρίσῃ τὸν προσωρινὸν λογαριασμὸν τῆς χρεώσεως τοῦ 1868, δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ δώσῃ οὐδεμίαν βέβαιον πληροφορίαν, οὐδὲ εἶναι δυνατόν νὰ εὐθασώμεν εἰς ἀληθὲς συμπέρασμα περὶ τῆς καταστάσεως, εἰς ἣν εὐρίσκεται τὸ δημόσιον ταμείον. Εἶναι ἀληθές, ὅτι τὸ λογιστήριον εὐρίσκεται εἰς ἀλλίαν κατάστασιν καὶ ὅτι δὲν εἶναι καθόλου ἐνήμερον εἰς τὰς ἐγγράφους του. Ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι παλαιὰ ἱστορία, εἶναι παλαιὸν κακὸν ἐνθυμηθῆτε ὅμως, κύριε πρόεδρε, ὅτι καὶ ὅταν σὺς ἦσθε ὑπουργός τῶν οἰκονομικῶν εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν ἔτε τὸ λογιστήριον, καθὼς καὶ ὅταν ἦμην καὶ ἐγὼ ὑπουργός κατὰ τὰ 61 ἡ κατάστασις τοῦ ἦτον ὡς ἐργαζομένη ἡ αὐ-

ποσόν αὐτὸ νὰ δίδεται εἰς πέντε ὁρμητὰ παιδιὰ νὰ σπουδάζουν καὶ νὰ συγχωροῦν τὸν Ζαῖμην.

ΤΙΝΕΣ. Μάλιστα.

ΕΤΕΡΟΙ. Ἄλλο πρᾶγμα εἶναι αὐτό.

ΔΥΚ. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Ὅ,τι οἱ ἄλλοι εἶπον τὸ ἔκρουσαν, ἐγὼ δὲ τὸ γνωρίζω, καὶ ἔξεύρω ὅτι τὴν σταρίδα τὴν ἐπώλησεν 28,000 τάλληρα· ὥστε προτείνω νὰ μείνῃ αὐτὸ τὸ ποσόν, καὶ ἂν θέλῃ ὁ κύριος Ζαῖμης νὰ τὸ ἀφῇσῃ ἕως τὸ ἀφῇσῃ.

ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ. Ὁ κύριος Ἀθ. Πετιμεζᾶς ὠμίλησεν, ἀλλὰ τότε ἦτο μικρὸς, μολοντὶ ὠμίλησεν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἦτον ὁρμὴν ἐκτὸς τῆς Σ... πού ἦτο τοῦ μακαρίτου Ζαῖμη καὶ τὴν ἐπώλησεν τὸ παιδί του 28,000 κολόντα, διὰ νὰ πληρώσῃ τὰ χρεῖα του, σὰς προσέτω καὶ τὰ ἐξῆς. Ἡμεῖς ἐν καιρῷ τοῦ ἱμυδραῖου εἰς τὴν Δημητζίαν καὶ κατελύσαμεν εἰς τοῦ κυρίου ... ἐκεῖ ἦτον ὁ Γολφίνος ὁ μακαρίτης ὁ ... καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἦτον ἀνάγκη νὰ ἐξέλθωσι καὶ νὰ πᾶγῃ μία θάρδια δύο ὥρας μακρὰν· τότε ὁ μακαρίτης Ζαῖμης ἐπροσέταλεν ἕνα ἀξιωματικὸν νὰ φυλάξῃ θάρδια καὶ ἀφοῦ ἐφύλαξε τὸν ἐπλήρωσεν ἀφ' ἑαυτοῦ (ἐθέρως καὶ θεά. λόγος).

Π. ΠΕΤΡΑΚΗΣ. Δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησης.

ΜΠΟΥΜΠΟΥΑΝΣ. Λυποῦμαι, κύριε πρόεδρε, ὅτι τινὲς ζητοῦσι σήμερον νὰ γίνωσι φιλοζαϊμικώτεροι ἀπὸ τὸν κ. Ζαῖμην· τὰ δικαιώματα τῆς οἰκογενείας τοῦ κυρίου Θ. Α. Ζαῖμη οὐδεὶς ἠμφισβήτησεν· ὁ κ. Ζαῖμης πεισθεὶς ἐν τῇ συνειδήσει του ὅτι ὤφειλε νὰ κάμῃ αὐτὴν τὴν θυσίαν, καὶ τὸ ὁμολογῶ ὅτι εἶναι θυσία, ἐπιμένει εἰς τὴν ἀπάλειψιν αὐτοῦ τοῦ κονδύλιου. Δὲν βλέπω πού στηρίζεται ἡ προθυμία τινῶν ἀπειτούντων ἀνευ τῆς θελήσεως τοῦ κ. Ζαῖμη, νὰ μὴ ἀπαλειφθῇ τὸ κονδύλιον τοῦτο. Δὲν σκέπτεσθε, κύριοι, ὅτι ἐπιμένοντες εἰς τὴν αἰτησίαν σας ταῦτην, ὅτι θέλετε λυπηθεῖν τὸν κ. Ζαῖμην, δὲν σκέπτεσθε, λέγω, ἐπὶ μίαν στιγμὴν μήπως κακὴ τις φάσις, καὶ σὰς λέγω ὅτι ἀπέχω τῆς βλαστημίας αὐτῆς, διαδοθῇ, ὅτι αὐτὸ ἐγίνετο διὰ τὰ μάτια· λοιπὸν ἐὰν ἀγαπάτε πρᾶγματι τὸν κ. Ζαῖμην καὶ φεῖσεσθε τῆς ὑπολήψεως αὐτοῦ, νὰ μὴ ἐπιμένετε εἰς ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὅποιον ὁ κ. Ζαῖμης δὲν ἐπιμένει.

Α. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Ὁ κ. Ζαῖμης δὲν εἶναι μόνος, ἔχει καὶ ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς του· ὁ κ. Ζαῖμης διὰ τὸν ἑαυτὸν του ἔμπορεῖ νὰ τὸ θέλῃ αὐτό, ἀλλὰ ἔχει καὶ ἀδελφόν, ὅστις εἶναι πτωχὸς καὶ δὲν ἔξεύρομεν ἐὰν τὸ θέλῃ καὶ αὐτός· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ δεχθῶμεν χάριν ἀβρορροσίνης, καὶ ὁ κ. Ζαῖμης ἂν θέλῃ ἕως τὸ πᾶρ.

ΜΗΛΗΣΗΣ. Δὲν ἀνέκει εἰς ἡμᾶς νὰ μὴ δεχθῶμεν παραίτησιν, τὴν ὁποίαν ὁ κ. Ζαῖμης ἐν τῷ πατριωτισμῷ του ἔκαμε, καὶ εἰς ἡν ἐπιμένει ἀνεκδότως.

ΔΑΓΡΕΣ. Ὁ κ. Μίλησης σὰς ἔκαμε τὴν ἐξήγησιν, ὅτι δὲν ἀνέκει εἰς τὴν Βουλὴν νὰ δεχθῇ ἢ μὴ τὴν παραίτησιν· ἐγὼ λέγω, ὡς φίλος τοῦ κ. Ζαῖμη, εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ παραδεχθῶ αὐτήν, ἀλλ' ἡ Βουλὴ ἀναγνωρίζουσα, ὅτι ἡ οἰκογένεια τοῦ μακαρίτου Ἀνδρέα Ζαῖμη δικαιούται νὰ λαμβάνῃ τὸ ρᾶθὲν ποσόν· δὲν πρέπει νὰ παραδεχθῇ αὐτό· λέγω ὅτι δικαιούται, διότι ἐξετάσθη ὅλη ἡ ἀλληλογραφία καὶ ἐπίσθη ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι ἡ οἰκογένεια Ζαῖμη ἔχει λαμβάνειν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ὀφειλομένου ποσοῦ τὸ ὅποιον εἶναι ἀνώτερον κατὰ 85,000 δραχμ. Καὶ ἀπαντῶ εἰς τὸν κ. Σωτηρόπουλον, διότι ἐνόμισε ὅτι ἔθελα νὰ ὑποστηρίξω ἄλλο παρ' ὅ,τι ὁ κ. Ζαῖμης. Καὶ ἐν συνειδήσει λέγω, ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ πράξῃ δικαίως μὴ παραδεχομένη τὴν ἀπάλειψιν· ἀλλ' ἐγὼ ἐν συνειδήσει σὰς λέγω, ὅτι δέχομαι τὴν παραίτησιν, ἐπειδὴ ἔχω καὶ ἄλλο καθῆκον, τὸ ὅποιον δὲν μὲ ἀφίνει, τὸ φιλικόν, καὶ ὡς μοῦ ἐπιβάλλει ὁ κ. Ζαῖμης τὴν παραδοχὴν τῆς παραίτησεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸ Προεδρεῖον δὲν δύναται νὰ θέσῃ ζήτημα, τὸ ὅποιον δὲν ἀμφισβητεῖται ἀπὸ κανένα.

ΔΑΓΡΕΣ. Ὅ,τι εἶπον, τὸ εἶπον τοῦ κ. Μίλησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κανεὶς δὲν τὸ ἤρνῃθη.

ΔΑΓΡΕΣ. Καὶ πρὸς τὸν κ. Σωτηρόπουλον, ὁ ὁποῖος εἶπε πόσα ὑπολείπονται, ὅτι ὑπολείπονται 85,000.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Δὲν πρόκειται, κύριοι, σήμερον περὶ συντάξεως ἀπονεμηθείσης εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ κ. Ζαῖμη· ἐὰν ἦτο σύνταξις ἀπονεμηθεῖσα εἰς τὸν κ. Ζαῖμην, τότε ἡδύνατο ἡ Βουλὴ νὰ ἐπιφέρει γνώμην, ὅτι παραδέχεται ἢ δὲν παραδέχεται τὴν ἀπάλειψιν τοῦ κονδύλιου· ἀλλὰ, κύριοι, αὐτὸ δὲν εἶναι σύνταξις· σήμερον ἐπομένως τί σὰς λέγει; παραίτημα· ἀφ' ὅσων ἔχω νὰ λαμβάνω· αὐτὸ εἶναι δικαίωμα ἰδικόν μου, δὲν ἔμπορεῖ ἡ Βουλὴ ν' ἀναμειχθῇ εἰς αὐτό. Ἐὰν ἦτο σύνταξις ἡδύνατο τότε ἡ Βουλὴ ν' ἀπορνηθῇ, διὰ τοῦτο...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Ζαῖμης λέγει, ὅτι καὶ ἂν τὸ ψήφισται δὲν τὸ λαμβάνει.

ΜΗΛΗΣΗΣ. Δὲν μοι λέγετε, κ. πρόεδρε, τί συζητοῦμεν τώρα; Ὁ ἀξιοτίμος πρόεδρος τοῦ Ἰπουργ. Συμβουλίου λέγει, ἀδικαίωμα μου εἶναι τὸ παραίτημα. Εἶναι τοῦτο δεκτικὸν συζητήσεως;

ΔΥΓΕΡΙΝΟΣ. (Ἰπουργ. οἰκονομ.) Κύριοι, εἶπον εἰς τὴν Βουλὴν ὡς ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, ποῖα εἶναι ἡ ἐπιθυμία τοῦ κ. Ζαῖμη· ἐγὼ δὲ ὡς Δυγερινὸς σὰς λέγω, ὅτι ἐπὶ δύο μῆνας δὲν ἡδυνήθη νὰ τὸν πείσω ν' ἀποσύρῃ τὴν πρότασίν του, διότι ἐγὼ σὰς λέγω εἰλικρινῶς, ὅτι ἐὰν εἶχον τὰ δικαιώματα τῆς οἰκογενείας τοῦ κ. Ζαῖμη, καὶ ἂν ἔθελον τιμηθῇ μὲ τὰ δικαιώματα μὲ τὰ ὅποια ἐτιμήθη ὁ κ. Ζαῖμης, ἔθελον λαμβάνειν τὰ χρήματα αὐτά, διότι τὰ δικαιώματά μου οὐδεὶς ἔθελα νὰ μοι τὰ διεκδικήσῃ. Λέγω λοιπὸν ὅτι ὁ κ. Ζαῖμης ἐπιθυμεῖ νὰ παραιτηθῇ, ἢ δὲ Βουλὴ ἕως κάμῃ ὅ,τι θέλει.

Α. ΧΑΤΣΗ ΑΝΑΓΥΡΟΥ. ἔχω ν' ἀντιλέξω εἰς δύο λέξεις τοῦ κυρίου Ἰπουργοῦ· εἶπον ὅτι αἱ χρηματικαὶ ἀποζημιώσεις, αἱ ἐπιχορηγήσεις δίδονται ὡς τόκος· λέγω λοιπὸν, ὅτι δίδονται ἀπέναντι. Αὐτὰ τὰ χρήματα καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας καὶ ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐδίδοντο διὰ νόμον· αὐτὸ δὲ τὸ ποσὸν ἐδόθη δυνάμει διατάγματος, τὸ ὅποιον ἔχει ἰσχὺν νόμου σήμερον· ἐπομένως διὰ νὰ καταργηθῇ πρέπει νὰ καταργηθῇ δι' ἐνός νόμου, ἐπομένως πρέπει ν' ἀρῇσῃ αὐτὸ τὸ ποσόν, καὶ ἂν θέλῃ ἕως ἔλθῃ ἐκείνός νόμος, ὅστις νὰ τὸ καταργήσῃ.

(Ἐνταῦθα ἐπαναλαμβάνει τὴν ἰδρὰν τοῦ προέδρου ὁ πρόεδρος κ. Δ. Χρηστίδης).

Α. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. ἔχομεν τὴν ἰδέαν, ἡ Βουλὴ μὲν νὰ δεχθῇ τὸ κονδύλιον αὐτό, ὁ δὲ κ. Ζαῖμης ἕως κάμῃ ὅ,τι θέλει.

ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ. Βιβαίως ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παραιτῇ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον τοῦ ἀνέκει· ἐπειδὴ ὅμως τυγχάνει ὁ κ. Ζαῖμης νὰ ἦναι πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ὡς πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως αὐτὸς συντάττει τὸν προϋπολογισμόν, αὐτὸς τὸν εἰσάγει, ζητεῖ τὴν ἐπιφύρσιν, διὰ τοῦτο ἕως μοι συγχωρήσῃ νὰ εἶπω, ὅτι ἡ παραίτησις αὐτὴ δὲν εἶναι ἀπηλλαγμένη ἐνός ἡθικοῦ ἐπιρρεασμοῦ· διὰ τοῦτο ὑποστηρίζω τὴν ἰδέαν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι λέγουν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ δεχθῶμεν τὴν παραίτησιν· τοῦλάχιστον ἐγὼ αὐτὸ λέγω, μοι ὑπαγορεύει ἐκεῖνος ὁ λόγος. Νομίζω, ὅτι ἡ Βουλὴ δύναται νὰ κάμῃ αὐτό· ἀλλὰ θὰ ἦναι πρᾶγμα, τὸ ὅποιον ὁ νόμος ἀπαγορεύει, ὅπως ἄλλοι λέγουν, ὅτι τὸ διάταγμα ὥρισε προσόντα ἀπέναντι τῶν ἀπειτήσεων τοῦ δημοσίου. Νομίζω λοιπὸν, ὅτι τὸ ζήτημα μένει ἀπηλλαγμένον εἰς τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν τὸ ἔθεσαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λοιπὸν ἡ Βουλὴ ἐρωτᾶται, ἐὰν παραδέχεται τὴν γνώμην τοῦ ἐντίμου βουλευτοῦ ἐκ Μεσολογγίου, προτείναντος, ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ δεχθῇ τὸ ποσὸν τοῦτο νὰ μείνῃ, ἐπομένως νὰ μὴ δεχθῇ τὴν παραίτησιν. Οἱ παραδεχόμενοι τὴν

νάμει τῶν συμβάσεων μεταξὺ τῆς πρώτης ἐγγυητοῦ Κυβερνήσεως καὶ τοῦ δημοσίου.

ΤΙΝΕΣ. Πόσον εἶναι;

ΚΩΣΤΑΝΤΑΣ. Εἶναι 41, 475 λίραι, 3 σελίνια καὶ 8 δηνάρια. πρὸς 5 0/0 τόκοι δὲ ὠριμάσαντες μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἶναι 3,232 λίραι στερλίναι, 8 σελίνια καὶ 6 δηνάρια, τὸ ὅλον τοῦ κεφαλαίου· τὸ ὅποιον χρεωστᾶται εἰς ἑξῆς τοῦ δημοσίου ταμείου εἶναι 44,707 λίραι στερλίναι, 12 σελίνια καὶ 2 δηνάρια.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Τὰ χρήματα εἶναι χρέος, δὲν εἰσέπρασαν.

ΚΩΣΤΑΝΤΑΣ. Ἀλλὰ τὸ δημοσίον τὸ Ἑλληνικὸν ἀνέβηκε ὅλα τὰ ἑξῆς· εἶναι χρέος τῆς πολιτείας πρὸς τὸ κληροδότημα τοῦτο, καὶ ὀφείλει ἡ πολιτεία νὰ πληρώσῃ τὸν τόκον πρὸς ὅφελος τῆς πτωχῆς νεολαίας Κερκύρας.

Θ. Α. ΖΑΪΜΗΣ (πρωθυπουργός). Κύριοι, ἀληθῶς τὸ κληροδότημα αὐτὸ τῆς μακαρίτιδος κομήτης Μοντσινίγος διαχειρίσθη ὑπὸ τῆς πρώτης κυβερνήσεως τῆς Ἰονίου πολιτείας· οὐχ ἦττον ἡ ὑποχρέωσις τοῦ δημοσίου δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀναμειψήτατος· εἰς τὸ νὰ πληρώσῃ τὸν τόκον πρὸς ὑποτροφίαν νέων πτωχῶν. Ἡ ὑπόθεσις πρὸ πολλοῦ ἐξετάζεται καὶ νομίζω ὅτι, ὅτε ὁ κ. Κουμουνδούρος κατὰ πρώτην φοράν ἦτο πρωθυπουργός κατὰ τὸ 1865, ἐγένετο μεγάλη συζήτησις περὶ τοῦ κληροδοτήματος τούτου, καὶ ἂν δὲν ἀπατώμαι, εἶχεν ἐλθεῖ ἐνταῦθα καὶ ἐπιτροπὴ τοῦ τότε ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου, τὸ ὅποιον τότε ἦτο διοικητικὴ ἀρχὴ τῆς νήσου. Σήμερον δὲν δυνάμεθα νὰ καταχωρίσωμεν τὸ ποσὸν αὐτὸ τῶν τόκων, διότι πρέπει νὰ γίνῃ ἐξέτασις ἀκριβῆς. Ἐάν ἡ κυβερνήσις πεισθῇ, ὡς ἐλπίζω, καὶ ἐξομαλύνῃ τὰς δυσκολίας αὐτάς, τότε δύναται δι' ἀναπληρωτικῆς πιστώσεως νὰ φέρῃ τὸ ζήτημα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς· ὥστε ἡ βουλὴ νομίζω ὅτι δύναται νὰ συστήσῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν, ἀλλ' ὅχι νὰ ἐγγράψῃ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐν κονδύλιον, τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἐξετασθῇ.

ΚΩΣΤΑΝΤΑΣ. Πολλοί, κύριοι βουλευταί, λέγουσιν, ὅτι πρέπει νὰ ἐλθῇ νόμος, καὶ συμφωνῶ πλήρως, ὅπως κανόνισ, ὅχι μόνον τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἕτερα πολὺ σπουδαία, τὰ ὁποῖα ἀφορῶσι διανεξίαι μεταξὺ τοῦ δημοσίου καὶ τῆς ἐγγυητοῦ κυβερνήσεως Κερκύρας, ἡ ὁποία ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ ἐπιτροπὴν. Ἠξεύρετε, ὅτι κατὰ τὸ 1864 ἐξεδικάσθη ὑπὸ τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου τῆς Ἑπτανήσου ἐν σπουδαίῳ κεφαλαίῳ· ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ ἑτέρα ἀπαίτησις ἐδικάσθη κατὰ τοῦ δημοσίου, καὶ εἶναι δεδικασμένοι διὰ τὴν ἐνοικίαν ἀτημάτων ἐγγυητῶν τόκοι πρὸς 10 0/0. Διότι πρέπει νὰ σημειώσῃτε, ὅτι ὅλα τὰ δημοσία καταστήματα, εἶναι καταστήματα τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς τὴν ἐγγυητὴν κυβέρνησιν, τὸ δὲ δημοσίον πληρύνει ἐνοικίαν διὰ ταῦτα κατὰ τὴν πρὸ τῆς ἐνώσεως κατάστασιν τῶν ἐνοικίων. Πολλὰκις παρετηρήθη ὅτι δὲν συμφέρει εἰς τὸ δημοσίον νὰ ἐξακολουθήσῃ τοιαύτη ἀνώμαλος κατάστασις. Εἴμαι μέλος τῆς ἐγγυητοῦ ἀρχῆς, καὶ βουλευτῆς, καὶ ἔχω καθήκον νὰ ὁμολογήσω, ὅτι δὲν συμφέρει, ἐπαναλαμβάνω, εἰς τὸ δημοσίον ταμεῖον νὰ ἐξακολουθήσῃ τοιαύτη κατάστασις πραγμάτων. Πρέπει λοιπὸν νὰ λυθῶσιν ὅλα αὐτὰ τὰ ζητήματα ἴσως διὰ νόμων, διότι ὑπάρχουν παράπονα γενικά, καὶ ταῦτα πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὅσον οὕτως πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς πολυπαθοῦς ἐκείνης κοινωνίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κεφάλαιον 3. Συντάξεις.

Ἄρθρον 1. Στρατιωτικά·	1,370,000
» 2. Ναυτικά·	445,000
» 3. Ἐκκλησιαστικά·	5,280

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ (ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Τελευταῖον ἐτίθη ὑπὸ σύνταξιν καὶ ὁ σεβασμιώτατος ἐπίσκοπος Γυθίου, ὅτε δὲ συνετάχθη ὁ προϋπολογισμὸς ἦτον εἰς ἐνέργειαν· κατὰ τὸν νόμον λαμβάνει 200 δραχμάς· παρακαλῶ λοιπὸν νὰ σημειωθῇ καὶ τὸ ποσὸν αὐτό.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸ ἐτήσιον λοιπὸν ποσὸν ἀναβαίνει εἰς 2,400, ὥστε οἱ ἐκκλησιαστικαὶ συντάξεις εἶναι 7,680.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Δὲν ὑπάρχει ἀντιβόρσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἄρθρον 4. Πολιτικά· 230,000

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ (ὑπουργὸς οἰκονομικῶν). Ὁ ἀξιότιμος κ. Σωτηρόπουλος λαλῶν τελευταῖον ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ κατὰ τὴν γενικὴν συζήτησιν, εἶχε τὴν καλὴν ἐντύπωσιν νὰ μὲ ἐλέγξῃ, ὅτι τὸ ποσὸν αὐτὸ εἶναι ἰδανικὸν ἢ μᾶλλον, ὅτι τὸ παρούσα ὡς ἐλάττωσιν ἐσόδων, ἐγὼ ὁμῶς εἶπον, ὅτι εἶναι ἐλάττωσις καὶ ἐπιθυμοῦσα νὰ ἴδῃτε, ὅτι τὴν στηρίζω εἰς πράγματα, καὶ ἀποδείξω, ὅτι κατὰ τὸ 1868 προϋπολογίσθησαν 525 χιλιάδες καὶ ἰσχυρῶς ἐπὶ 490,000, εἰς δὲ τὸ 1869 καὶ 70 εὐχομαι νὰ μὴ ἀποθνήσκουν ἄνθρωποι, ἀλλ' εἶναι πολὺ φυσικὸς ὁ θάνατος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἄρθρον 5. Ἑπτανήσου· 466,000

ΣΕΡΒΟΣ. Κύριοι, ἔχω νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν προσοχὴν σας ἐπὶ ἐνὸς ἀντικειμένου καὶ δικαιοσύνης καὶ φιλανθρωπίας. Πρόκειται περὶ δυστυχῶν ἀτόμων, τῶν ὁποίων αἱ κραυγαὶ καὶ αἱ φωναὶ δὲν ἔρχονται εἰς τὰ ὦτα τοῦ Διός. Κραυγάζουσι πρὸ τινων ἐτῶν, εἰσηκούσθησαν νὰ δοθῇ μικρά τις ἀμοιβὴ εἰς αὐτοὺς, ἀλλ' ἡ δικαιοσύνη δὲν ἔγινεν εἰσέτι· ὑπῆρχεν εἰς τὴν Ἑπτανήσον ἐν σώμα χωροφυλάκων, τὸ ὅποιον διείπετο ἀπὸ ἰδιαίτερον νόμον καὶ εἶχε νόμον συντάξεως κανονίζοντα ἀκριβῶς τὴν σύνταξιν των, καὶ πρὸς τούτῳ ἐγένετο μνηστὴρ παρακράτησις τοῦ μισθοῦ των, τὸ δὲ ταμεῖον των ἐπλουτίζετο καὶ ἀπὸ τινος εἰδικῆς ποσῆς. Ὅτε προσήγγινεν ὁ καιρὸς τῆς ἐνώσεως, τινὲς ἐξ αὐτῶν ἠθέλησαν ν' ἀποσυρθῶσι τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ἔλαβον τὴν σύνταξιν των, ἄλλοι δὲ φρονούντες, ὅτι ἦτον ἐθνικὸν πρᾶγμα, ἠθέλησαν νὰ ὑπηρετήσωσιν ἐθνικὴν κυβέρνησιν· αὐτοὶ δὲ σήμερον εὐρίσκονται εἰς τὴν δυστυχίαν, διότι ἠθέλησαν νὰ ὑπηρετήσωσι τὸ ἔθνος. Κύριοι, ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἐκανόνισαν τὴν σύνταξιν των μὴ θέλοντες νὰ ὑπηρετήσωσι περαιτέρω ἀπολαμβάνουν τὴν σύνταξιν των καὶ ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ φέρεται εἰδικὸν ποσὸν 40,000 δρ. ἐκεῖνοι δὲ οἱ ὅποιοι ἐκτίσαντο τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως, καὶ ἴσως εἶχον ἀνωτέρας ὑπηρεσίας, ἐτίλειπαν τὰς καταβολὰς των καὶ σήμερον δὲν πληρῶνονται. Καὶ ἡξεύρετε εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκονται; δύνανται αὐτῶν εἶναι αὐτόχειρες, τρεῖς ἀπέθανον ἐν Κερκύρᾳ ἐν τῷ πτωχοκομίῳ, πλείστοι ἄλλοι ἀπεδίωσαν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν λιμώττουσι καὶ ἐπαιτοῦσι· καὶ ἐντούτοις αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἔκαστος εἰς τὸ ταμεῖον τὰς καταβολὰς των καὶ ἐδικαιοῦντο πλήρως, συνεπεία τοῦ συναλλάγματος, τὸ ὅποιον εἶχον μὲ τὴν Κυβέρνησιν, ὥστε ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐκπληροῖ αὐτὴν τὴν ἰσρὰν ὑποχρέωσιν καὶ τοῖς ἀπονέμῃ τὴν σύνταξιν των. Ὅταν ἔγινεν ἡ κατάργησις τῆς ἀστυνομίας, ἐξεδόθη νόμος ἐπὶ τούτῳ, ὁ ὅποιος ἐν τῷ δευτέρῳ ἀρθρῷ λέγει ῥητῶς, ὅτι διατηροῦνται πλήρως τὰ κεκτημένα ἰδιώματα τῆς συντάξεως αὐτῶν. Οὐχ ἦττον ἠγέρθη ἀμειψήθητις, ἂν θὰ πληρώσωμεν αὐτὴν τὴν σύνταξιν· πρῶτον θὰ πληρώσωμεν τὰς κανονισμένας συντάξεις, δεύτερον θὰ πληρώσωμεν ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐκτίσαντο τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως· τρίτον, τί πρέπει νὰ κάμωμεν ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔχοντες θητεῖαν, ἔμειναν 5 ἢ 6 ἢ 8 ἐτη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν κατέβαλον τὰ χρήματά των καὶ ἀπὸ πείνης ἔθανον ἐνεκα τῆς καταργήσεως τοῦ νόμου; Βλέπετε ὅτι ὑπάρχουσι τρεῖς κατηγορίαι ἀτόμων· δηλαδή ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἀπελάμβανον καὶ ἀπολαμβάνουσι τὴν σύνταξιν των, δεύτερον ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἐκτίσαντο τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως καὶ δὲν ἀπολαμβάνουν τίποτε, καὶ τρίτον ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι δὲν ἀπέκτησαν τὸ τῆς συντάξεως δικαίωμα. Ἐγένοντο πολλοὶ πράξεις ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καὶ κατὰ τὸ 1868 ἡ βουλὴ ἐπὶ προτάσει, μοι φαίνεται, ἡ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν κυρίου Βαλασοπούλου ἢ τοῦ φίλου μου κυρίου Πετιμεζῆ βουλευτοῦ Καλαβρύτων προσδιώρισεν ποσὸν εἰκοσι χιλιάδων

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'. ΣΥΝΟΔΟΣ Α'.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΑ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ.

ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 60.

τῆς 28 Ὀκτωβρίου 1869.

(Τρίτη).

Ὡρᾷ 12.

Μετὰ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου, τῆς Βουλῆς ἐν ἀπαρτίᾳ ἐβρεθείσης, ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. ἔχει τις ἀντίρρηση κατὰ τῶν πρακτικῶν;

ΒΑΛΑΣΟΠΟΥΛΟΣ. Τὰς παρατηρήσεις, κύριε πρόεδρε, τὰς ὁποίας ἔκαμον δεῖ ἀνεγνώσκοντο τὰ πρακτικά, παρακαλῶ νὰ τὰς λάβητε ὑπ' ὄψιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Πλησίον, διὰ νὰ ἐννοήσωμεν τί ζητεῖτε.

ΒΑΛΑΣΟΠΟΥΛΟΣ. (Πλησιάζει εἰς τὸ πρεσβύτερον καὶ λαμβάνει τὰ πρακτικὰ καὶ σημειώνει τὰ μέρη, εἰς τὰ ὅποια θέλει νὰ προστεθῶσι τινες λέξεις).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μολοταῦτα πρότερον δυνάμεθα ν' ἀναγνώσωμεν μίαν πρότασιν νόμου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ. (Αναγινώσκει). Νομοσχέδιον ἀπὸ τὸν κ. Χρηστίδην, Μπούμπουλην, Σιδαστόπουλον κτλ.

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ.

Πᾶσα σύμβασις ἢ συναλλαγή, γινομένη εἰς δραχμάς, πρέπει νὰ γίνηται εἰς δραχμάς λογιζομένας κατὰ τὴν ἐπίσημον διατίμησιν τῆς δραχμῆς. Πᾶσα δὲ ἐναντία προφορικῇ ἢ ἐγγράφῳ σύμβασις ἢ συναλλαγή εἶναι ἄκυρος καὶ μὴ οὖσα.

Τὰ δικαστήρια οφείλουσι νὰ ἐκδίδωσι τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν εἰς δραχμάς λογιζομένας κατὰ τὴν ἐπίσημον διατίμησιν, μηδὲν λανθάνοντα ὑπ' ὄψιν συμφωνίας ἀντιδικαιούσας εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Νόμου.

Ὁ νόμος οὗτος τίθεται εἰς ἐνέργειαν ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1870.

Δ. Χρηστίδης, Βουλευτὴς Σύρου, Γ. Μπούμπουλης, Α. Βασιλάκης, Π. Σιδαστόπουλος, Α. Ψαυτόπουλος.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Ἐάν ᾔτο δυνατόν, τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ νὰ συνοδευθῇ μετὰ μίαν ἐκθεσιν διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὰς ζημίας, τὰς ὠφελείας κτλ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Θὰ τὴν εἶρῃ ἡ ἐπιτροπὴ. Λοιπὸν νὰ σταίλω-

μεν τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν οἰκονομικῶν ἢ ἐσωτερικῶν;

ΤΙΝΕΣ. Τῶν οἰκονομικῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λοιπὸν θὰ σταλῇ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν οἰκονομικῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ. Ὁ κ. Βαλασόπουλος προτείνει νὰ προστεθῶσι αἱ λέξεις «καὶ ἀντὶ ἐγγράφου προσκλήσεως τοῦ προεδρίου» κατόπιν, ἐκεῖ ὅπου λέγουν τὰ πρακτικά «ἐκλογαί» νὰ προστεθῇ ἡ λέξις «ἐπὶ» καὶ παρακάτω νὰ προστεθοῦν αἱ λέξεις «κατέγγειλε δὲ ὅτι τὰ πρακτικὰ παρεμορφώθησαν ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Χθὲς, κύριοι, κατὰ κόρον ἐγίνετο χρῆσις ὅχι τοῦ πρεσβυτέρου ἀλλὰ τοῦ «προέδρου» τὸ ἔκρουσε καὶ δὲν ἤξεύρω διὰ τί δὲν εἶναι ἀκριβὲς ἡ ἐκφρασις τοῦ συντάκτου· τὸ ἔκρουσε κατὰ κόρον ἐπαναλαμβάνοντες ἀπὸ τοῦ θήματος ἐκ μέρους διακεκριμένων ῥητόρων, καὶ ἀκόμη καὶ ἑνὸς ῥήτορος χωρικοῦ, δηλ. καταγόμενος ἀπὸ μέρη ὅπου δὲν εἶναι πόλεις, καὶ αὐτὸς ἐπανελάβετο καὶ εἶπε· κύριοι, ὁ πρόεδρος παρεμόρφωσε τὰ πρακτικά. Προσέξατε παρακαλῶ· ἐμένα δὲν με μέλει τί λέγει ὁ καθείς, διότι ἕκαστος ὅ,τι λέγει τὸ λέγει διὰ λογαριασμόν του, ἐκείνο δὲ τὸ ὅποion ἀποφασίζει ἡ Βουλὴ, δι' ἐκεῖνο με μέλει, καὶ δι' ἐκεῖνο φροντίζω· χθὲς εἶπον ὅτι ὁ «πρόεδρος», σήμερον δὲ λέγουν τὸ «προεδρεῖον», συμπεριλαμβάνουν δηλ. τοὺς γραμματεῖς καὶ ἀντιπρόεδρους, παρεμόρφωσε τὰ πρακτικά· ἔχω δὲ νὰ παρατηρήσω εἰς τὸν ἐντίμον βουλευτὴν ἐκ Λακεδαιμόνος, ὅτι «ὁ πρόεδρος καθήκον ἔχει νὰ τηρῇ τὴν εὐταξίαν τῶν συνεδριάσεων».

ΜΗΟΥΤΟΣ. Ζυζήτησιν θὰ κάμωμεν, κ. πρόεδρε;

ΤΙΝΕΣ. Ὅριστε, κ. πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Σὰς ἀναγινώσκω τὸν κανονισμόν ὅ,τι θέλετε γράψατε, καὶ ὅ,τι θέλει ἡ ἀποφασίσῃ ἡ Βουλὴ· ἀλλ' ὁ κανονισμὸς νὰ ἴδωμεν τί καθήκοντα χορηγεῖ εἰς τὸν πρόεδρον· «νὰ τηρῇ τὴν εὐταξίαν τῶν συνεδριάσεων καὶ τὴν ἀκριβὴ ἐφαρμογὴν τοῦ κανονισμοῦ, νὰ δίδῃ τὸν λόγον, νὰ θέτῃ ζητήματα, νὰ ἀπαγγέλλῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψήφοφόρας καὶ τῶν ἄλλων ἀποφάσεων τῆς Βουλῆς καὶ ν' ἀγορεύῃ ἐν ὀνόματι αὐτῆς κατὰ τὸ φρόνημά της». Ἄρθρ. 14· Καθὼν τῶν γραμματέων εἶναι νὰ ἐφορῶσι τὴν σύνταξιν τῶν πρακτικῶν, ν' ἀναγινώσκωσιν αὐτὰ ἐπὶ συνεδριάσεως, καθὼς καὶ τὰ νομοσχέδια καὶ ἄλλας πράξεις ἢ ἐγγράφα, ὅσα σπαιεῖται ν' ἀναγινωσθῶσι πρὸς τὴν Βουλὴν, νὰ καταγράφωσι τὰ ὀνόματα τῶν ζητούντων τὸν λόγον, καὶ νὰ προσέρχονται τάξιν, νὰ ἀπαριθμῶσι δημοσίᾳ τὰς ἐφορὰς, νὰ

ἀργὰς τὰς καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς μετριοπαθῶς φερομένης, πα-
ριβλέψῃ διὰ νὰ μὴ εἶπω τίποτε ἄλλο. Κάθε ἄλλο ἤλπιζον νὰ
ἀκούσω, παρὰ ὅτι θὰ εἰρανεύωσι τοιοῦτοι νὰ φέρωσι καταγορη-
τηρίον κατὰ τῆς πλειοψηφίας, καὶ ὁμῶς ἐσιωπήσαμεν καὶ σή-
μιρον ἔρχονται καὶ λέγουν, καὶ λυποῦμαι, διότι ἐξήραστε τὸν
ἐαυτὸν σα; ἀπάντησι τῶν ἄλλων καὶ νὰ δικαιολογηθῇ ἐνώπιον
ἐγκλήματος, ἐνῶ ἐγκλημα δὲν ὑπάρχει. Καὶ ὅταν ἔρχονται καὶ
ἀμφι βητοῦν τὴν εἰλικρινεῖαν μίᾳ συνεδριάσει καὶ τὴν ὑπαρ-
ξιν αὐτῆς, σὰς ἐράνη παρὰξινιν, ὅ,τι λέγουν, ὅτι δὲν συντά-
σετε τὸ πρακτικὰ καλὰ;

ΜΙΑΨΗΣ. Τὸν λόγον, κ. πρόεδρε.

ΔΑΓΡΕΣ. Μοῦ εἶναι ἀδ' ἀρῶρον, δὲν θὰ χάσῃ τὸ ἔθνος, ἂν θὰ
ἀπωλειώσιν εἰς τὴν συζήτησιν δύο καὶ τρεῖς ἡμέραι, θὰ χάσῃ
ὅταν δὲν λαγθῇ ἡ ἀλήθεια ἐκ τοῦ δόματος τοῦτου πλήρως.
Ὅταν, κύριοι, ἀμφοσθητῇ ἡ γνησιότης μίᾳ συνεδριάσει,
δὲν ἀμφοβάλλετε, ὅτι δὲν θ' ἀμφοσθητῇ καὶ ἡ γνησιότης ὁ-
λοκληροῦ συνόδου; Καὶ ὅταν ἦσαν παρόντες 97 καὶ οἱ 95 σὰς
εἶπον, ὅστιμον ἀπὸ πολλοῦς λόγους καὶ ἀνέτους σκέψης, ὅτι
ἐμμένουν εἰς τὰς ἰδέας των καὶ οἱ ἴδιοι 95 ἐπαλαμδάνουν καὶ
σὰς λέγουν, ὅτι πᾶν ὅ,τι ἀπερασίσταμεν ἦτο εἰλικρινές καὶ σύμ-
φωνον μὲ τὸ συμφέρον τοῦ τόπου, ἔρχεσθε, κύριοι, νὰ φέρη-
τε εἰς ἀμφοσθητῇ τὰ πρακτικὰ; δύνανται τις νὰ ἐπιμένῃ ὅσον
θέλῃ καὶ νὰ γράψῃ ὅ,τι θέλει, ἀλλ' ἀπάντησι τῆς ἐπιμονῆς τοῦ
ἐρωτῶντος ἡ Βουλὴ ἂν ἔχωσι καλῶς, καὶ ἡ ἀπάντησις αὐτῆς
εἶναι τὸ ἀγνόν, τὸ ἀληθές. Τὸ νὰ καθήματα ν' ἀπασχολώμεθα
καὶ νὰ θέλωμεν νὰ χωρίσωμεν τὸν ἑνα ἀπ' ἐξῶ καὶ τὸν ἄλλον
ἀπ' ἐκεῖ, αὐτὸ νομίζω ὅτι εἶναι μάταιον.

ΜΙΑΨΗΣ. Παρακαλῶ, κύριε πρόεδρε, ἐξήτασα τὸν λόγον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριε, δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ συζήτησις (θό-
ρυθος).

ΜΗΟΥΤΟΣ. Σήμερον λέγει ὁ κ. Δαγρὲς, ὅτι δὲν χάνεται ὁ
κόσμος ἂν παραταθῶσι αἱ συνεδριάσεις δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας,
τὸ Σαββατοῦ ὁμῶς καὶ τὴν Κυριακὴν ἐχάνετο (θόρυθος).

ΜΙΑΨΗΣ. Κύριε πρόεδρε, ἔχω τὸν λόγον. Πρέπει νὰ ὁμιλήσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐπὶ τί-ος ἀντικειμένου;

ΜΙΑΨΗΣ. ἔχω τὸν λόγον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Πρόκειται περὶ τῆς ἐπικυρώσεως τῶν πρακτι-
κῶν. Τὴν ἐρώτησιν σὰς δὲν τὴν ἐνωῶ.

ΜΙΑΨΗΣ. Πρόκειται ἐπίσης περὶ τῆς ἐρμηνείας τοῦ κανο-
νισμοῦ, κύριε πρόεδρε, τὴν ὁποίαν ἐρίξατε εἰς τὸ μέσον σὰς
αὐτός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ κανονισμοῦ,
σὰς εἶπον ὅτι καθεὶς αἰ σκέπτεται ὅπως θέλει, ἐμεῖς ἔχομεν
τὸν κανονισμὸν γραμμένον.

Α. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Ζητήσατε ἂν ἔχωσι καλῶς τὰ πρακτικὰ
(θόρυθος).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι, περὶ τῶν πρακτικῶν ὁ λόγος.

ΑΘ. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ. Ζητεῖτε τὴν ἐρμηνείαν ἐπὶ τοῦ κανο-
νισμοῦ, γίνεται συζήτησις, λέγατε ὅτι ἐλαίσιν ἡ συζήτησις, καὶ
μετὰ ταῦτα ἐπιτρέπετε καὶ ὁμιλεῖ ὁ κ. Δαγρὲς, κατόπιν σὰς
ζητεῖ ἄλλος βουλευτὴς τὸν λόγον, καὶ λέγατε ὅτι πρόκειται
περὶ τῶν πρακτικῶν νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλὴ. Αὐτὴν τὴν τακτι-
κὴν δὲν τὴν ἐνωῶ. Ἐγὼ σὰς λέγω, κ. Πρόεδρε, ὅτι αὐτὴν τὴν
συζήτησιν τὴν ἐπροκαλέσατε ὑμεῖς καὶ ὁλως ἀδίκως, διότι σή-
μερον δὲν πρόκειται νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν συζήτησιν τῶν
προχθονίων πραγμάτων. Ὁ κ. Βαλασόπουλος εἶπεν, ὅτι, ἐγὼ
εἶπον αὐτὰ καὶ ἐπιθυμῶ νὰ σημειωθῶσι εἰς τὰ πρακτικὰ. Αὐτὸ
δὲν εἶναι δικαίωμα, οὔτε τῆς Βουλῆς, οὔτε τοῦ κ. Προέδρου,
ἡμπορεῖ νὰ διέφυγον τοῦ συντάκτου λέγεις τινας, ἀλλὰ τὰς ἐν-
θυμαθῇ ἐκεῖνος ὅστις τὰς ἐπρόφερε, ἐπομένως δὲν ἔχει κα-
, εἰς δικαίωμα νὰ τοῦ ἀρνήθῃ τὴν διόρθωσιν.

ΜΙΑΨΗΣ. Παραλύομεν τὰς ἐργασίας τῆς Βουλῆς, εἶπεν ὁ
ἀξιότιμος βουλευτὴς Καλαμῶν ὁ κ. Δαγρὲς συχνὰ πυκνὰ ἐπι-
καλεῖται τὴν καλὴν πίστιν.

ΔΑΓΡΕΣ. Καὶ πάλιν τὴν ἐπικαλοῦμαι.

ΜΙΑΨΗΣ. Καὶ πάλιν τὴν ἐπικαλεῖσθε, κύριε Δαγρὲ! σὰς ἐ-
ρωτῶ λοιπὸν ποῖος ἐπροκάλεσε τὴν σημερινὴν συζήτησιν, ἥτις
ἐπαγχολεῖ τὸ Σῶμα;

ΔΑΓΡΕΣ. Ὁ Πρόεδρος.

ΜΙΑΨΗΣ. Ἄν ὁ πρόεδρος ἐπροκάλεσιν αὐτὴν, διότι ἐξήτη-
σαν ἀπὸ τὴν Βουλὴν νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸν κανονισμὸν ἐπὶ τοῦ μέ-
ρους τῆς εὐθύνης, τὴν ὁποίαν ἔχει ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τῶν
πρακτικῶν, ποῖος παραλύει τότε τὰς συζητήσεις καὶ τὰς ἐρ-
γασίας τῆς Βουλῆς, κ. Δαγρὲ;

Ἄλλὰ, κύριοι, ποῖος ὁ σκοπός, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ ἀξιότιμος
πρόεδρος τὴν ἐπαύριον μίᾳ μακρῇ συζήτησει, καθ' ἣν ἐτή-
ρκασι σιγὴν τάφου, καθ' ἣν στιγμὴν πρόκειται νὰ ἐπικυρωθῶσι
τὰ πρακτικὰ τῆς προτεραίας, ἔρχεται καὶ σὰς λέγει, «Ἐγὼ
δὲν εἶχον καμμίαν μετοχὴν εἰς τὰ πρακτικὰ, ἐγὼ δὲν φέρω
καμμίαν εὐθύναν διὰ τὴν σύνταξιν αὐτῶν»; Μήπως ὁ κ. Πρό-
εδρος ἐξήτασε νὰ κάμῃ ἐπιστῆμωσιν un acquit de conscience; Μή-
πως εὐρίσκει ὁ κ. Πρόεδρος εἰς τὸν μυθὸν τῆς συνειδήσεως
τοῦ κατὰ τι, τὸ ὁποῖον τῷ λέγει, ὅτι τὸ τελευταῖον μέρος τῶν
πρακτικῶν τοῦ σαββάτου δὲν εἶναι ἀληθές, δὲν εἶναι γνήσιον

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μὲν ἐξίρχεσθε τοῦ προκειμένου (θόρυθος.)

ΤΙΝΕΣ. Ὑμῖν, κ. Πρόεδρε, τὰ ἐπροκαλέσατε αὐτὰ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μὰ εἶπον ὡς πρὸς τὸ ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ,
κύριοι! Μὲν ἐπανέρχεσθε, κύριοι, εἰς τὴν συζήτησιν οὔτε
τοῦ σαββάτου, οὔτε τῆς κυριακῆς.

ΜΙΑΨΗΣ. Λυποῦμαι, κ. Πρόεδρε, διότι ὅσον καὶ ἂν προσε-
πάγηται νὰ εὐρω τὸν σκοπὸν τῆς προτάσεώς σας τῆς σημερινῆς,
δὲν ἡμπόρετα νὰ εὐρω ἄλλον δὲν ἡμπόρετα νὰ πείσω
ἐαυτὸν, ὅτι ἄνθρωπος ὡς ὁ κ. Χρηστίδης, ὅστις ἐγῆρασεν
εἰς τὸν κοινοβουλευτικὸν εἶον, δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ἔχει εὐθύναν
διὰ τὴν σύνταξιν τῶν πρακτικῶν. Ἠθέλησε λοιπὸν, κύριοι, ὁ
ἀξιότιμος κ. Χρηστίδης νὰ εἴπῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ὅτι ἂν
συνέβη (κατὰ τι παρὰχορδὸν ἐν τοῖς πρακτικοῖς, αὐτὸς δὲν
ἔχει καμμίαν εὐθύναν, αὐτὸς ἀπονέπτεται τὰς χεῖρας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁλόκληρον τὴν εὐθύναν τὴν ἀναλαμβάνω!

ΜΙΑΨΗΣ. Ἡ ἐρμηνεία ὁμῶς, τὴν ὁποίαν ἐξήτασατε νὰ δώ-
σατε εἰς τὸν κανονισμὸν, αὐτὸν καὶ μόνον τὸν σκοπὸν εἶχεν,
οὐδὲνα ἄλλον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἀπὸ τὸ μέλλον.

ΜΙΑΨΗΣ. Δὲν ἡμπορῶ νὰ ὑποθίω, ὅτι ἔγινε χωρὶς σκο-
πὸν καὶ χωρὶς λογικὴν σκέψιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μὴ παρατείνετε μίαν συζήτησιν, ἥτις δὲν
ἔχει τὸν τόπον τῆς!

ΜΙΑΨΗΣ. Τὸ ἄρθρον 70 τοῦ κανονισμοῦ, κύριε Πρόεδρε.
(θόρυθος). Ὁ θόρυθος δὲν θὰ μ' ἐμποδίσῃ. Θὰ τελειώσω, κύριε
Πρόεδρε! Το ἄρθρον 70, λέγω, τοῦ κανονισμοῦ διατάττει ῥητῶς
καὶ σαφῶς ὅτι, «ὁ πρόεδρος καὶ οἱ γραμματεῖς ἐφορῶσι τὴν
σύνταξιν τῶν πρακτικῶν, τὰ ὁποῖα (ἀπὸ ἐγκριθῶσιν παρ' αὐ-
τῶν) ἀντιγινώσκονται εἰς τὴν Βουλὴν». Λοιπὸν τὰ πρακτικὰ
τοῦ Σαββάτου τὰ ἀντιγινώσκουσι, τὰ ἐνέκρινατε καὶ ἔπειτα τὰ
ἐπαρουσιάζετε εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς ἐπικύρωσιν. Ὅθεν πᾶσαν
εἰς αὐτῶν ἠθικὴν εὐθύναν φέρετε ὁλόκληρον καὶ ἐνώπιον τοῦ
ἔθνους καὶ ἐνώπιον τῆς ἱστορίας καὶ ἐνώπιον τῆς συνειδήσεώς
σα. Ἐτελείωσα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁλόκληρον! (θόρυθος). Δὲν φοβοῦμαι τὴν εὐθύ-
νην, ὅλην τὴν ἀναδέχομαι, καὶ μάθετε ὅτι δὲν λαμβάνω μέρος,
εἶμαι εἰλικρινέστατος.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΤΟΣ. Καὶ θέλωμεν νὰ λαμβάνετε μέρος.

τάγματός τῆς 1841 εἰς τὴν οἰκογένειάν του, λόγῳ χορηγίας, ἀπέναντι τῶν ὧν ἔχει νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὸ ἔθνος, ἐπιφυλασσόμενος ἐν καιρῷ νὰ διεκδικήσῃ τὰ δικαιώματά τῆς οἰκογενείας του καὶ τὰς ἀξιώσεις. Παρεστάθην προσωπικῶς εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἔδωκα αὐτὴν τὴν ἐξήγησιν· ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ προϋπολογισμοῦ μοι ἐξέτασε πληροφώρας τινάς, τὰς ὁποίας ἔγραψα. Ὁ κύριος Ζαῖμης ἐξακολουθεῖ νὰ θελῇ καὶ ἀπῆλθε παρ' ἐμοῦ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Βουλὴν ν' ἀφαιρῇ τὸ ποσὸν τὸ πικρονόμον εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ κ. Ζαῖμη· ἐπιφυλάσσεται δὲ νὰ διεκδικήσῃ τὰς ἀξιώσεις του κατόπιν.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Πόσον εἶναι;

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ. 555 δραχμαὶ κατὰ μῆνα ἀποτελοῦσι ποσὸν 6,660· ἀφαιρῶσι δὲ τοῦ ποσοῦ τούτου ἀπὸ τῶν δραχμῶν 20370, μένουσιν 13710.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Εἶναι ἐκαθαρισμένοι οἱ ἀπαιτήσεις τοῦ κ. Ζαῖμη, εἰς πόσας ἀναβαίνει καὶ πόσας ἔλαβεν;

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ. Εἶναι ἐν μέρει ἐκαθαρισμένοι· δὲν ἐνθυμούμαι δὲ πόσας ἔλαβεν· ἔχω δώσει λεπτομερὴ σχηματισμὸν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, ἃν τὴν ἔχη κανὲν μέλος· αἱ εὐαρεστηθεὶς νὰ τὴν παρουσιάσῃ.

ΛΕΚΑΣ. Ἐῖχον ἐπερωτήσῃν ἐγὼ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Προηγείται ἡ ἐκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς ἔχουσα ὡς ἔξω.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.

Ὡς πρὸς τὸν εἰδιδὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, ἡ ἐπιτροπὴ, μετὰ τὰ ἐν ἀρχῇ ἐκτεθέντα ὀλίγα μόνον παρατηρήσεις, ἔχει νὰ υποβάλλῃ πρὸς τὴν Βουλὴν, α. Ἐν τῷ κεφ. 2, ἀρθρ. 2, «Χορηγήματα ἀπέναντι παλαιῶν ἀπαιτήσεων» οὐδεμίαν μὲν μεταβολὴν ἡ ἐπιτροπὴ φέρει, ἀναγγέλλει δὲ μόνον πρὸς τὴν Βουλὴν, ὅτι ὁ κ. Θ. Ζαῖμης πρὸ τινων ἡμερῶν ἀνενέχθη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, παραιτούμενος δι' ἀναφορὰς τοῦ τοῦ χορηγήματος, τὸ ὅποιον δυνάμει νόμου ἀπενεμήθη εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ αἰμνήστου Ἀνδρ. Ζαῖμη ἀπέναντι τῶν ὀφειλομένων παρὰ τοῦ δημοσίου εἰς αὐτόν.

Ἡ ἀναφορὰ αὕτη τοῦ κ. Θ. Ζαῖμη διεβιβάσθη πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν διὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ. Ἡ δὲ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησε καλὸν νὰ παρατηρήσῃ ὅλα τὰ ἐγγραφα τὰ ἀφορῶντα τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Ἐπληροφορήθη δὲ οὕτως, ὅτι τὸ χορηγίημα πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ αἰμνήστου Ἀνδρ. Ζαῖμη ἀπενεμήθη δυνάμει διαταγμάτων ἰσχύος νόμου ἔχοντων πρὸς πληρωμὴν τῶν ἐνεκα χρεῶν τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος Ἀνδρέου Ζαῖμη καὶ ἀπέναντι τῶν κατὰ τοῦ δημοσίου ἀπαιτήσεων του. Ἐκ δὲ τῶν βιβλίων τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν εἶδεν ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι καὶ αἱ μονομαεῖς ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἐκαθαρισμέναι ὀφείλου πρὸς τὸν Ἀνδρέαν Ζαῖμην ὑπερβαίνουν κατὰ πολὺ τὰ μέχρι τῶνδε πληρωθέντα. Παρατηρεῖ δὲ ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι οὐδέποτε ἀπενεμήθη σύνταξις τῇ γράφῃ τοῦ αἰμνήστου ἐκείνου ἀνδρός.

Ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ταύτης εἰτίτασεν ἡ ἐπιτροπὴ ν' ἀπορριθῇ ὑπὲρ τῆς ἀποδοχῆς τῆς, ὡς θίγουσε οὕτως ἀναμειβομένη καὶ ἱερὰ δικαιώματα τῆς οἰκογενείας ταύτης, αὐτὴν φρονεῖ, ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀφαιρηθῇ τόσον εὐχερῶς ἀπ' αὐτῆς. Εἰς τὴν Βουλὴν δὲ ἀπόκειται ν' ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς παρατηρήσεως ταύτης, ὅτι ἐγκρίνεται.

ΛΕΚΑΣ. Ἐγὼ εἶχον ζητῆσαι τὸν λόγον. Προκειμένου περὶ σύνταξιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Δὲν εἶναι σύνταξις.

ΛΕΚΑΣ. Περὶ χορηγίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὅχι, δὲν εἶναι χορηγία· ἀποδίδεται ἀπέναντι.

ΛΕΚΑΣ. Ἀπόδοσις· εἶναι εἰδικὴ λέξις. Εἶναι, κύριε πρόεδρε, ἀ-

νεγνωρισμένα τιμολογιακὰ δικαιώματα, ὅτι ὀφείλονται εἰς τὸν δαῖνα καὶ δαῖνα τόσα, καὶ ἀποδίδεται ἐξ αὐτῶν ἐν μέρος. Ὄταν ὁ υἱὸς τοῦ περιδόξου Ζαῖμη ὁ πολιτικὸς μου ἀντίπαλος, λέγει, ὅτι παραιτοῦμαι τοῦ ὀφειλομένου μοι παρὰ τῆς Ἑλλάδος, κατὰ πόσον σὲς θὰ τὸ δεχθῇς ἢ ὄχι, κατὰ πόσον θὰ δεχθῇς νὰ καταβῇ ἡ ἐθνικὴ φιλοτιμία, νὰ φανῇτε ἀδιάφοροι πρὸς χρεὴ, λογαριασμένα, ὡς εἶναι τῆς ὕδρας, ὡς δὲν ἔξω ποτε ἄλλα, αὐτὴν δυστυχῶς ἢ αὐτυχῶς διὰ τὴν μικρὰν Ἑλλάδα εἶναι πάμπολλα, διότι ἅπαντες ἡ Ἑλλὰς εἰργάσθη καὶ πάντες ἔχουν δικαιώματα, εἶναι ἰδικόν σας ἔργον. Ἐγὼ ἂν ἦμην μόνος μου ν' ἀπορρίψω, δὲν τὸ ἰδεόμην. Οἱ ἀγῶνες, αἱ θυσίαι εἶναι ἱερὰ ὀφείλ· τὰ χρεὴ τοῦ μεγίστου ἐκείνου ἀγῶνος, ὁ ὅποιος μᾶς ἔκοψε νὰ ἔμεθα σήμερον ἐνταῦθα, νὰ λαλῶμεν ἐλευθέρως, νὰ δουλεύωμεθα εἰς αὐτὸν τὸν περίβολον. Πρέπει πρὸ παντός νὰ θεωρηθῇσι ἱερὰ. Ἐπομένως προτείνω νὰ μὴ δεχθῇτε τὴν αἴτησιν. Ὅτι ὀφείλεται εἰς τὸν μέγαν Ζαῖμην νὰ δοθῇ, διότι θὰ σὰς παρακαλέσω καὶ κατὰ τι ἄλλο, καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐπερωτήσεώς μου μίαν ἡμέραν τοῦτο ἀπέβλεπα. Καὶ ὁ Ζαῖμης, καὶ ὁ Δηλιγιάννης, καὶ ὁ Κουντουριώτης, καὶ ὁ Κολοκοτρώνης, καὶ ὁ Πατριάρχης, καὶ ὁ Μπομπουλῆς, ἐπιτρέψατέ μοι, ἔχουσι τὰ δικαιώματά τους ἐν τῇ Ἑλλάδι, οὐδεὶς δύναται νὰ τ' ἀφαιρήσῃ, διότι ἔρχεται ἡ ἱστορία καὶ μᾶς τιμωρεῖ, μᾶς λέγει ἀχρεῖους, μᾶς λέγει ἀδίκους, ἀλλὰ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐπερωτήσεως ἔστο ἄλλο. Ἡ σύζυγος τοῦ τουρκοφάγου Νικηταρᾶ μοι λέγουν, ὅτι λαμβάνει σύνταξιν μόνον 100 δραχμὰς τὸν μῆνα.

ΤΙΝΕΣ ΒΟΥΛ. Ἀπίθκειν.

ΛΕΚΑΣ. Ἐστὼ ἐλάμβανε. Βλέπετε πόσον ὀθῶν ὀμιλῶ. Ἐν τούτοις, κύριοι, ἄλλαι λαμβάνουν 400 καὶ 500 δραχμὰς· ἐν τίνι δικαιώματι αἱ διαφοραὶ παραχωρήσεων ἀπὸ παραχωρήσεις διατάγματα ἀπὸ διαταγμάτων; Ἄν δεχθῇτε αὐτὸν τὸν κανὸνα ἡμεῖς, ἐγὼ ἀποχωρῶ, θὰ δεχθῶ τὴν γνώμην σας, ἐπιθυμῶν δὲ τὸ ὑπουργεῖον νὰ μᾶς φέρῃ καταλόγους τῶν μεγάλων συντάξεων, αἱ ὁποῖαι δίδονται, διὰ νὰ μάθωμεν ἂν δίδονται εἰς τὰς θυγατέρας ἢ συζύγους τοῦ Κουντουριώτου, τοῦ Μισούλη, τοῦ Μπομπουλῆ, τοῦ Κριζώτη, τοῦ Γρίβα, τοῦ Ὀδυσσεύς, τοῦ Καραϊσκάκη, καὶ ἂν δίδονται εἰς τὴν κ. Κορφιωτάκη, εἰς τὴν κ. Παπαλεξοπούλου.

ΤΙΝΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Δὲν δίδονται.

ΛΕΚΑΣ. Ἀνορέτατέ με, καὶ ἂν μία κορία δὲν πέρνει 400 ἢ 500 ἢ δὲν πέρνει τίποτε· δεῖξατέ μοι μίαν οἰκογένειαν ἐκ τῶν πρώτων τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία ἔνοιζε τοὺς θεσσαυροὺς τῆς εἰς τὴν ἐπανάστασιν, καὶ ἡ ὁποία σήμερον ν' ἀντ'μετρίσθῃ ὡς πρέπει· δὲν βλέπω διατὶ αὐταὶ νὰ μὴ τεθῶσι εἰς ἰδίαν μοῖραν μὲ ἐκείνας, τῶν ὁποίων οἱ συγγενεῖς ἢ οἱ γοεῖς ἢ οἱ σύζυγοι ἢ αὐταὶ αἱ ἴδιαι ἔδωκαν μικρὰν συνδρομὴν εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς ἡμέρας. Εἶπατέ μοι, ἀποκριθῆτέ μοι, ὡς Ἕλληνες· δὲν λέγω νὰ καταρραβῶμεν κατ' οὐδένος, ἀλλὰ τὰς μικρὰς πολιτικὰς ὑπερσείας τῶν γονέων τῶν συγγενῶν αὐτῶν τῶν ἰδίων νὰ μὴ τὰς φέρωμεν εἰς ἴσην μοῖραν μὲ τὰς τῶν πρώτων οἰκογενειῶν τῆς Ἑλλάδος· ἀδικον μέγιστον, ἀντιδικὸν εἶναι νομίζω νὰ ὑπάρχωσι εἰς τινὰς συντάξεις, ἀνώτεροι ἐκείνων τῶν συζύγων, τέκνων καὶ μητέρων τῶν στρατηγῶν. Αὐτὰ εἶχον νὰ εἶπω. Ἐπειδὴ δὲν εἶναι δυνατόν τὰ ἀντικείμενα αὐτὰ πᾶσα ἡ Βουλὴ ν' ἀντιληφθῇ, μίαν τῶν ἐπιτροπῶν τῆς νὰ ἐπαξεργασθῇ καὶ νὰ μᾶς φέρῃ σχέδιον νόμου, δι' οὗ νὰ θριασθῇ καὶ ἂν ἡ δαῖνα κορία λαμβάνει 500 δρ. νὰ λάβῃ 200 δρ. καὶ τὰς 300 νὰ τὰς μοιράσωμεν εἰς 6 οἰκογενεῖας πεινῶντων γυμνασιούτων τέκνων καὶ χερῶν, ἀνδρῶν τοῦ ἀγῶνος.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ. (ἀποκρυβὸς τῶν ἐξωτερικῶν.) Τὸ καθῆκον ἡμῶν πρὸς τὰς συζύγους καὶ τὰ δικαιώματα τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, εἶναι μέγα. Κανείς ἐξ ἡμῶν δὲν θέλει

ἔχει ἄδικον· ἀνέγνωσε τὸ ἄρθρον 12 καὶ δὲν ἀνέγνωσε τὸ 70, τὸ ὁποῖον λέγει ῥητῶς, «ὁ πρόεδρος καὶ οἱ γραμματεῖς ἐφορῶσι τὴν σύνταξιν τῶν πρακτικῶν.» Ἐτελείωσε λοιπὸν αὐτὸ τὸ ζήτημα.

ΔΟΜΒΑΡΔΟΣ. Ἀναγνώσατε τὸ ἄρθρον, πῶς λέγει;

ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ. (ἀναγινώσκει τὸ 70 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ). Λοιπὸν εἶναι ὑπεύθυνος ὁ πρόεδρος· ἐπομένως πᾶς τις δύναται νὰ φέρῃ αἰτιάσεις κατὰ τοῦ προέδρου. Ὁ κύριος Βαλασόπουλος τὴν ἔφερε ἐξ οἰκείας γνώσεως καὶ πεποιθήσεως, ἡ Βουλὴ εἶπε δὲν τὴν ἀποδέχεται. Δὲν δύναται λοιπὸν σήμερον νὰ ὑπάρχῃ αἰτίασις κατὰ τοῦ προέδρου. Τὸ ἐξέβιον ὁμῶς εἶναι, ὅτι ὁ κύριος Βαλασόπουλος ἐκ προθέσεως καὶ πεποιθήσεως εἶχε τὴν ἰδέαν, ὅτι παρεβιάσθησαν τὰ πρακτικά. Ἄν λοιπὸν νομίζῃ ὁ κ. πρόεδρος, ὅτι προσεβλήθη, δύναται νὰ μεταχειρισθῇ πᾶν μέσον κατ' αὐτοῦ. Εἶναι ὑπεύθυνος λοιπὸν ὁ πρόεδρος πρῶτον, καὶ δευτέρον πᾶς ὅστις παρεκτρέπομενος καὶ ἀποδίδων εἰς τὸν πρόεδρον ἢ πᾶντα ἄλλον ἐγκλημα, ὁρεῖται νὰ δώσῃ εὐθύνην καὶ δὲν τὴν καλύπτει τὸ ἐνδύμα τοῦ βουλευτοῦ.

ΒΑΛΑΣΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐσεῖς εἰσθε ὑπεύθυνοι τὴν πρότασίν μου, πρέπει νὰ τὴν καταχωρίσῃτε ὅπως τὴν εἶπον. Τὴν ἀπόφασιν δὲν τὴν προσβάλλω, τὴν σέβομαι μᾶλλον. ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ εἶς καταγγεῖλω δυνάμει τοῦ κανονισμοῦ, ὅτι παρεμωρώσατε τὰ πρακτικά.

ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ. Ἡ παρεμωρώσις ἀποτελεῖ ἐγκλημα, τὸ ὁποῖον δὲν ἡμπορεῖ τις νὰ τὸ ἀποδίδῃ εἰς τινὰ ὅπως τύχει.

ΔΟΜΒΑΡΔΟΣ. Κύριε πρόεδρε, θέσκατε ἐν θέμα, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου προκαλεῖτε τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς· ἡ γνώμη εἶναι ἂν θὰ ἐπιστατήσῃ ὁ πρόεδρος εἰς τὰ πρακτικά τῆς Βουλῆς. Ἐκτὸς τούτου εὐηρεστήθητε νὰ κατακρίνητε τοὺς χθὲς λαλήσαντας ὡς καὶ τοὺς χθὲς ψηφίσαντας τὴν πρότασιν τοῦ κυρίου Μίληση, ὅτι ἐν παραβάσει τοῦ κανονισμοῦ ὠμίλησαν καὶ ἐψήφισαν, καὶ ἠθελήσατε νὰ κάμῃτε κατὰ τὴν τῶν ἀγορευσάντων καὶ νὰ τοὺς κατατάξῃτε εἰς τοὺς ἀπὸ τὰ χωρία καὶ τοὺς ἀπὸ τὰς πόλεις. Ὁρεῖλω νὰ κάμω καὶ ἐγὼ μίαν ἐξήγησιν παρὰ τὴν ἰδικήν σας, καὶ αὕτη εἶναι, ὅτι σέβομαι πολὺ περισσότερον τὸν καταγόμενον ἀπὸ χωρία, ἀλλ' ἐκφράζοντα καθαρῶς τὴν ἰδέαν του, παρὰ τὸν καταγόμενον ἀπὸ τὰς πόλεις, ὅταν βλέπω νὰ μὴ ἐκφράζῃ καθαρῶς τὰς ἰδέας του ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Σέβομαι πολὺ περισσότερον τὸν κύριον Κατσικαπῆν καθόσον ἀποδίδει τὴν γνώσιν τοῦ κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς, ὅστις ὑπεστήριξεν, ὅτι ὁ πρόεδρος ὁρεῖται νὰ ἐπιτηρῇ τὴν σύνταξιν τῶν πρακτικῶν, παρ' ὅσον σέβομαι, δὲν λέγω δὲν τὸν σέβομαι, διότι τὸν σέβομαι τὴν κύριον πρόεδρον τῆς Βουλῆς, τὴν πεπειχμένον κύριον Χρηστίδην, τὸν ἀνυψωθέντα εἰς τὸ προεδρεῖον τῆς Βουλῆς ὅπως διεύθυνε τὰς ἐργασίας τῆς καὶ μὴ γινώσκοντα τὸ ἄρθρον 70, τὸ ὁποῖον λέγει, ὅτι πρέπει νὰ ἐπιτηρῇ τὰ πρακτικά, καὶ ὁμῶς ἐρχεται καὶ ἐπιπλήττει ἕνα βουλευτὴν, ὅτι κατὰ τὴν ἀπὸ τὰ χωρία, καὶ ὅτι δὲν ἠξέουρε τί λέγει, διότι εἶπεν, ὅτι πρέπει νὰ ἐπιστατήσῃ εἰς τὴν σύνταξιν τῶν πρακτικῶν. Ὁρεῖλομεν νὰ ἡμεῖς προσεκτικοί, ἀλλ' ἂν οἱ παπειρακότες, οἵτινες ὁρεῖλουν νὰ μᾶς δώσουν πρῶτον τὸ παράδειγμα τοῦτο, δὲν τὸ ἀκολουθῶσι, δὲν ἡμποροῦν νὰ ἐπιπλήξουν τοὺς ἄλλους· καὶ ἐπιπληξίς ἦτον αὐτὴ· ἀλλ' ὁ κ. Κατσικαπῆς ὁρθῶς παρετήρησε, διατὶ αὐτὰ τὰ παράπονα δὲν τὰ ἔκχευεν ὁ κ. πρόεδρος χθὲς; διατὶ χθὲς ἐνῶ διήρκεσαν ὅλην τὴν ἡμέραν ἡ συζήτησις δὲν μᾶς ἔειπε καμμίαν παρατήρησιν ἀπὸ αὐτὰς ὅπου μᾶς ἔειπε σήμερον; Καὶ νομίζω ὁ κύριος πρόεδρος, ἂν τυχὸν περιορίσῃ τὸ θέμα εἰς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπροτάθη ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι τὸ ἐψήφισαν, ἀναίρουται οἱ 78 οἵτινες εἶπον, ἐγκρίνομεν τὰ λεγόμενα καὶ ψηφίζομεν ὑπὲρ αὐτῶν;

Ἄν ἦτον λοιπὸν ἐν δέοντι, ἄς μεταχειρισθῶ καὶ ἐγὼ λέξεις

τῆς Κυβερνήσεως, καθότι μετὰ τῶν ἄλλων ὁρεῖλομεν νὰ μιμώμεθα τὰ παραδείγματα, τὰ ὁποῖα μᾶς δίδουν, ἀκόμη καθόσον ἀποδέλπει καὶ τύπους τινάς, διότι ἀρχίζομεν νὰ διακρινώμεθα, ὁ μὲν ἀπλοῦς, ὁ δὲ ταξίαρχος, ὁ δὲ χιλίαρχος. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ κυτᾶζετε τὸν κανονισμόν, καὶ ἔπειτα νὰ φέριτε αὐτὴν τὴν παρατήρησιν.

Καθόσον ἀποδέλπει τὴν παρατήρησιν τοῦ κυρίου Βαλασοπούλου, ποῖος θὰ τῷ ἀρνῇθῇ νὰ κάμῃ αὐτὴν τὴν παρατήρησιν; Τὰ ἐπίσημα πρακτικά περιλαμβάνουν τὰς ἀγορεύσεις, ἔγω καὶ ἐν περιλήψει, καὶ τὰς προτάσεις· ὁ κ. Βαλασόπουλος ἀγορεύσας ἔφθασεν εἰς ἐν συμπέρασμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἡμπορεῖτε νὰ τὸ ἀφαιρέσῃτε ἀπὸ τὰ πρακτικά, ἐνῶ συνεπέρανε ῥητῶς, ὅτι καταγγέλλει τὸ προεδρεῖον ἢ τὸν πρόεδρον, ὅτι ἐνόθευσε τὰ πρακτικά, τοῦτο πρέπει νὰ μείνῃ σημειωμένον. Ἄν θέλατε νὰ ἀφαιρέσῃτε τοιαύτας λέξεις, ἀφαιρέσατε τὴν ψευδοφωρίαν, τὴν ψευδοφωρίαν τὴν χθιστὴν· δὲν ἡμπορεῖτε νὰ ἀφαιρέσῃτε 78 ψήφους, οἱ ὁποῖοι τὸ εἶπον. Ἐν οὐ δέοντι τὸ κάμνατε, κ. πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐπεκαλέσθη τὸ ἄρθρον 70, θὰ μὲ συγχωρήσῃ ὁ ἐκ Ζακύνθου βουλευτὴς νὰ τῷ παρατηρήσω, ὅτι πρὸ τούτου ὑπάρχει ἄρθρον ῥητόν, τὸ ὁποῖον ὁρίζει ποῖον εἶναι ἐκάστου τὸ καθήκον. Εἰς ὑπουργὸς εἶναι ὁμολογουμένως ὑπεύθυνος διὰ πᾶν ἔργαρον, τὸ ὁποῖον γράφεται ἐκεῖ, ἀλλὰ καθόσον ἀφορᾷ τὰ πράγματα, εἶναι ὑπεύθυνος ὁ εἰσηγητής. Ἰδοὺ ὁ ἴδιος κανονισμὸς ἐν ἀρχῇ ὅπου διακρίνῃ τὴν ἐργασίαν τί λέγει (ἀναγινώσκει τὸ ἄρθρον 14). Εἶναι ἀδύνατον ὁ πρόεδρος νὰ ἐφορεύσῃ τὴν σύνταξιν τῶν πρακτικῶν καὶ ὁ νομοθέτης· τὸ εἶπε ῥητῶς. Ὁ συντάκτης φέρει σημειώματα, καὶ αὐτὰ ἡμπορεῖ νὰ ᾔνοι λανθασμένα, πῶς εἶναι δυνατόν ὁ πρόεδρος καθήμενος ἐνταῦθα νὰ ᾔνοι ὑπεύθυνος διὰ τὰς σημειώσεις αὐτάς; Εἰς γραμματεῖς, ὅστις εἶναι ἰδίως ὑπεύθυνος, κάθεται εἰς τὸ πλάγι καὶ κρατεῖ σημειώσεις, καὶ βλέπει ἂν ὁρθῶς γράφῃ τὰς σημειώσεις. Δὲν δύνασθε λοιπὸν διὰ τὴν μὴ ἀκριβὴ σημείωσιν τῆς λέξεως νὰ ζητῇτε ἀπὸ τὸν πρόεδρον εὐθύναν. Ἰστε, ὅτι εἶπον πρότερον, τὸ λέγει ῥητῶς ὁ κανονισμὸς· δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἐν ἄρθρον ὁ κανονισμὸς χωρὶς νὰ ἔχῃ τὴν εἰδικότητά του. Διὰ ταῦτα δύναται ἕνας βουλευτὴς νὰ εἶπῃ ὅ,τι θέλει· ἀλλ' ἐπαναλαμβάνω διὰ τὴν σύνταξιν τῶν πρακτικῶν εἶναι κυρίως ὑπεύθυνοι οἱ γραμματεῖς, ὅχι διὰ ν' ἀφαιρέσω τὴν εὐθύνην, διότι τὴν ἀναλαμβάνω ὁλόκληρον, ἀλλ' εἶναι ἐνδεχόμενον τῆς εὐθύνης νὰ μετᾶσχω καὶ ἐγὼ, τὸ λέγω τοῦτο πρὸς διάκρισιν τῶν εἰδικῶν ἔργων, τὰ ὅποια ἔχει ὁ πρόεδρος καὶ οἱ γραμματεῖς. Καὶ διεκαίως εἰν ἐκαθήμην εἰς τὴν ἔδραν τοῦ συντάκτου, δὲν μοι ἤθελον διαφύγει καμμία φράσις, καμμία ἐννοία· πῶς θέλατε νὰ εὐθύνωμαι διὰ τὰς φράσεις τοῦ βουλευτοῦ Σπάρτης; Παρατηρῶ, ὅτι εἶναι ἐλεύθερος ὁ ἐντιμος βουλευτὴς Ζακύνθου καὶ Τριπόλεως νὰ λέγουν, ὅτι ὁ πρόεδρος εἶναι ὑπεύθυνος. Διὰ τοῦτο δὲν θέλω νὰ διακόψω τὴν πρόδον τῆς συζητήσεως, καὶ παρκαλῶ τὸν ἐντιμον βουλευτὴν Καλαμῶν, ὅστις ἐζήτησε νὰ μὴ λάβῃ τὸν λόγον διὰ νὰ μὴ διακόψωμεν τὴν πρόδον τῆς συζητήσεως. Θελετε, κύριοι, νὰ λέγατε τὸν πρόεδρον, ὅτι ἐκλεψέ· ἢ ὅ,τι ἄλλο; εἰσθε κύριοι· ὁ καθείς φέρει εἰς τὴν ῥάχιν του ὅ,τι λέγει καὶ ὅ,τι φρονεῖ· κανεὶς δὲν εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὰς φράσεις τοῦ ἄλλου.

ΔΟΜΒΑΡΔΟΣ. Πρὶν εἰσελθῶμεν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, ἔχω κατὰ τι νὰ εἶπω.

ΚΟΛΙΑΤΣΟΣ καὶ ἑτεροί. Τὰ πρακτικά τί ἔγιναν;

ΔΑΓΡΕΣ. Κύριοι, ἠξέουρετε πῶς ὁμοιάσαμεν; Θὰ μοι ἐπιτρέψατε νὰ εἶς ἀναφέρω μίαν παροιμίαν χωρικὴν, διότι χωρικός εἰμαι ἐντράπου ἢ κόρη τὴν μὲν φορὰ, ντράπου τὴν ἄλλην, ὅταν εὐρέθῃ γκαστρωμένον. Ἦλθον καὶ ἀπήγγειλαν κατὰ τῆς Βουλῆς, κατὰ τοῦ προέδρου, κατὰ τῆς πλειοψηφίας κατηγορίαν, ἐζήτησαν τὴν καταδικάν, καὶ ἡ πλειοψηφία συνήλθε πρὸς τὰς

ΒΑΛΑΣΟΠΟΥΛΟΣ. Τὰ πρακτικά εἶναι σβυσμένα· τὰ ἐδω-
θέντα, τὰ ἐπικυρωθέντα!

ΔΑΓΡΕΣ. Ἢ πρέπει νὰ καταστήσωμεν τὴν Βουλὴν σιδηρὰν
ἢ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ διάβολο! (θόρυβος καὶ διαπλευτισμοί.)

ΖΑΪΜΗΣ (*Πρωθυπουργός*.) Δὲν ἔμποδισεν νὰ συκοφαν-
τῶμεν τὸν πρόεδρον.

ΤΙΝΕΣ. (*ἐξ ἀριστερῶν*.) Νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν φράσιν αὐτὴν
ὁ κ. Βαλασόπουλος, κύριε πρόεδρε!

ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ. Ν' ἀποδοκιμασθῇ! (διαπλευτισμοὶ μεταξὺ
Μίλχη καὶ Κοριζῆ.)

ΚΑΝΑΚΑΡΗΣ. Ὁ Βαλασόπουλος ὕψιστε τῶν Κομμουνιστῶ-
ρον, ὁ ἴδιος, καὶ τώρα καθίσταται πλεῖστον του.

Α. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Δὲν εἶναι πρῶτον νὰ γίνωνται αὐτὰ
ἐδῶ μέσα.

ΠΙΠΙΝΟΣ. Ἐννοῖα σας, κ. Λυκοῦργε, διότι παρακικρὸν ἀπὸ
ἡμῶν κακὸν δὲν θὰ προέλθῃ.

Α. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ. Νὰ προχωρήσωμεν, κ. Πρόεδρε!

ΤΙΝΕΣ. (*ἐξ ἀριστερῶν ἐγειρόμενοι*.) Ὅχι· νὰ τ' ἀνακαλέσῃ
πρῶτον, κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Καθίστατε κάτω, κύριοι βουλευταί, παρακαλῶ!

Κύριοι, καὶ ἀποτεινόμενοι εἰς ὅλους ἀνεξαιρέτως, ἀποτεινόμενοι
εἰς τὴν συνέλευσίν σας καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ ἀποδοκιμαστέτε
τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ τοῦ βουλευτοῦ.

ΜΙΛΗΝΗΣ. Διὰ τὴν κ. πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. βουλευτὴς κατήγγειλεν, ἐτυχεράντας
τὸν πρόεδρον, εἶπεν, ὁ πρόεδρος αὐτὸ τὸ μέρος τὸ ἐδιώρθωτε.

Εἰς ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Δὲν τὸ ἀνακαλεῖ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Δὲν τὸ ἀνακαλεῖ, διότι ἔχει ἀρκετὴν φιλοτι-
μίαν νὰ μὴ τὸ ἀνακαλέσῃ. Λοιπὸν σὲς λέγω, ὅτι εἰς τὸ χέρι
μου δὲν ἔπιασα αὐτὸ τὸ χαρτί. Κύριοι, θὰ φέρω μάρτυρας ὅλον
τὸ γράρειόν τώρα· διότι αὐτὴ ἡ προσβολή, κ. βουλευτά ἐκ Ακ-
κιδαίμονος, εἶναι προσβολή, τὴν ὅποιον εἰς τὸν ὑπηρετήν σας
δὲν ἔμπορεύεσθε νὰ κάμναι, πολὺ ὀλιγωτέρον εἰς τὸν πρόεδρον
τῆς Βουλῆς ὁρεῖσθε λοιπὸν ν' ἀνακαλέσητε.

ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ. Αἱ ὕβρεις παριστάνουν τὸν χαρακτήρα τοῦ
λέγοντος, καὶ οὐχὶ τοῦ ὑβριζομένου.

ΒΑΛΑΣΟΠΟΥΛΟΣ. Αἱ παρεξηγήσεις ἔλπω, κύριοι, ὅτι δὲν
τελειώσωμεν δὲν φοβοῦμαι, καὶ εἶπον ὅτι παρεξηγοῦν ἐκεῖνοι, ο
ὅποιοι δὲν εἶναι εἰλικρινεῖς· εἶπον εἰς τὸν πρόεδρον, μὴ ἐπικα-
λεῖται τὴν εἰλικρίνειαν, διότι τὰ πρακτικά αὐτὰ εἰς τὸ μέρος
τὸ ὅποιον καταλήγει τὸ συμπέρασμα μὲν εἶναι σβυσμένα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἀπὸ ποῦ;

ΒΑΛΑΣΟΠΟΥΛΟΣ. Ἀδιάρκον ἀπὸ ποῦ· (ἰδοὺ) εἶναι σβυσ-
μένα, καὶ ἂν δὲν εἶναι καταδικαστέ με. Εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ
εἶπω, κύριε πρόεδρε, δυνάμει τοῦ άρθρου 70 τοῦ κανονισμοῦ ἀ-
φορῶντος τὰ πρακτικά. Σὲ ἐρωτῶ λοιπὸν, ποῖος διώρθωσε αὐτὰ
τὰ πρακτικά; (θόρυβος). Εἶχον τὸ δικαίωμα λοιπὸν νὰ εἶπω,
ὅτι δὲν εἶναι εἰλικρινῆ τὰ πρακτικά, λέγω, ὅτι ὑπερβῆν ἀνι-
λικρίνεια καὶ (ἰδοὺ) ὅτι εἶναι σβυσμένα (θόρυβος)· ἐγὼ δὲν προσ-
βάλλω κανένα, εἶπον ἐν γυνῶνι, ὅτι εἶναι σβυσμένα τὰ πρα-
κτικά, καὶ αὐτὸ εἶναι ἀληθέστατον.

ΡΟΥΦΟΣ. Δὲν σημαίνει αὐτὸ· πολλάκις εἶπε πλαστογράφον
καὶ κακοῦργον τὸν Κομμουνιστὴν καὶ τώρα καθίσταται κοντὰ του.

ΔΑΓΡΕΣ. Δὲν πρόκειται εἰς τὴν διόρθωσιν ἐπὶ τῶν πρα-
κτικῶν, διότι ἔμπορεῖ ὁ συντάκτης νὰ εἶχαι φράσιν, τὴν ὅ-
ποιαν αὐτὸς διέγραψεν. Ἐδῶ πρέπει ὁ κ. Βαλασόπουλος, ὁ
ὅποιος εἶναι κοινοβουλευτικὸς ἄνθρωπος, ὁ ὅποιος ἀντιπροσω-
πεύει τὴν ἐπαρχίαν του εἰς διαφόρους περιόδους, ὁ ὅποιος ἀ-
νέβη εἰς τὴν ἔδραν τοῦ ὑπουργοῦ, πρέπει νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι τοῦ
διαφύγει μία φράσις ἀνοίκειος πρὸς τὸν πρόεδρον, διότι εἶναι
λοιπὸν ἀπὸ τινων ἡμερῶν, ἐπὶ τῇ σφάνῃ Βουλῇ, κυβερνῶ-

σιν, προεδρεῖον καὶ ἄλλον νὰ εἶπουν κατὰ πρόσωπον τοῦ προέ-
δρου, ὅτι ψεύδεται. Ὁ κ. Βαλασόπουλος πιστεύω ἐν πεποιθήσει,
ὅτι δὲν εἶχε κατὰ νῦν νὰ ἐξυβρίσῃ τὸν πρόεδρον, ἀλλ' ὅπως δὴ-
ποῖ τοῦ διέφυγε μία φράσις ἀνοίκειος (θόρυβος).

ΒΑΛΑΣΟΠΟΥΛΟΣ. Τὸ γυνῶνι· ὑπάρχει· εἶναι σβυσμένον.

ΔΑΓΡΕΣ. Ἐυναιθίσκατε νὰ θορυβῆτε, ἀλλὰ μοὶ εἶναι ἀδιὰ-
φορον. Ἐπακαλαμάνω νὰ εἶπω, ὅτι εἰς τὰ πρακτικά ἔμπορεῖ
νὰ φαίνεται καὶ ἐν σβύσει καὶ μία μελανία· τοῦτο δὲν σὲ
δίδει τὸ δικαίωμα νὰ εἶπῃ, ὅτι ὁ πρόεδρος μετέδρασε δολίως
τὰ πρακτικά, διότι ἔμπορεῖ νὰ διωρθώσῃ ἐπὶ καλοῦ καὶ ὑπὲρ
ἡμῶν. Δὲν ἔχετε λοιπὸν τὸ δικαίωμα ν' ἀποκαλέσητε τὸν πρό-
εδρον ψευδόμενον, τὸν ὅποιον περιέδρασε μεγάλη καὶ κολοσσαία
πλειοψηφία τῆς Βουλῆς.

ΠΑΠΗΜΑΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ. Κύριε πρόεδρε, ὁ κ. Βαλασόπου-
λος δὲν εἶχεν εἰς τὸν νῦν τον νὰ προσβάλῃ τὸν προεδρεῖον,
πολὺ δὲ περισσοτέρον τὸν ἀξιοσεβέστατον πρόεδρον κ. Χρησιδῆν.
Ὅταν εἶπεν, ὅτι εἰς τὰ πρακτικά φαίνεται μία διαγραφὴ, εἰς
τὴν εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ἡ διαγραφὴ αὕτη ὑπάρχει, ὁ κ. Βαλασόπουλος
ὡμολόγησε μὴν ἀληθεῖαν, ἐπομένως ἡ ἀλήθεια δὲν προσβάλλει
κανένα. Λοιπὸν δὲν ἔλπω ποῦ ἔγκαιρα ἡ προσβολὴ κατὰ τοῦ
προέδρου τοῦ κ. προέδρου, διὰ τὴν ὅποιαν ὁ κ. Δαγρὲς ἀνέλα-
βε τὸν ἀγῶνα νὰ συνηγορήσῃ μετὰ τὴν ἐμπάθειαν. Παρακαλῶ
λοιπὸν τὸν κ. πρόεδρον νὰ πιστέσῃ, ὅτι ὁ κ. Βαλασόπουλος
δὲν ἐνόησε νὰ προσβάλῃ τὸν πρόεδρον, ἐνόησε νὰ προσβάλῃ
τὰ πρακτικά, ὡς μὴ διαλαμάνονται ἀληθεῖαν, καὶ ἐπομένως
ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ κ. Βαλασόπουλος καὶ πᾶς ἄλλος βουλευτὴς
νὰ ζητήσῃ τὴν διόρθωσιν αὐτῶν. Περὶ τῆς λοιπῆς ἡττον ἡ συνη-
γορία τοῦ κ. Δαγρὲς ὑπὲρ ἡμῶν, κ. πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι, θὰ σὲς φέρω διὰ τὰ πρακτικά ὅλων τῶν
ἡμερῶν, διὰ νὰ ἴδῃτε, ὅτι δὲν ὑπάρχει πρακτικόν, τὸ ὅποιον
δὲν εἶναι διωρθωμένον εἰς 50 μέρη ἀπὸ τὸν ἴδιον συντάκτην,
καθὼς ὁ συντάκτης καθὲς πρῶτὴ μετὰ τοῦ ἀρμοδίου ὑπαλλήλου
κάθεται καὶ ἀναγινώσκει, προσθέτει καὶ ἀφαιρεῖ καὶ μάλιστα
χρὲς παρατήρησα, ὅτι ἡ προσθήκη εἶναι τόσον μεγάλη ἐδῶ, ὥστε
δὲν εἶχον τόπον νὰ εἰπῶ τὴν μενογραφίαν μου πρὶν ἀναγινώσθαι
ἀπὸν αὐτὸ δὲν εἶναι πρῶτον φοράν δὲν διορθοῦνται τὰ
πρακτικά, διότι κατὰ τὸ ἴδιον ἄρθρον, τὸ 70, τὸ ὅποιον ἐπικα-
λεσθήσαν, τὰ πρακτικά αὐτὰ ἀντιγράφονται, ἀπὸ ἀναγνωσθῶν
εἰς τὴν Βουλὴν, καθὼς· νῆξέρτε. Δὲν εἶναι λοιπὸν διόλου παρὰ-
δόξον, εἰς αὐτὰ τὰ σχήδια τῶν πρακτικῶν ἢ-αι διορθωμένα εἰς
πλὴλὰ μέρη. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἴσθῃ δικαιοὶ καὶ ἄς ἦναι σύν-
τροφός σας ὁ κ. Βαλασόπουλος. Αὐτὸς ὁ ὅποιος εἶναι φίλος σας,
αὐτὸν θὰ ἦναι ἐχθρός, καὶ ἐγὼ ὁ ὅποιος σὲς φάσκει ἀμείδι-
ον, αὐτὸν ἔμπορεῖ νὰ ἦναι φίλος σας (*ἐλαρότης*). Διὰ ταῦτα
ὁρεῖσθε νὰ εἴπατε τὸν φίλον σας σήμερον τὸν κ. Βαλασόπουλον
νὰ ἀνακαλέσῃ τὰ φράσιν του.

ΒΑΛΑΣΟΠΟΥΛΟΣ. Δὲν εἶπον τίποτε. Σὲς ἐπικαλεῖσθε τὴν
εἰλικρίνειαν αὐτὴν. Ἐγὼ εἶπον δὲν πιστεύω καὶ διότι τὰ πρα-
κτικά τὰ σημερινὰ ἐκεί (ἐκ τῆς ὅπου ἐγὼ κατηγορῶ τὰ πρα-
κτικά ἐσθυσθήσαν, μάλιστα ὁ γραμματεὺς κ. Πονηρόπουλος εἶπεν,
ὅτι κατηγορῶ τὸν προεδρεῖον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ποῖος τὸ εἶπε;

ΒΑΛΑΣΟΠΟΥΛΟΣ. Ὁ κ. Πονηρόπουλος· ὁ γραμματεὺς εἶπε,
δὲν δέχομαι τὴν κατηγορίαν τοῦ προεδρεῖου. Λοιπὸν ὁ συντά-
κτης εἶχε γράψῃ τὴν πρότασίν μου, καθαρά, καὶ εἶπον, ὅτι φαί-
νεται ὅτι οἱ κ. κ. γραμματεῖς δὲν τοῦς ἔγραψαν τόσον καὶ τὴν
ἐσθυσαν. Εἶπον λοιπὸν, μὴ ἐπικαλεῖσθε τὴν εἰλικρίνειαν, ἀπὸ τὰ
πρακτικά εἶναι σβυσμένα (θόρυβος). Ἐρωτήσατε ὅλους τοὺς
βουλευτάς καὶ ἂν δὲν ἦναι τοῦτο, τότε μάλιστα ἐγὼ δὲν θῆ-

δων δραχμῶν, ὅπως χρησιμεύσῃ πρὸς ἐπικουρίαν ἐν μέρει αὐτοῦ τοῦ ταμείου. Ὅταν ἦλθε τὸ ζήτημα εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, ἂν αὐτὸ τὸ ποσὸν ἐπρεπε νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν δευτέραν κατηγορίαν δηλ. διὰ τοὺς κτησαμένους τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως, ἢ διὰ τὴν τρίτην, ὡς ἐσθθημα ἐκείνων οἱ ὅποιοι δὲν εἶχον ἀποκτήσει τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως, ἀπερρασίθη δὲ αἱ 20,000 δραχμαὶ ἐπρεπε νὰ δεθῶσιν ὡς ἐσθθημα εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δὲν εἶχον ἀποκτήσει τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως, μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν νὰ ληρῇ πρόνοια διὰ τοὺς τῆς δευτέρας κατηγορίας. Ἐν τούτοις μ' ὅλον ὅτι ὑπάρχει εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ἡσπισμένον τὸ κονδύλιον, μ' ὅλον ὅτι ἡ δυστυχία τῶν ἀτιμῶν αὐτῶν εἶχον ὑπερβῇ πᾶν ὅριον, οὐδὲν ἐδόθη εἰς αὐτοὺς, οὐδὲν, καὶ εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀθλίαν αὐτὴν κατὰστασιν καὶ σὰς ἐσθθαι, κύριοι, δὲν σὰς λέγω τίποτε παρὰδοξόν, σπαράσσεται ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου ὅταν βλέπῃ τοὺς δυστυχεῖς αὐτούς καὶ σὰς προσθέτω κατὶ περισσότερον, ὅτι οἱ πλείστοι οὗτοι χωροφύλακες, μάλιστα τῆς Καρκύρας, εἶναι Ἕλληνοὶ τῆς Ἠπείρου, ἀνθρώποι ἐτοιμοὶ νὰ θυσιάσωσι τὰ πάντα καὶ αὐτὸ τὸ αἷμα τῶν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, ἵνα ἐκπληρώσωσι ἱερὸν πόθον καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι λιμώττουσιν, ἀποθνήσκουσι τῆς πείνης καὶ ἀναγκάζονται νὰ τείνουν τὴν χεῖρα. Ἄν ἡ φωνή μου δύναται νὰ ἰσχύσῃ εἰς τὴν καρδίαν σας, ἂν ἦσθε πεπεισμένοι ὅτι ἔχετε νὰ τελείψατε ἔργον δικαιοσύνης, παρακαλῶ νὰ λάβητε πρόνοιαν, καὶ παρακαλῶ τὴν κυβέρνησιν νὰ λάβῃ ὑπὸ ἐμφερῆ ἐπισφιν τὸ ζήτημα. Δὲν πρόκειται νὰ ἐξοδισθῶσι χιλιάδες, δὲν πρόκειται νὰ ἐκπληρώσωμεν αἶσθημα ἀπλῆς φιλάνθρωπίας, πρόκειται περὶ δικαιοσύνης, καὶ ἰδοὺ εἶμαι ἐτοιμὸς ἐν ὀλίγοις νὰ σας ἀποδείξω ὅτι ὑπάρχει πλήρης δικαιοσύνη.

Ὁ νόμος τοῦ 1866 ὁ καταργήσας τὴν ἀστυνομικὴν ῥητὴν διατήρησε τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως τὸ ἀποκτήθῃ παρ' αὐτῶν. Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐξηκριβώθη καὶ διατάχθη ἡ πληρωμὴ ὡς πρὸς τοὺς ἔχοντας κανονισμένον κατὰ τὴν ἐννοίαν τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως. Συνέπεια τοῦ νόμου ἐκείνου ἦτο, ὅτι ἀφοῦ ἐκπληρώσωσι τοὺς ὅρους τοῦ νόμου νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ ἡ κυβέρνησις τὸν ἰδικὸν της. Ἀνεδέχθησαν αὐτοὶ πρῶτοι νὰ ὑπηρετήσωσι πιστῶς, νὰ τελείωσι τὴν καταβολὴν τῶν ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν προηγουμένως ὑπηρετησάντων, ἡ δὲ κυβέρνησις νὰ τοῖς δώσῃ τὴν σύνταξιν. Ἡ κυβέρνησις ἐκτὸς τῶν καταβολῶν, εἶχον καὶ ἑτέρα δοσίσματα, τὰ ὅποια ἀπέσπευεν εἰς ὠφελείαν της. Ἄν ἡ κυβέρνησις κατήρτισε μονομερῆ νόμον καὶ ἀρῇσεν τὰ δικαιώματα, τὰ ὅποια ἐπρεπε νὰ πλουτῶσι τὸ ταμεῖον αὐτὸ καὶ τὸ τηρῶσιν ἀνεκτόν, δὲν εἶναι πταίσμα αὐτῶν. αὐτοὶ ἐκπληρώσαν τὰς ὑποχρεώσεις των, ἡ κυβέρνησις πρέπει νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐδικήν της καὶ ἐτομένως εἶναι δίκαιον, εἶναι ἀνεκτίμῳτον, ὅτι αὐτοὶ ἐδικαιοῦντο, ὡς καὶ οἱ συντροφοὶ των, νὰ ἀπολαύσωσι τὴν σύνταξιν. Ἐπὶ τέλους παρατηρῶ καὶ ἕτερον, ὅτι ἐκείνοι οἱ ὅποιοι ἐκάνονισαν τὴν σύνταξιν των ἐπὶ προστασίας τὴν ἀπολαμβάνουσι καὶ σήμερον καὶ τὸ ποσὸν εἶναι 40,000 δραχμαὶ, ἐκείνοι δὲ οἱ ὅποιοι δὲν ἐκάνονισαν, καὶ οἱ ὅποιοι εἶχον, οὕτως εἰπεῖν, σκοπὸν ἐθνικώτερον, ἐκείνοι τὴν σήμερον ἐμπαίζονται, περιφρονούνται, τέλος πάντων ἀναγκάζονται ν' ἀποθάνωσι τῆς πείνης. Προσθέτω δὲ ὅτι πέρυσιν, ὅτε ἔγινε αὕτη ἡ ἀπόφασις ἐν τῇ Βουλῇ, τὸ ὑπουργεῖον ἦτο ἐτοιμὸν νὰ ἐλθῇ εἰς ἐπικουρίαν τῶν ἀτόμων αὐτῶν, ἀφοῦ δὲ ἐπελείρηται τοῦ ζητήματος εὖρε τὴν δυσκολίαν ὅτι εἶχεν ἀνάγκην νὰ κάμῃ ἐπὶ τούτῳ νόμον, καὶ ἐπομένως ἐπεφυλάττετο νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὸν ἐν τῇ Βουλῇ. ἂν λοιπὸν τὸ ὑπουργεῖον εὖρε κατάλληλον νὰ φέρῃ νόμον, παρακαλῶ νὰ τὸν φέρῃ ἀμέσως, διότι αἱ ἡμέραι παρέρχονται, εὐρίσκόμεθα εἰς τὸ τέλος τῆς συνόδου καὶ τὴν φράξιν ταύτην δὲν εἶναι ὀρθὴν, δὲν εἶναι δίκαιον, αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι οἱ ὅποιοι, ἃς τὸ εἰπωμεν καθαρώς, ἔμειναν τὸ ἕμισυ, τὸ τρίτον μόνον, καὶ ἂν παρελθῇ ἐν ἡ δὲ ἔτη, ἴσως καὶ ἀπχωρήσωσι πάντας διὰ τὸν ἄλλον κόσμον, δὲν εἶναι δίκαιον ν' ἀποθάνωσι τῆς πείνης πολὺ

περισσότερον, ὅτι αὐτὸ τὸ δικαίωμα εἶναι προσωπικὸν καὶ οὐχὶ κληρονομικὸν καὶ δὲν θὰ ἐκφύρῃ τὴν κυβέρνησιν παρὰ 2 ἢ 4 ἔτη.

ΔΑΓΡΕΣ. Εἶπατε, ὅτι ἡ κυβέρνησις ἀρῇσεν πηγὰς τινὰς, αἱ ὅποια συνέτρεχον εἰς τὸν πλουτισμὸν τοῦ ταμείου, πρὸς ὄφελος τοῦ δημοσίου τίνες εἰσὶν αὗται;

ΣΕΡΒΟΣ. Πρόστιμά τινα, τὰ ὅποια ἦσαν ὁρισμένα πρὸς αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀφοῦ κατηργήθη τὸ ταμεῖον δὲν ἠδύνατο νὰ τὰ λαμβάνῃ· τὸ ἀληθές· εἶναι ὅτι, ὅτε ὑπῆρχε τὸ ταμεῖον, ἦτο εἰς ἐνθέραν κατὰστασιν καὶ ἤζυρετε, κύριοι Δαγρεῖ, τί θὰ τοὺς δώσετε; ὁ εἷς θὰ πείρῃ 10 δραχμὰς, ὁ ἄλλος 15, ὁ ἄλλος 25. αὐτὸ εἶναι ὅλον τὸ ποσὸν τὸ ὅπολον δίδεται εἰς αὐτούς· ἀλλὰ προκειμένου περὶ ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ὑπηρετήσαν τὴν κυβέρνησιν, οἱ ὅποιοι δὲν δύναται νὰ λάβωσι ἑτέραν ὑπηρεσίαν, ὡς ἐκ τῆς γεροντικῆς ἡλικίας των, εἶναι δίκαιον ἡ Βουλὴ νὰ λάβῃ πρόνοιαν.

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ. (ὑπουργὸς οικονομικῶν). Κύριοι, ὀφείλω νὰ ἐκφύρῃ ἀπὸ τοῦ ὅγκου ὅτι εἰς τοὺς ἀξιοτίμους ἐδουλευτὰς ἐξ ἑπταήτεος ὀριέται ἐπαινος, διότι πραγματικῶς ἀπειράκις μοι ὠμίλησαν περὶ αὐτῶν, καὶ ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι συνεκινήθη ἐκ τῶν παραστάσεων τῶν ἀξιοτίμων βουλευτῶν δὲν ὤκνησα ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας νὰ ζητήσω πληροφορίας ἀκριβεῖς, περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀτυχῶν αὐτῶν ἀνθρώπων, ὡς καὶ περὶ τῶν κατηγοριῶν εἰς ἃς ὑπάγονται, καθὼς καὶ περὶ τοῦ ποσοῦ, τὸ ὅπολον ἤθελε πληρώσει τὸ δημόσιον, ἂν τυχὸν ἦτοτε λάβει εἰς ὄφελος τοῦ τὴν δαπάνην αὐτὴν. Ἐγένετο μὲν ἐκτεταμένη ἐργασία πρὸς ἀνέρεσιν τῶν προσώπων, καὶ κατηρτίσθησαν αἱ πληροφορίες, ἀλλὰ νὰ σας εἰπῶ τὸ ποσὸν τὸ ὅπολον σχηματίζεται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν, εἶναι ἀνεπαρκές καὶ διὰ νὰ οικονομισθῇ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις πολὺ φοβόμην ὅτι χρειάζομαι 50,000 ἕως 60,000 δραχμῶν.

ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΟΣ. Ἐπείσθητε, ἂν ἔχουν δίκαιον; Τὸ ποσὸν εἶναι δευτερεύον.

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ. Πάσχουν, εἶναι πτωχοὶ, ἔχουν ὅπως δίκαιον νὰ λάβουν κατὶ τι. Νομίζω ὅμως, ὅτι καὶ ἂν προστεθῇ ποσὸν τι εἰς τὸν προϋπολογισμὸν, δὲν δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ τὸ διαθέσῃ. Πῶς θὰ τὸ διαθέσῃ; εἶναι ἀδύνατον. Αὐτοὶ ὑπάγονται εἰς τρεῖς κατηγορίας· πῶς θὰ ἡζυρῇ ἡ Κυβέρνησις τοὺς διαφόρους εἰς ταύτας ὑπαγομένους; Ἡ α' κατηγορία εἶναι τῶν συμπληρωσάντων ἢ δευτέρα τῶν λαμβανόντων, καὶ ἡ τρίτη τῶν μὴ συμπληρωσάντων. Καὶ οἱ τρίτοι κατέβησαν καὶ εἶχον δίκαιον κατ' οὐσίαν· ἀλλ' ὁ εἷς ἔχει ὀλιγώτερον, ὁ ἕτερος περισσότερον. Ἐγὼ ἔμαθον τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον καὶ οἱ συνάδελφοί μου ἐβλήθησαν εἰς τὴν αὐτὴν ἀπορίαν μὲ ἐμεῖ. Ἀφ' ἑνὸς συνεκτιθέμεθα τὴν δυστυχίαν αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, ἀφ' ἑτέρου ἀδυνατῶ νὰ διαθέσω τὸ ποσὸν ἀπαντώνται μεγάλαι ἐνυπέδλητοι δυσκολίαι, διότι ποῖαν ἀναλογίαν δύναμεθα νὰ διατηρήσωμεν; ἐξαίρνης θὰ μοι εἰπουν ὅτι ἐχαρίσθην εἰς τὸν ἕνα ἢ ἐβλάψα τὸν ἄλλον. Τὸ ποσὸν μόνον εἶναι ἐκεῖ, τὸ ὅπολον μὲ κάμνει νὰ δειλιῶ, διότι εἶναι ὑπέρογκον. Ἄν νομίζῃ ἡ Βουλὴ, ὅτι εἶναι καλὸν νὰ ἐλθῇ νόμος, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ διατεθῶσιν 20,000 δραχμαὶ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν, ἃς προστεθῶσιν καὶ θέλω φέρῃ νόμον ἵνα διανεμηθῶσι κατ' ἀναλογίαν τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν εἰς αὐτὰ τὰ πρόσωπα.

ΔΑΓΡΕΣ. Αἱ 40,000 ποῦ πληρώνονται;

ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ. Εἰς τοὺς πρῶτον χωροφύλακας, οὕτινες ἀπ' ἀρχῆς παρετήθησαν· οἱ ἄλλοι ἀπέκτησαν τὸ δικαίωμα, ἀλλὰ δὲν ἐλάβον σύνταξιν, διότι ἐβλήθησαν νὰ ὑπηρετήσωσι καὶ κατόπιν.

Α. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ. Δὲν τὸ ἀρίστον δι' αὐρίον;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ (ἐγχειρόμενοι). Αὐρίον, αὐρίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λύεται ἡ συνεδρίασις.

(ὥρ 5 πρὸς 60).

ἀνῆλθε ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν σεβασμὸν πρὸς τὰ δικαιώματά του, καὶ τὸ καθήκον, τὸ ὁποῖον ἡ πατρίς ἔχει ἵνα ἐλθῇ ἐπικουρὸς εἰς τοὺς κατόχους αὐτῶν. Τίμῃ τὸν σκοπὸν ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὁ προκηγούμενος ὠρμήθη παρκαλῶ ὁμῶς αὐτὸν νὰ μᾶθῃ, ὅτι ἡ ὁδὸς, τὴν ὁποίαν διέγραψε πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου, δὲν εἶναι ἡ πρόσφορος. Δύναται ἡ ἐπὶ τῶν οικονομικῶν ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς νὰ ζητήσῃ παρὰ τῆς κυβερνήσεως, καὶ ἡ κυβερνήσις προθυμῶς θέλει χορηγήσῃ ὅλας τὰς πληροφορίες περὶ τῶν χορηγουμένων συντάξεων, καὶ ὅλα τὰ ρωτὰ ὅσα τυχὸν ἤθελε ζητήσῃ. Ἡ σκέψις ὁμῶς καὶ ἡ πρότασις τῶν πρὸς θεραπείαν τῶν τυχόν ὑπαρξάντων κατὰ τὸ παρελθὸν ἀδικημάτων ἢ πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν ἀνίσων γενομένων, ἀνήκει εἰς τὴν κυβερνήσιν ἢ κυβερνήσις δὲν θέλει λείψῃ, ἂν αἱ γυνικαὶ περιστάσεις τοῦ κράτους τὸ ἐπιτρέψωσι, νὰ φροντίσῃ περὶ τούτου, καὶ ἐν καιρῷ θέλει προκαλέσῃ τὰς μελέτας τοῦ κοινοῦ λόγου ἐπὶ τῶν προτάσεων τῆς τούτων.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ δευτέρου μέρους τῆς ἀγορεύσεως τοῦ ἐντίμου προκηγούμενου. Ἐπὶ τοῦ α'. μέρους ὁμῶς, τοῦ ἀφροδῶντος τὴν παραίτησιν τοῦ κυρίου Ζαΐμη λέγω, ὅτι οἱ κυβερνῶντες τὴν πατρίδα, οἱ καλούμενοι εἰς τὴν διαύθυνσιν τῶν κοινῶν πραγμάτων, ἔχουσι καθήκον διὰ πάσης θυσίας νὰ πείσωσι τὸ δημόσιον φρόνημα καὶ τοὺς συμπολίτας των, ὅτι ἡ διαχείρισις τῶν κοινῶν, τὰ ὁποῖα ἡ πολιτεία τοῖς ἐνεπιστεύθη, εἶναι καθαρωτέρα καὶ αὐτοῦ τοῦ ρωτός. Ἡ πρώτη καὶ κυριώτερα ὑποχρέωσις, ἡ ὁποία ἀκολουθεῖ ἐκείνου, ὁ ὁποῖος ἔρχεται εἰς τὴν κυβερνήσιν τῆς Πατρίδος, εἶναι ν' ἀποδείξῃ ὅτι οὐδεμία τῶν πράξεων του ἐπηρεάζεται ὑπὸ σκέψεων ἰδίου συμφέροντος. Καὶ διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τοῦτο, δὲν πρέπει μόνον νὰ σταματᾷ τὰς ἀξιώσεις του, ἀλλὰ πρέπει νὰ παρχωρῇ καὶ τὰ δικαιώματά του ἀκόμη. Καὶ αὐτὰ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀνεγνωρισμένα, καὶ αὐτὰ δύναται ν' ἀμφισβητηθῶσι. Αὐτοχρῶς ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν τὰ θέλη ἐκτοξεύονται κατὰ τῶν πολιτευομένων τοσαῦτα καὶ μετὰ τοσαύτης ἐπιθέσεως καὶ ὀρμῆς, ὥστε ἐσθαιῶς καθήκον παντός πολίτου εἶναι ὅταν ἔρχηται εἰς τὸν ἐνεργὸν βίον νὰ παρχωρῇ καὶ αὐτὰ τὰ δικαιώματά του, ἵν' ἀμείλυνῃ τὰ θέλη ταῦτα.

Ὅταν ὁ ἀειμνήστος πατὴρ τοῦ προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, τοῦ ὁποῖου ἔχω τὴν τιμὴν ν' ἀποτελῶ μέρος, ἀπεβίωσεν, ἐξεδόθη βασιλικὴν διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποῖου προσδιωρίσθη ἐν χορήγημα ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου πρὸς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ἐμελλε νὰ λαμβάνῃ ἀπέναντι ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ὁ ἀειμνήστος Ζαΐμης καὶ ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ κατέβαλε κατὰ τὸν μακρὸν ἱερὸν ἀγῶνα τῆς Πατρίδος. Δὲν ἀντεμειφθῆσαν διὰ τοῦ χορηγήματος τούτου αἱ προσωπικαὶ ὑπηρεσίαι τοῦ μακαρίτου Ζαΐμη, καὶ αἱ ἐκδουλεύσεις τοῦ ἀειμνήστου Ζαΐμη, ἀλλ' ἐδίδετο ἐν ποσὸν πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ κεφαλαίου.

Ὁ ἐντίμος φίλος μου, ὁ ἐκ Τριφυλίας βουλευτὴς, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀποστολὴ εἶναι ἡ μελέτη τῶν οικονομικῶν πραγμάτων, ἐπηρεάσθη πολὺ ἀπὸ τὴν ἀποστολὴν ταύτην, ὅταν ὡς πρώτην φροντίδα ἐμαρτύρησε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐξετάσῃ μὴ τυχὸν ὕπερον ἀφ' ὅσα ἐλαβεν ἡ χήρα τοῦ ἀειμνήστου Ζαΐμη, ἐκαλύφθη τὸ κεφάλαιον.

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ. Ἀπατήθη.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ. Χαίρω ὑπερβολικῶς ὠρελούμενος τῆς εὐκαιρίας νὰ καθησυχάσω τὸν συνάδελφόν μου καὶ ἐσθαιῶς, ὅτι τὸ κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον ἐλαβε μέχρι τοῦδε ἡ οἰκογένεια Ζαΐμη, εἶναι ὑποδεέστερον τῶν χρημάτων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα κατέβαλεν. Δὲν λαμβάνω ὑπ' ὄψιν τὰς προσωπικὰς ἐκδουλεύσεις, οὐδὲ τὰς ὑπηρεσίας, οὐδὲ τοὺς τόκους τοῦ εἰρημένου κεφαλαίου. Ἀλλὰ δὲν πρίκειται ἤδη νὰ θέλωμεν τοιοῦτον ζήτημα. Προτιθέμενος νὰ ἐνισχύσω τὴν πρότασιν τοῦ

ἐντίμου συναδέλφου κ. Ζαΐμη, οἷς παρατηρῶ, κύριοι, ὅτι ἡ ἀποδοχὴ αὐτῆς εἶναι καθήκον, εἶναι ὀφειλὴ, καὶ πρέπει ν' ἀποδεχθῶμεν τὴν παραίτησιν ταύτην, διότι πρόκειται νὰ καταστήσωμεν πασιγνώσιον εἰς πάντα, ὅτι ἕκαστος, ὅταν ἔρχηται νὰ διακρίνῃ τὰ δημόσια πράγματα τῆς Πατρίδος, ἔχει ὑποχρεώσεις καὶ καθήκοντα, ἅτινα τοῦ ἐπιβάλλουσι καὶ τὴν παραίτησιν αὐτῶν τῶν δικαιωμάτων του.

ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ. Κύριε πρόεδρε, ἀναγνωρίζω πράγματι ὅτι ὁ κ. Ζαΐμης υἱὸς τοῦ ἀειμνήστου Ἀνδρέα Ζαΐμη παραιτούμενος σήμερον τοῦ χορηγήματος, τὸ ὁποῖον ἐδίδετο πρὸς ἀπόδοσιν τῶν χρεῶν, ἔλαβε μίαν πρᾶξιν εὐγενῆ, διότι ὁ ἴδιος εὐρισκόμενος ἐν τῇ κυβερνήσει γνωρίζει καλλίτερα ὅλων τῶν ἄλλων τὰς οικονομικὰς δυσχερείας. Ἀπαντῶ ὁμῶς εἰς τὸν κ. ὑπουργὸν τῶν ἔξωτερικῶν καὶ τοῦ λέγω, ὅτι ποτὶς δὲν ἔπρεπε νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν οὔτε ὁ κύριος Ζαΐμης, οὔτε ὁ κύριος ὑπουργὸς τῶν ἔξωτερικῶν τὰ λεγόμενα παρὰ τινων. Εἰς τὴν οἰκογένειαν, κύριοι, τοῦ κυρίου Ζαΐμη, οἷς ἐδόθη, ἐδόθη διὰ τὰς θυσίας καὶ τοὺς ἀγῶνας, τοὺς ὁποῖους ὑπέστη, διότι ἡ οἰκογένεια τοῦ κυρίου Ζαΐμη ἐξῆλθε τοῦ ἀγῶνος γυμνῇ. Καὶ ἐξείρετε διὰ ποῖον λόγον; διότι δυστυχῶς τοιοῦτον ἦτο τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, νὰ μὴ ἀναγνωρίζωσι δικαιώματα μεγάλα εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐπαναστάσεως. Ἦτο λοιπὸν ἐντελὴς ἀτοπον, ἐντελὴς ἀπειρία, καὶ ἐντὸς τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς νὰ γίνῃ λόγος περὶ τούτου. Ἡ οἰκογένεια καὶ ἡ χήρα τοῦ μακαρίτου Ζαΐμη λαμβάνουσιν 500 δραχμ. κατὰ μῆνα, τὰς λαμβάνει ἀπέναντι τῶν θυσιῶν καὶ τῆς μεγάλης χρηματικῆς καταβολῆς, τὴν ὁποίαν κατὰ τὴν ἐπαναστάσιν ἔλαβαν καὶ δὲν εἶθε εἰς θέσιν, κύριοι, νὰ γνωρίζητε ποῖα ἦτον ἡ θέσις τοῦ κυρίου Ζαΐμη, ἡμεῖς τὰ γνωρίζομεν, ὅτι διότι τὰ εἶδομεν, ἀλλὰ ἐκ παραδόσεως, καὶ γνωρίζομεν ὅτι γαίαι καὶ χωρὶς ὁλόκληρα ἐπωλήθησαν ἀπὸ τὸν κύριον Ζαΐμη, καὶ τὸν κληρονόμον, πρὸς ἀπόδοσιν χρεῶν, τὰ ὁποῖα εἶχε κάμει κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα. Λοιπὸν δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ λόγος περὶ αὐτοῦ ἔάν ὁ κύριος Ζαΐμης παραιτῆται, εἶναι δικαίωμα του, ἐάν δὲν παραιτῆται ἐπίσης εἶναι δικαίωμα του ἱερὸν, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ, διότι τοῦτο εἶναι ἀντικείμενον, τοῦ ὁποῖου δὲν δύναται νὰ ἐπιληρθῇ ἡ Βουλὴ. Τώρα ὁ κύριος Ζαΐμης ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπιμένῃ ἢ μὴ εἰς αὐτὸ, ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ ἐξετάσωμεν, εἶναι ἕξινον δικαίωμα.

ΖΑΪΜΗΣ (πρωθυπουργός). Κύριε πρόεδρε, εὐχαριστῶ τὸν προκηγούμενον δι' ὅσας τὰς εὐγενεῖς ἐκφράσεις, τὰς ὁποίας ἐξήνεγκεν ὅτι ἐγὼ ὁμῶς ἀπεφάσισα πρὸ ἐνὸς μηνὸς εἰς αὐτὸ ἐπιμένειν, καὶ παρκαλῶ τὴν Βουλὴν νὰ διαγράψῃ αὐτὸ τὸ ποσὸν ἀπὸ τὸν προϋπολογισμόν παρκαλῶ εἰς τοῦτο καὶ τὴν συμπολίτευσιν.

ΔΑΓΡΕΣ. Κύριοι βουλευταί, εἶμαι μέλος τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς, εἰργάσθην καὶ ἐζήτησα μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τοῦτο τὸ κεφάλαιον, ἐζήτησα ἀκριβεῖς πληροφορίες καὶ ἐξέθετα τὴν ἰδέαν μου ἐν τῇ ἐκθέσει, ὀφείλω δὲ κατὰ καθήκον νὰ ἐκθέσω τὴν ἰδέαν μου καὶ τὴν παποίθησίν μου. Δύναμαι δὲ νὰ ἐσθαιῶς τὴν Βουλὴν, ὅτι καὶ ἰδιαίτερος ὁ κ. Ζαΐμης ἀπήτησιν ὡς ὅρον τὴν διαγραφὴν καὶ δὲν πρόκειται νὰ υποστρίξω οὔτε τὴν μίαν γνώμην, οὔτε τὴν ἄλλην.

ΤΙΝΕΣ. Δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησης.

ΔΑΓΡΕΣ. Ἐγὼ προτείνω τὴν ἀπάλειψιν.

ΜΙΑΝΗΣΗΣ. Κατὰ τίνας θὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀπάλειψιν; οὐτεῖς ὁ ἀντιλέγων κατὰ τῆς νομιμότητος αὐτῆς.

ΔΑΓΡΕΣ. Ἐγὼ τὴν προτείνω οὐχὶ κατὰ συνείδησιν, ἀλλὰ διότι μοι τὸ ἐπιβάλλει τὸ φιλικὸν καθήκον.

ΔΕΚΑΣ. Ἐπειδὴ ἐπιμένει ὁ κύριος Ζαΐμης, ἐγὼ φρονῶ, ὅτι πρὸς τιμὴν τοῦ ἀνδρός δὲν πρέπει νὰ τοῦ δεχθῶμεν, ἀλλὰ τὸ

